

Program Rewitalizacji Gminy Przewóz na lata 2019-2023

Przewóz, 2019 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	6
2. Uwarunkowania prawne i definicja rewitalizacji.....	7
2.1. Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR)	7
2.2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2022.....	9
2.3. Ustawa o Rewitalizacji (9 października 2015r)	18
2.4. Wybór metody realizacji Programu Rewitalizacji.....	19
2.5. Strategiczna Ocena Oddziaływania na środowisko	20
3. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	20
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	34
4.1. Sfera społeczna.....	47
4.2 Sfera infrastrukturalno-gospodarcza.....	56
4.3 Sfera przestrzenno – funkcjonalna.....	61
4.4. Sfera środowiskowa	65
5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji - określenie, w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium najbardziej wymagającego wsparcia.....	69
5.1. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych.....	69
5.2. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego.....	72
5.3. Określenie obszarów zdegradowanych.....	76
5.4. Obszar rewitalizacji wraz z uzasadnieniem jego wyboru	103
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).....	113
7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.	115
8. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	120
9. Charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych/uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	143
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	147
11. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć (podstawowych i uzupełniających).....	154
12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	161
13. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	164
14. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	165

Spis tabel

Tabela 1 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych	12
--	----

Tabela 2 Granice okręgów wyborczych w Gminie Przewóz.....	35
Tabela 3 Przebieg administracyjny obszarów - obszary gminy poddane diagnozie.....	37
Tabela 4 Przebieg administracyjny obszarów - obszary gminy poddane diagnozie (powierzchnia i ludność).....	46
Tabela 5 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	47
Tabela 6 Dane zebrane do wyliczenia wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów – sfera społeczna.....	49
Tabela 7 Skala.....	54
Tabela 8 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera społeczna.....	54
Tabela 9 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	56
Tabela 10 Dane zebrane do wyliczenia wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów – sfera infrastrukturalno-gospodarcza.....	58
Tabela 11 Skala.....	60
Tabela 12 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera infrastrukturalno-gospodarcza.....	60
Tabela 13 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	61
Tabela 14 Dane zebrane do wyliczenia wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów – sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	62
Tabela 15 Skala.....	63
Tabela 16 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera przestrzenno - funkcyjonalna.....	64
Tabela 17 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów.....	65
Tabela 18 Dane zebrane do wyliczenia wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów – sfera środowiskowa.....	66
Tabela 19 Skala.....	67
Tabela 20 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera środowiskowa.....	68
Tabela 21 Granice obszarów problemowych.....	70
Tabela 22 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze społecznej.....	78
Tabela 23 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze przestrzenno-funkcyjnalnej	85
Tabela 24 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze środowiskowej	87
Tabela 25 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze społecznej.....	89
Tabela 26 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze infrastrukturalno-gospodarczej.....	94
Tabela 27 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze przestrzenno-funkcyjnalnej.....	96
Tabela 28 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze środowiskowej	98
Tabela 29 Liczba punktów wyliczona dla każdego z obszarów w odniesieniu do wszystkich analizowanych sfer	100
Tabela 30 Kryteria określające obszar rewitalizacji.....	104
Tabela 31 Charakterystyka obszaru rewitalizacji – Obszar nr 2.....	109

Tabela 32 Charakterystyka obszaru rewitalizacji – Obszar nr 5.....	110
Tabela 33 Charakterystyka obszaru rewitalizacji – Obszar nr 6.....	111
Tabela 34 Charakterystyka obszaru rewitalizacji – Obszar nr 8.....	112
Tabela 35 Cele programu rewitalizacji	117
Tabela 36 1. Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej	122
Tabela 37 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna	124
Tabela 38 Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy – działania z zakresu aktywnej integracji.....	126
Tabela 39 Realizacja programu aktywizacji gospodarczej.....	128
Tabela 40 Profilaktyka prozdrowotna, aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnych ...	129
Tabela 41 Rewitalizacja Parku w Przewozie.....	130
Tabela 42 Budowa Boiska wielofunkcyjnego w Przewozie.....	133
Tabela 43 Budowa siłowni i placu zabaw w Przewozie.....	135
Tabela 44 Modernizacja obiektów GOK.....	137
Tabela 45 Biblioteka plus – adaptacja obiektów Gminy na cele Głównej Biblioteki Publicznej w Gminie	138
Tabela 46 Budowa Świetlicy Wiejskiej w Sanicach.....	141
Tabela 47 Zadania uzupełniające – Utworzenie Żłobka/ Klubu Malucha w Przewozie	143
Tabela 48 Zadania uzupełniające – Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka nożna, taekwondo).....	144
Tabela 49 Zadanie uzupełniające – Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych.....	146
Tabela 50 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań podstawowych Programu Rewitalizacji	156
Tabela 51 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań uzupełniających Programu Rewitalizacji...	159
Tabela 52 Wskaźniki monitoringowe wdrażania– Obszar 2.....	166
Tabela 53 Wskaźniki monitoringowe wdrażania– Obszar 5.....	167
Tabela 54 Wskaźniki monitoringowe wdrażania– Obszar 6.....	168
Tabela 55 Wskaźniki monitoringowe wdrażania– Obszar 8.....	168

Spis Rysunków

Rysunek 1 Obszary strategiczne i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020.	23
Rysunek 2 Cel strategiczne i cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020.	24
Rysunek 3 Cele główne Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.	27
Rysunek 4 Cel główny i szczegółowy Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.....	29
Rysunek 5 Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.	30
Rysunek 6 Cel główny i cele szczegółowe Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej.....	31
<i>Rysunek 7 Mapa wszystkich obszarów</i>	<i>38</i>
Rysunek 8 Mapa. Obszar nr 1.....	39
Rysunek 9 Mapa. Obszar nr 2.....	40
Rysunek 10 Mapa. Obszar nr 3.....	41
Rysunek 11 Mapa. Obszar nr 4.....	42

Rysunek 12 Mapa. Obszar nr 5.....	43
Rysunek 13 Mapa. Obszar nr 6.....	44
Rysunek 14 Mapa. Obszar nr 7.....	45
Rysunek 15 Mapa. Obszar nr 8.....	45
Rysunek 16 Sfera społeczna – kryteria delimitacji.	47
Rysunek 17 Sfera infrastrukturalno - gospodarcza – kryteria delimitacji.	56
Rysunek 18 Sfera społeczna – przestrzenno – funkcjonalna.....	61
Rysunek 19 Sfera środowiskowa – kryteria delimitacji	65
Rysunek 20 Obszar nr 2.....	106
Rysunek 21 Obszar nr 5.....	107
Rysunek 22 Obszar nr 6.....	108

Spis wykresów

Wykres 1 Graficzna prezentacja wyników sfery społecznej.....	93
Wykres 2 Graficzna prezentacja wyników sfery infrastrukturalno-gospodarczej.....	95
<i>Wykres 3 Graficzna prezentacja wyników sfery przestrzenno-funkcjonalnej</i>	<i>97</i>
Wykres 4 Graficzna prezentacja wyników sfery środowiskowej.....	99
Wykres 5 Obliczenie wskaźnika granicznego służącego wyznaczeniu obszarów zdegradowanych ...	101

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej. Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, skoncentrowanym terytorialnie, inicjowanym i sterowanym przez Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST), prowadzonym w ścisłej współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Ze względu na różnorodność aspektów i interesów wszystkich uczestników procesu rewitalizacji konieczne jest stworzenie instrumentu, który pozwoli na prowadzenie procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z celami interesariuszy tego procesu. Takim instrumentem będzie Program Rewitalizacji Gminy Przewóz na lata 2019-2023 (PR). Priorytetami przy tworzeniu niniejszego PR były następujące zagadnienia:

- kompleksowa i rzetelna diagnoza sytuacji obszarów wsparcia,
- wyznaczenie celów operacyjnych i głównych pól interwencji, w których skoncentrowane zostaną działania rewitalizacji, aby wywołane przez nie impulsy odniosły jak najlepszy skutek,
- zapewnienie kompleksowości działań rewitalizacji poprzez łączenie projektów o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym,
- włączenie społeczności lokalnej do tworzenia PR i na każdym etapie jego realizacji, przy wyborze projektów dążenie do trwałości działań i efektów,
- montaż finansowy z różnych źródeł.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji, prowadzone są w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych). W związku z różnorodnością zjawisk degradacji i podejść do ich przezwyciężenia podstawową wskazówką prowadzenia rewitalizacji powinno być dążenie do programowania i prowadzenia działań jak najbardziej dopasowanych do lokalnych uwarunkowań.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji wskazanego w programie rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi oraz interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów (w szczególności lokalnych społeczności, przedsiębiorców, a także innych interesariuszy procesu rewitalizacji i ekspertów) w

procesy programowania i realizacji działań rewitalizacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Ponadto, rewitalizacja ma sprzyjać poprawie ładu przestrzennego, realizacji idei miasta zwartej, przeciwdziałaniu niekontrolowanej suburbanizacji, zwłaszcza na styku obszar miejski – obszar wiejski.

2. Uwarunkowania prawne i definicja rewitalizacji

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzonych w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Programu Rewitalizacji.

Działania dotyczące rewitalizacji wpisują się także w szerszy kontekst działań Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dotyczących polityki przestrzennej kraju, w szczególności Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, m.in. w zakresie:

- przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego,
- przeciwdziałania suburbanizacji,
- optymalizacji gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiskowymi, głównie poprzez nadanie priorytetu inwestycjom typu brownfield zamiast greenfield, głęboką przebudowę i adaptację zdegradowanych obiektów do pełnienia nowych funkcji, np. kulturalnych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych oraz rekultywację terenów zdegradowanych na cele przyrodnicze.

2.1. Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR)

NPR został zaprojektowany jako zestaw rozwiązań na rzecz stworzenia korzystnych warunków do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, w odniesieniu do przygotowanej przez samorząd gminy diagnozy lokalnych potrzeb i potencjałów. NPR zakłada działania w wielu płaszczyznach, obejmujących m.in. zmiany legislacyjne, narzędzia, informację i edukację oraz instrumenty finansowe. Mówi o kierunkach zmian, które stworzą przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce oraz upowszechnią i usystematyzują jej prowadzenie.

Horyzont czasowy systemu wsparcia rewitalizacji to 2023 rok. Wyznaczenie go związane jest z jednej strony z dużymi środkami dostępnymi dla Polski z budżetu UE na lata 2014-2020, a z drugiej umożliwi zbudowanie mocnych podstaw dla krajowych instrumentów, które będą nabierały coraz większego znaczenia w miarę ubywania środków UE.

Wizja Narodowego Planu Rewitalizacji

Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji ma być zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru tak, aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamić z ideą naprawy środowiska miejskiego i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym

zakresie. Z tej perspektywy plan odnieść się ma zarówno do zagadnienia przywracania świetności dzielnicom śródmiejskim, uzdrawiania relacji społecznych i rozwiązywania problemów infrastrukturalno-technicznych w zaniedbanych dzielnicach „miasta XIX wiecznego” i blokowiskach, ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych, powojkowych, po kolejowych i po portowych, jak i innych sytuacji, w których władze samorządowe lub mieszkańcy dochodzą do wniosku, że miasto powinno być na danym obszarze „uzdrowione”.

Cel główny Narodowego Planu Rewitalizacji i definicja rewitalizacji

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Taka definicja rewitalizacji, wynikająca z projektu Krajowej Polityki Miejskiej, jest podstawą prac ustawowych w tym zakresie oraz elementem Wytycznych w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych – perspektywa finansowa 2014-2020.

Programy Rewitalizacji

Program rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Musi on być podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych. Program rewitalizacji to opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Programy rewitalizacji – generalny zakres i sposób przygotowania

Program rewitalizacji musi mieć charakter zintegrowany, wieloaspektowy, obejmujący zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszar kryzysowy. W procesie przygotowania programu konieczne jest także przygotowanie pogłębionej diagnozy społecznej dla określenia ewentualnych potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Procesy rewitalizacji muszą być określane przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach. Program rewitalizacji musi jednoznacznie

wskazywać obszary w oparciu o zasadę, że rewitalizację należy prowadzić tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa.

Program rewitalizacji musi zawierać co najmniej:

- diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych,
- określenie terytoriów wymagających wsparcia,
- wizję wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej ze wskazaniem kierunków działań i wynikających z nich najważniejszych przedsięwzięć,
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na danym obszarze zdegradowanym,
- opis zaangażowania społeczności i innych partnerów w przygotowanie i realizację programu,
- ramy finansowe, z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania tj. oprócz finansowania unijnego także finansowanie krajowe czy środki prywatne (z uwzględnieniem zróżnicowania wynikającego ze stopnia pewności co do uzyskania/zapewnienia danych środków),
- system monitorowania zmiany i skuteczności działań.

2.2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2022

W Wytycznych sformułowano warunki, jakie muszą spełnić projekty rewitalizacyjne, by zostały zakwalifikowane do wsparcia ze środków z UE, a tym samym otrzymywały preferencje (ułatwienia w konkursach, szansa na pozakonkursowe nabory, profilowanie kryteriów wyboru projektów). Szczególny nacisk został położony na odpowiednim przygotowaniu programów rewitalizacji, aby w sposób kompleksowy (łączy sferę społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną i środowiskową) i skoordynowany wyprowadzać obszary zdegradowane z zapaści oraz podnieść jakość życia osób mieszkających na nich.

Głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych (wynikających z programów rewitalizacji) są środki regionalnych programów operacyjnych (ERDF i EFS), natomiast wsparcie z krajowych programów operacyjnych jest uzupełniające i odbywa się głównie poprzez formułowanie preferencji dla projektów wynikających z programów rewitalizacji.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2020 weszły w życie 3 lipca 2015 r.

Kwestie definicyjne

Na potrzeby projektowania interwencji wspierających rewitalizację współfinansowaną ze środków programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 zdefiniowano następujące zagadnienia:

- 1) *Rewitalizacja* – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).
- 2) *Stan kryzysowy* – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
 - a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
 - b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
 - c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
 - d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).
- 3) *Obszar zdegradowany* – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
- 4) *Obszar rewitalizacji* - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić

rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

- 5) *Program rewitalizacji* - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- 6) *Projekt rewitalizacyjny* - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w Krajowych Programach Operacyjnych

- 1) W zakresie rewitalizacji głównym zadaniem IZ KPO jest takie zaprojektowanie rozwiązań w systemie realizacji KPO, które będą wspierać i promować realizację projektów rewitalizacyjnych obejmujących różne sfery i przyczyniających się do kompleksowej i skoordynowanej rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
- 2) Dla zapewnienia szerszego zaangażowania środków UE w działania rewitalizacyjne IZ KPO opracowuje system preferencji dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych.
- 3) Preferencje dla wsparcia rewitalizacji są wprowadzane poprzez:
 - a) Kryteria oceny projektów stosowane w konkursowym trybie wyboru projektów rewitalizacyjnych lub
 - b) Konkursy dotyczące projektów realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji lub
 - c) Profilowanie kryteriów dla projektów innych niż rewitalizacyjne wybieranych w trybie konkursowym lub pozakonkursowym.

- 4) Preferencje dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych stosuje się w szczególności do projektów z priorytetów inwestycyjnych w poszczególnych programach operacyjnych, wskazanych w Tabeli.

Tabela 1 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Wschodnia	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączny szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji

- 5) W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:
- wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
 - wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

- 6) Warunki wsparcia procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 określa ten program oraz inne dokumenty ustanawiające warunki wdrażania tego programu.

Załącznik do Wytycznych MIIR:

1. Kompleksowość programu rewitalizacji

- 1) Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. W trakcie opracowywania i wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.
- 2) Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

2. Koncentracja programu rewitalizacji

- 1) Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji.
- 2) Co do zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji. Takie przypadki wymagają szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego.

3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (a także szerzej: przedsięwzięć) jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

3.1 Komplementarność przestrzenna

- 1) Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.
- 2) Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.
- 3) Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
- 4) Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

3.2 Komplementarność problemowa

- 5) Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcyjnym, technicznym, środowiskowym).
- 6) Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.
- 7) W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji.
- 8) Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.
- 9) Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności problemowej przydatna jest pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Analiza ta powinna obejmować m.in. sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną oraz obserwowane zjawiska i trendy demograficzne.

3.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

- 10) Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.
- 11) W tworzeniu wymogów proceduralnych IZ RPO skupia uwagę na określeniu adekwatnych dla potrzeb i oczekiwanych standardów w zarządzaniu i wdrażaniu programów rewitalizacji.

3.4 Komplementarność międzyokresowa

- 12) W celu zapewnienia komplementarności międzyokresowej IZ RPO opracowuje analizę i krytyczną ocenę oraz formułuje wnioski na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007- 2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie. Na tej podstawie dokonywane jest zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020.
- 13) W oparciu o dokonaną analizę możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.
- 14) IZ RPO w projektowaniu wsparcia dla rewitalizacji wykorzystuje doświadczenia z poprzednich perspektyw, w tym wnioski z ewaluacji.

3.5 Komplementarność źródeł finansowania

- 15) Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.
- 16) Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.
- 17) Koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE.
- 18) Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanых zmian.

4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

- 1) Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.
- 2) W programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.
- 3) Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.
- 4) Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

5. Minimalna zawartość (elementy) programu rewitalizacji

- 1) Program rewitalizacji zawiera co najmniej:
 - a) opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
 - b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
 - c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
 - d) wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
 - e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
 - f) listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
 - g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
 - h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami / przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;

- i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
 - j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
 - k) system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
 - l) system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.
- 2) Diagnoza zawarta w programie rewitalizacji obejmuje analizę wszystkich sfer, a w szczególności pogłębioną analizę kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym, co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.
- 3) Zasięgi przestrzenne obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonywane są przy założeniu, że dany program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia. Zasięg każdego z tych obszarów wyznaczany jest przy założeniu, że jest to terytorium ograniczone przestrzennie, tj. obejmujące tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotne dla rozwoju danej gminy. Ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje samorząd gminny, w oparciu o rozstrzygnięcia wynikające z innych dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria i przy uwzględnieniu kryteriów wskazanych przez IZ RPO, jeśli IZ RPO takie określi. Program rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.
- 4) Opis planowanych działań rewitalizacyjnych, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji powinien zawierać przede wszystkim:
- a) identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji,
 - b) charakterystykę (zbiorczy opis) innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. W opisie przedsięwzięć uzupełniających należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.

Zarówno przedsięwzięcia główne (podstawowe), jak i uzupełniające (pozostałe), są przedsięwzięciami zaplanowanymi/wynikającymi z programu rewitalizacji.

2.3. Ustawa o Rewitalizacji (9 października 2015r)

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. stworzyła ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce a zawarte w niej regulacje mają zachęcać coraz więcej samorządów do prowadzenia tego procesu. Jej zapisy uporządkowały pojmowanie rewitalizacji. Powinna być ona dobrze zaplanowana i uwzględniać sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Rewitalizacja nie jest jedynie remontem, modernizacją czy odbudową, ale kompleksowym, wielowymiarowym procesem, którego głównym celem jest trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. Musi więc zawierać dopasowane do danego miejsca działania aktywizacyjne, edukacyjne, kulturalne, integrujące lokalną społeczność.

Jednym z istotniejszych elementów ustawy jest uregulowanie kwestii dotyczących gminnych programów rewitalizacji (GPR). Będą one podstawowym narzędziem prowadzenia rewitalizacji, zapewniającym jej kompleksowość oraz działania w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także realizowanych przez nią samą). Jego podstawą powinno być wyznaczenie obszarów wymagających działań oraz przedstawienie całościowej strategii ich prowadzenia.

Innym rozwiązaniem wzmacniającym uczestnictwo mieszkańców w procesach rewitalizacji jest przewidziana w ustawie instytucja Komitetu Rewitalizacji, czyli forum opiniującego i doradczego, w skład którego wejdą przedstawiciele gminy i lokalnej społeczności. Komitet będzie współpracował z samorządem w czasie przygotowania i realizacji procesu rewitalizacji.

Założenia ustawy przewidują także dwa specjalne rozwiązania ułatwiające prowadzenie rewitalizacji w gminie. Nie będą one obowiązkowe – będą mogły być stosowane w zależności od potrzeb i charakterystyki zaplanowanych działań. Są nimi:

- utworzenie na obszarach rewitalizowanych Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR). Status SSR umożliwi korzystanie ze szczególnych udogodnień (np. możliwość przyznania dotacji na remonty budynków), a także uprości procedury administracyjne związane z realizacją GPR;
- uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji (szczególna forma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), który będzie podstawą realizacji przekształceń urbanistycznych oraz prac inwestycyjno-budowlanych ujętych w GPR. Regulacje cechujące tę specjalną postać planu miejscowego to np. możliwość zawarcia w planie miejscowym koncepcji urbanistycznych czy przypisania do nieruchomości szczegółowych warunków realizacji inwestycji przewidzianych w Planie.

W związku z wątpliwościami dotyczącymi interpretacji przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w zakresie możliwości uchwalenia programu rewitalizacji poza jej reżimem po dniu jej wejścia w życie, następujące jest stanowisko Ministra Rozwoju:

Przepis art.52 ustawy stanowi regulację przejściową, ustanawiającą dopuszczalny zakres działania gminy w sprawach z zakresu rewitalizacji poza reżimem ustawowym. Ustawa o rewitalizacji weszła bowiem w życie w momencie, w którym wiele gmin od lat prowadziło działania wpisujące się w definicję rewitalizacji, oparte o uchwały, które przyjmowano na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym, jako programy gospodarcze. Celem ustawy było utrzymanie możliwości

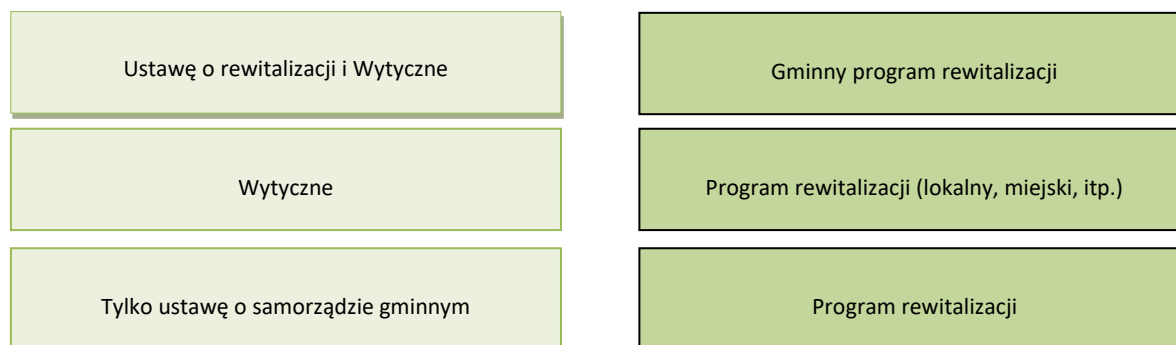
podejmowania przez gminy działań poza reżimem ustawy o rewitalizacji w przypadku, gdy gmina chce realizować zespół działań, które można uznać za działania rewitalizacyjne, jednocześnie nie chce korzystać z udogodnień ustawowych, wchodząc w jej reżim.

Z uwagi na to w art. 52 ust.1 ustawy zawarto generalne uprawnienie gmin do realizacji – w okresie do końca 2023 r. – przedsięwzięć wynikających z programu rewitalizacji innego niż gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 15 ustawy. Przepis ten, ustanawiając dopuszczalny okres realizacji przedsięwzięć, nie wskazuje jednocześnie, że mają one wynikać z programu rewitalizacji uchwalonego do dnia wejścia w życie ustawy.

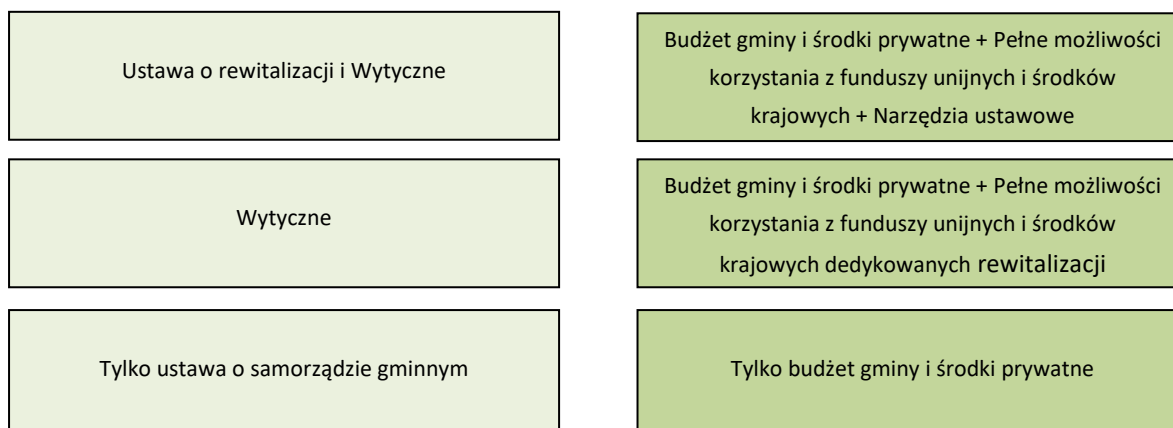
Zatem interpretacja przepisów art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji prowadzi do jednoznacznego stwierdzenia, że gmina jest uprawniona do uchwalenia po 18 listopada 2015 r. programu rewitalizacji na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym, jednak nie jest uprawniona do przekształcenia takiego programu w gminny program rewitalizacji na podstawie art. 52 ust. 2-4 ustawy o rewitalizacji.

2.4. Wybór metody realizacji Programu Rewitalizacji

Do końca 2023r. obowiązuje okres przejściowy, w którym możliwe jest prowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez następujące typy programów rewitalizacyjnych sporządzanych w oparciu o:

Od przyjętego typu programu uzależnione jest korzystanie ze środków unijnych i krajowych (spełnienie wymogów Wytycznych) oraz narzędzi ustawowych (spełnienie dodatkowych wymogów ustawy o rewitalizacji).

Program Rewitalizacji Gminy Przewóz na lata 2019-2023 roku realizowany będzie zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.

Uchwała w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia do wdrożenia Programu Rewitalizacji

Program Rewitalizacji Gminy Przewóz na lata 2019-2023 jest podstawowym narzędziem do prowadzenia rewitalizacji na obszarach zdegradowanych i stanowi kompleksową strategię przeprowadzenia na tych obszarach działań rewitalizacyjnych. Dokument ten uchwalany jest przez Radę Gminy Przewóz, która zatwierdza i przyjmuje do wdrożenia „**Program Rewitalizacji Gminy Przewóz na lata 2019-2023**”.

2.5. Strategiczna Ocena Oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Program Rewitalizacji to nie jedyny dokument dotyczący planowania przyszłych działań na obszarze gminy. Istnieje wiele innych dokumentów, które dotyczą rozwoju danego terenu, określających jednocześnie sposoby na osiągnięcie zamierzonych celów. Program Rewitalizacji jest zgodny z innymi dokumentami strategicznymi o zasięgu krajowym, wojewódzkim i lokalnym. Ta komplementarność wpływa znacząco na podniesienie efektywności podejmowanych działań w ramach procesu rewitalizacji, podnosi ogólną wartość i prawdopodobieństwo realizacji niniejszego dokumentu.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE KRAJOWYM

EUROPA 2020. STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEMU WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Strategia „Europa 2020” jest zarówno kontynuacją śmiałej wizji rozwoju nakreślonej przez Strategię Lizbońską, jak i próbą odpowiedzi na słabości europejskiej gospodarki, które ze wzmożoną

siłą ujawniły się podczas ostatniego kryzysu, który przyniósł największe od co najmniej 80 lat załamanie gospodarcze oraz uwidocznił poważne słabości strukturalne gospodarek europejskich.

Do oceny postępów w realizacji strategii „Europa 2020” określono pięć wymiernych celów rozwojowych do osiągnięcia w roku 2020 na poziomie unijnym:

1. osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród osób w wieku 20 – 64 lata,
2. zwiększenie nakładów na działalność badawczo - rozwojową, w sektorze publicznym i prywatnym do poziomu 3% PKB,
3. poprawę efektywności energetycznej, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%,
4. podniesienie poziomu wykształcenia, zredukowanie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do 10%, zwiększenie do 40% odsetka osób w wieku 30 - 34 lat posiadających wyższe wykształcenie,
5. zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln.

Działania ujęte w niniejszym programie prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Przewóz oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel określony w dokumencie – Cel nr 5 „zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln”.
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym Europa 2020 tj. Promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020 "AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO, KONKURENCYJNA GOSPODARKA, SPRAWNE PAŃSTWO"

Dokument ten jest główną strategią rozwojową wskazującą strategiczne zadania państwa, których podjęcie w najbliższych latach jest niezbędne w celu wzmocnienia procesów rozwojowych. Głównym celem Strategii Rozwoju Kraju jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju i poprawę jakości życia ludności.

Cele główne i obszary strategiczne:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

- Cel I.1 Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem (uporządkowanie kompetencji umożliwiających realizację działań rozwojowych, zwiększenie efektywności

instytucji publicznych, wprowadzenie jednolitych zasad e-administracji, poprawa jakości prawa, zapewnienie ładu przestrzennego);

- Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe (modernizacja struktury wydatków publicznych, poprawa efektywności środków publicznych, zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych);
- Cel I.3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości, rozwój kapitału społecznego, zwiększenie bezpieczeństwa obywatela, utrwalenie bezpieczeństwa narodowego).

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

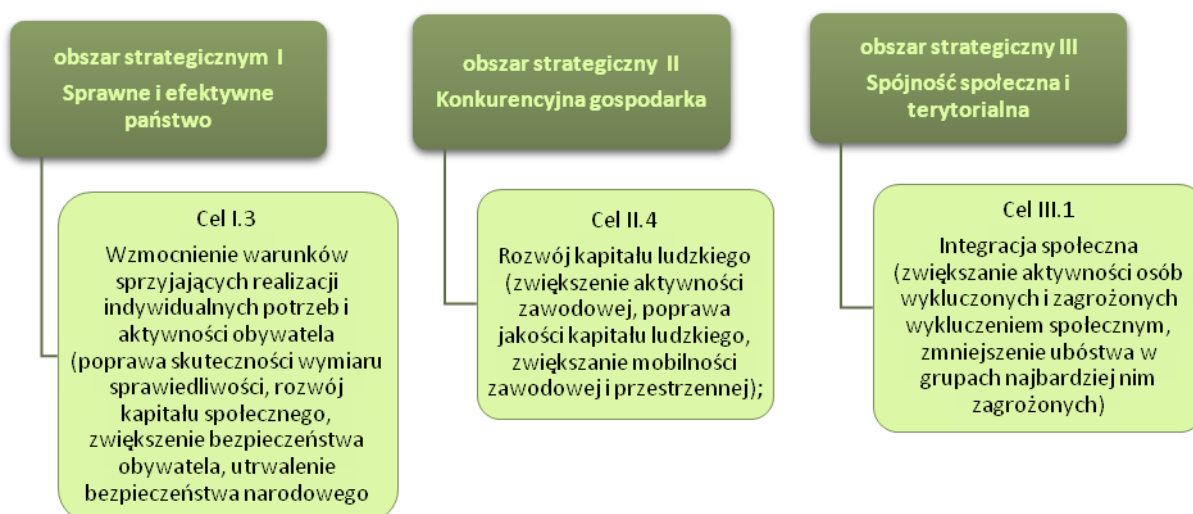
- Cel II.1 Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej (uzdrowienie finansów publicznych, zwiększenie stopy oszczędności i inwestycji, integracja ze strefą euro, rozwój eksportu towarów i usług);
- Cel II.2 Wzrost wydajności gospodarki (zwiększenie produktywności gospodarki, wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie, zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno -spożywczego, poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej);
- Cel II. 3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki (wzrost popytu na wyniki badań naukowych, podwyższenie stopnia komercjalizacji badań, zapewnienie kadr dla B+R, zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych);
- Cel II.4 Rozwój kapitału ludzkiego (zwiększenie aktywności zawodowej, poprawa jakości kapitału ludzkiego, zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej);
- Cel II.5 Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych (zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych, zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych);
- Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, poprawa stanu środowiska, adaptacja do zmian klimatu);
- Cel II.7 Zwiększenie efektywności transportu (zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych, udrożnienie obszarów miejskich).

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

- Cel III.1 Integracja społeczna (zwiększanie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluceniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych);

- Cel III.2 Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych, zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych);
- Cel III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych (tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach, wzmocnianie ośrodków wojewódzkich, tworzenie warunków do rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocniania potencjału obszarów wiejskich, zwiększenie spójności terytorialnej).

Rysunek 1 Obszary strategiczne i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Źródło: opracowanie własne

Działania zaplanowane w procesie rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Przewóz wpisują się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020. Przeprowadzona rewitalizacja przyczyni się.in. do: wzmocnienia warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli (Cel I.3), rozwoju kapitału ludzkiego (Cel II.4) oraz integracji społecznej (Cel III.1).

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego określa cele i priorytety rozwoju Polski w terytorialnym wymiarze. Wyznacza zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej i mechanizm koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty. Celem strategicznym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 jest efektywne wykorzystywanie specyficznych, regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Rozwinięciem celu strategicznego są trzy cele szczegółowe:

Cel I. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:

- 1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych;
- 1.2. Tworzenie warunków do rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi;
- 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw - działania tematyczne.

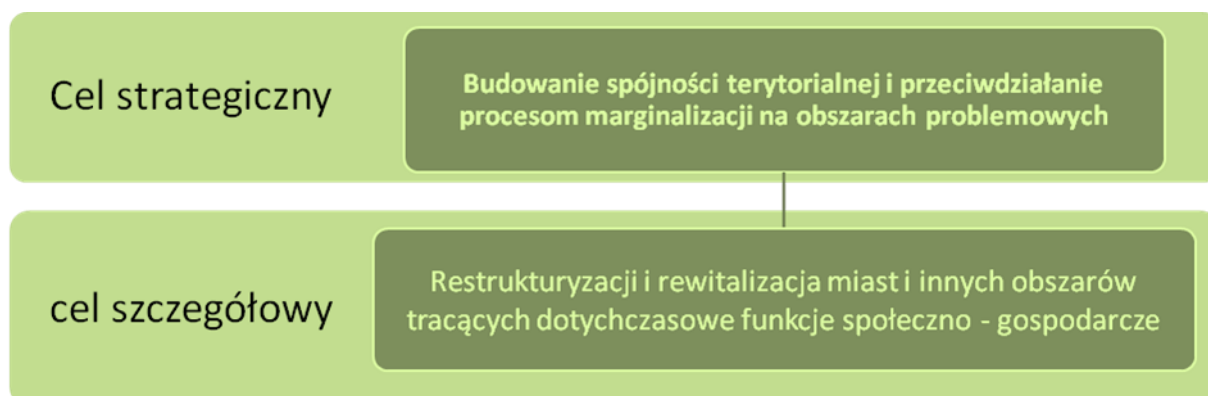
Cel II. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych:

- 2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym;
- 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe;
- 2.3. Restrukturyzacji i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze;
- 2.4. Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż wewnętrznych granic UE;
- 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

Cel III. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

- 3.1. Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej;
- 3.2. Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne;
- 3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania;
- 3.4. Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

Rysunek 2 Cel strategiczne i cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020.

Źródło: opracowanie własne

Zaplanowany proces rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Przewóz wpisuje się przede wszystkim w cel szczegółowy II. 3 dotyczący rewitalizacji i rewitalizacji miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno - gospodarcze. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020 w procesie planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych należy wziąć pod

uwagę przede wszystkim działania nakierowane na: wsparcie kapitału ludzkiego, modernizację struktury gospodarczej, wsparcie w nadrobieniu zaległości w obrębie infrastruktury technicznej, modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej oraz wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Dokument został opracowany zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku. W dokumencie przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych dwudziestu lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju służące jej urzeczywistnieniu oraz wskazano zasady i mechanizmy koordynacji, wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny. Tym samym KPZK 2030 ma wiele cech strategii ogólnorozwojowej, łącząc elementy zagospodarowania przestrzennego z czynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego.

Cele główne i szczegółowe Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności

- 1.1 Wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych największych polskich miast;
- 1.2 Intensyfikacja powiązań funkcjonalnych pomiędzy głównymi węzłami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym;
- 1.3 Integracja obszarów funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich.

Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich

- 2.1 Wspomaganie spójności w układzie krajowym;
- 2.2 Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej;
- 2.3 Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej

- 1.1 Poprawa dostępności polskich miast i regionów;
- 1.2 Zmniejszenie zewnętrznych kosztów transportu;
- 1.3 Zarządzanie strategiczne i etapowanie inwestycji;

Cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymywanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski

- 4.1 Integracja działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju jako podstawa ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych;
- 4.2 Przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej;
- 4.3 Wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej;
- 4.4 Racjonalizacja gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych kraju, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego;
- 4.5 Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów;
- 4.6 Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby;
- 4.5 Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych.

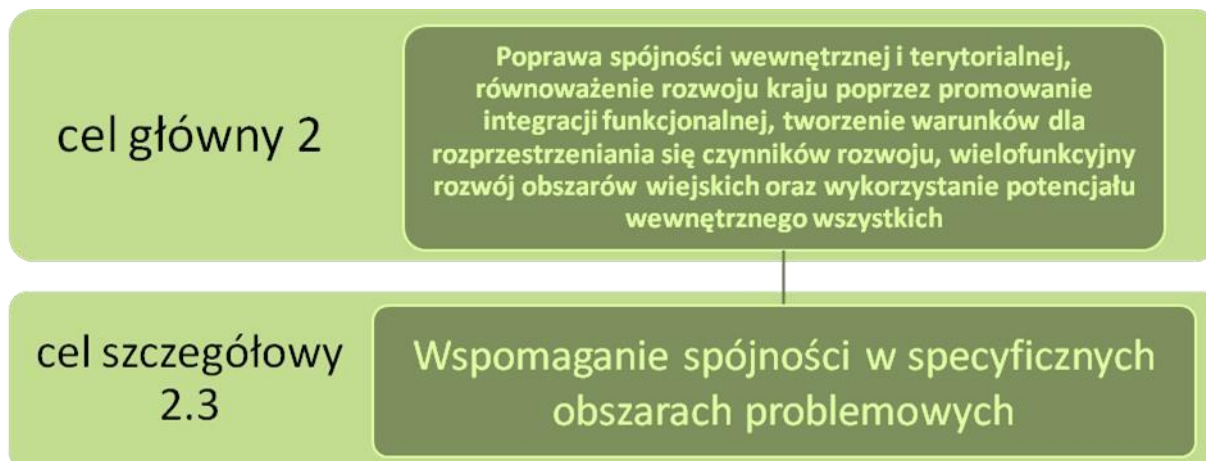
Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa

- 5.1 Przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na to zagrożenie;;
- 5.2 Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi;
- 5.3 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

- 6.1 Wprowadzenie zintegrowanego (spójnego i hierarchicznego) systemu planowania społeczno - gospodarczego i przestrzennego zdolnego do efektywnej koordynacji działań podmiotów publicznych i polityk publicznych mających największe znaczenie dla zagospodarowania przestrzennego na różnych poziomach zarządzania;
- 6.2 Uporządkowanie regulacji zapewniających sprawność i powszechność działania systemu planowania przestrzennego;
- 6.3 Wzmocnienie instytucjonalne i jakościowe planowania przestrzennego.

Rysunek 3 Cele główne Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Źródło: opracowanie własne

Działania zaplanowane w procesie rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Przewóz wpisują się w cele Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Przeprowadzona rewitalizacja na terenie gminy przyczyni się m.in. do: wspomagania spójności w specyficznych obszarach problemowych (cel szczegółowy 2.3).

NARODOWY PLAN REWITALIZACJI 2022

Narodowy Plan Rewitalizacji stanowi szeroko rozumianą wykładnię dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych oraz definiuje programy rewitalizacji jako ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych, formułując zasady ich tworzenia i wdrażania.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Przewóz oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.;
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. zwiększenie liczby przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu(str. 11 rozdział 7).

USTAWA O REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji została przyjęta przez Sejm RP 9 października 2015r. i zawiera rozwiązania umożliwiające odnowę obszarów zdegradowanych społecznie oraz infrastrukturalnie. Zgodnie z ustawą, istotą rewitalizacji będą zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, podejmowane na konkretnym obszarze i prowadzone na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Przewóz oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: stworzenie ram prawnych dla rewitalizacji w Polsce, których obecnie brakuje, a także, poprzez zawarte w niej regulacje, zachęcać coraz więcej samorządów do prowadzenia tego procesu;

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (art. 13 ust. 1) jest ona spójna ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. SRKL stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce przez zastosowanie właściwych, często bardzo nowatorskich rozwiązań, dostosowanych do potrzeb osób na każdym etapie życia.

Spójna wizja przyszłości Polski pozwoliła ukierunkować Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego na obszary wymagające interwencji przez określenie celów, które ma ona wypełnić. W związku z tym wyodrębniono cel główny i cele szczegółowe.

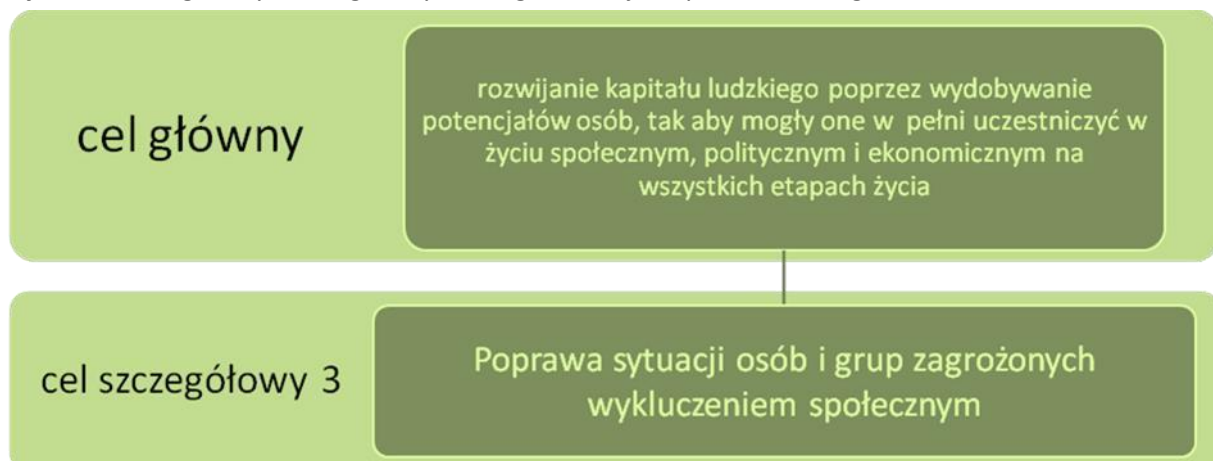
Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 jest:

- rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Natomiast cele szczegółowe SRKL 2020 to:

- Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia;
- Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

Rysunek 4 Cel główny i szczegółowy Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

Źródło: opracowanie własne

Zaplanowany proces rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Przewóz wpisuje się przede wszystkim w cel szczegółowy 3 dotyczący poprawy sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 w procesie planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych należy wziąć pod uwagę przede wszystkim działania nakierowane na: wsparcie kapitału ludzkiego, modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej oraz wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE WOJEWÓDZKIM

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 (załącznik do Uchwały nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 roku) stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji. Łączy w sobie diagnozę stanu regionu, stojące przed nim wyzwania rozwojowe i aspiracje jego mieszkańców. Strategia funkcjonować będzie, jako plan postępowania władz regionalnych, tak w procesie zarządzania województwem, jak i w inicjowaniu oraz rozwijaniu mechanizmów współpracy pomiędzy samorządem terytorialnym, sferą biznesową i mieszkańcami województwa.

Wizja województwa lubuskiego została określona w następujący sposób: „**W 2020 roku Województwo Lubuskie w pełni korzysta ze swojego położenia w Europie, walorów środowiska i dostępności komunikacyjnej. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne sektory gospodarki i turystyka, a Lubuszan można już zaliczyć do społeczeństw informacyjnych. Efektywne wykorzystanie środków unijnych, aktywność samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych zapewniły wysoki poziom życia mieszkańców i dostęp do usług o dobrym standardzie. Region postrzegany, jako miejsce zdrowego stylu życia zyskuje miano „zielonej krainy nowoczesnych technologii”.** Cel główny i cele szczegółowe określone w dokumencie przedstawia poniżej przedstawiony rysunek.

Rysunek 5 Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Przewóz oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel określony w dokumencie SRWL 2020 – Cel szczegółowy nr 3 „Społeczna i terytorialna spójność regionu”,
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym SRWL 2020 – tj. przeciwdziałanie powstawaniu i zwalczaniu dotychczasowych oraz nowych form wykluczenia społecznego. (str. 49, rozdział 7 „Cel strategiczny nr 3”).

WOJEWÓDZKI PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ

Wojewódzki Program Pomocy Społecznej określa wyzwania i założenia pomocy społecznej w stosunku do możliwości, zasobów i zdiagnozowanych potrzeb Województwa Lubuskiego. Program przedstawia główne problemy społeczne, które dotyczą mieszkańców Województwa Lubuskiego. Wyznacza także kierunki działań związanych z poprawą życia mieszkańców Województwa Lubuskiego oraz zapobieganiem ich marginalizacji wykluczeniu społecznemu.

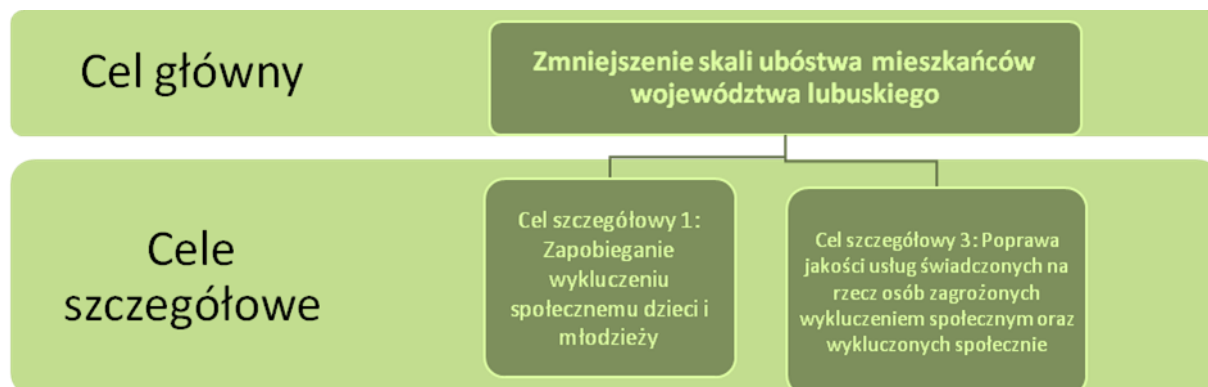
Cele Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej uwzględniają potrzeby wynikające z diagnozy problemów społecznych mieszkańców Województwa Lubuskiego oraz założenia dokumentów unijnych i krajowych odnoszących się do działań na rzecz włączenia społecznego.

Celem głównym WPPS jest: „Zmniejszenie skali ubóstwa mieszkańców województwa lubuskiego”.

W związku z realizacją celu głównego wyznaczono również następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży;
- Cel szczegółowy 2: Doskonalenie systemu wsparcia dla osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie;
- Cel szczegółowy 4: Wspieranie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej; ☒
- Cel szczegółowy 5: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Rysunek 6 Cel główny i cele szczegółowe Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej.

Źródło: opracowanie własne

Mając na względzie fakt, iż celem głównym Programu Rewitalizacji jest Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Przewóz oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin, jednoznacznie należy uznać, iż cel programu jest spójny z założeniami dokumentu tj. Cel szczegółowy nr 3: „Poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie”, w którym jednym z działań jest „**Wspieranie przedsięwzięć w zakresie integracji społecznej osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka**” oraz „**Prowadzenie badań społecznych, mających na celu identyfikowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie**”. Program jest także odpowiedzią na następujące problemy zidentyfikowane w dokumencie tj. długotrwałe bezrobocie, skrajne ubóstwo i bezdomność. Powoduje to konieczność wdrożenia nowych i bardziej skutecznych instrumentów, które byłyby dostosowane do poprawy sytuacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (str.34 rozdział V. Cele Wojewódzkiego Programu Polityki Społecznej).

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO NA LATA 2014-2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 jest ważnym elementem polityki regionalnej, uwzględniającej zapisy dokumentów krajowych oraz zasady europejskiej polityki regionalnej, mające wpływ na politykę społeczną województwa lubuskiego. W Strategii wyznaczono karty strategiczne, zawierające cztery cele główne, stanowiące ich kontynuację ze strategii przyjętej w 2005r. Cele główne realizowane będą w oparciu o założone cele strategiczne oraz kierunki interwencji wpisujące się w założenia krajowych oraz regionalnych dokumentów strategicznych.

Cele główne Strategii:

1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży;
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem;
3. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego;
4. Wspieranie społeczeństwa obywatelskiego.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Przewóz oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: Karta strategiczna II-1: „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem”, Cel strategiczny „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez zatrudnianie i likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się”;
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. Wysokie zagrożenie wykluczeniem społecznym mieszkańców województwa lubuskiego (str. 22, rozdz. Analiza SWOT).

DOKUMENTY GMINNE

Strategia Rozwoju Gminy Przewóz na lata 2016-2022

Strategia rozwoju gminy jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego i podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Strategia umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi, najczęściej ograniczonymi zasobami gminy, takimi jak: środowisko przyrodnicze, zasoby ludzkie, zasoby techniczne czy też środki finansowe.

Strategia Rozwoju Gminy Przewóz na lata 2016-2022 wskazuje, że misją Gminy Przewóz jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju życia społecznego i gospodarczego przy jednoczesnym zachowaniu wysokich walorów środowiska naturalnego. W dokumencie tym wyznaczone zostały następujące nadrzędne Cele strategiczne: Cel strategiczny 1. Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz poprawa warunków życia; Cel strategiczny 2. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości; Cel strategiczny 3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych do rozwoju gminy. W strategii na pierwszy plan wysuwają się zagadnienia związane z rozwiązywaniem problemów społecznych: na stronach 57-59 w ramach wizji rozwoju Gminy wskazano iż jej rozwój społeczny będzie się przejawiał w podniesieniu jakości życia w gminie, w zmniejszeniu bezrobocia, w podniesieniu ogólnego i zawodowego poziomu wykształcenia oraz kwalifikacji mieszkańców, w zmianie

postaw mieszkańców i wzroście ich aktywności, we wzroście integracji społeczności lokalnej. W wizji Gminy Przewóz w 2022 roku założono uzyskanie określonego stanu jej rozwoju, gdzie wskazano na zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych, rozwój przedsiębiorczości oraz na zaangażowanych i zadowolonych z poziomu życia mieszkańców.

Niniejszy program rewitalizacji doskonale więc wpisuje się w zapisy obowiązującej strategii gminy, gdyż rzetelnie przygotowany program rewitalizacji pozwoli skonsolidować działania rewitalizacyjne o charakterze społecznym i urbanistycznym, wpływając na koncentrację interwencji i dzięki temu zwiększając efekty planowanych działań strategicznych. Strategiczny dokument branżowy za jaki można uznać program rewitalizacji w połączeniu z głównym dokumentem strategicznym (SR) umożliwi wódtarzom gminy właściwe kreowanie postępu społeczno–gospodarczego i wyciąganie obszarów zmarginalizowanych w gminie ze stanu kryzysowego.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM FORMALNYM

Podsumowując zapisy rozdziału 3 Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, należy jednoznacznie stwierdzić, iż w programie rewitalizacji wskazano powiązania wskazanych działań rewitalizacyjnych z założeniami wynikającymi z dokumentów strategicznych.

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Przygotowanie dokumentu pn. Program Rewitalizacji Gminy Przewóz na lata 2019-2023 poprzedziła pogłębiona analiza kwestii społecznych i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych. W poniższym rozdziale zdiagnozowano czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na terenie gminy w podziale na poszczególne obszary wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych. Ponadto, szczegółowo określono charakter potrzeb rewitalizacyjnych przy uwzględnieniu również innych dokumentów strategicznych gminy.

Punktem wyjścia była diagnoza kwestii społecznych niezbędnych dla określenia działań o charakterze społecznym (dotyczących rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzającym aktywność lokalną). Przyjęto, iż diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych zostanie przeprowadzona w układzie czterech sfer: społecznej, infrastrukturalno – gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej.

Przyjęta w niniejszym opracowaniu procedura delimitacji opiera się na procedurze stworzonej przez Instytut Rozwoju Miast i spełnia wymogi Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Procedura ta składa się z kilku następujących po sobie etapów:

- ETAP I polega na wyznaczeniu tzw. jednostek urbanistycznych (zamieszkałych), które zgodnie z definicją określa się jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach postępowania obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących w szczególności zjawisk społecznych, a także gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.
- ETAP II pozyskanie niezbędnych danych statystycznych oraz przeprowadzenie analizy wskaźnikowej wyznaczonych uprzednio jednostek urbanistycznych. Analiza dotyczyła przede wszystkim sfery społecznej, jednak zgodnie z regulacjami zebrano również informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno - funkcjonalnej oraz technicznej.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA I METODOLOGIA DELIMITACJI OBSZARÓW DYSFUNKCYJNYCH

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 definiują obszar zdegradowany jako taki, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Z kolei stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej 1 z następujących sfer:

- społecznej (kluczowej),
- gospodarczej, infrastrukturalno – gospodarczej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- środowiskowej.

Ww. sfery zostały poddane pogłębionej analizie wskaźnikowej w podziale na zdefiniowane obszary gminy. W toku przeprowadzonych konsultacji, gminę Przewóz podzielono na 15 podobszarów. W gminie poszczególne podobszary pokrywają się z okręgami wyborczymi. Zaletą podziału gminy na okręgi wyborcze jest pewna spójność terytorialna danego obszaru.

Ponadto, obszary wyodrębniono przy założeniu, że obejmują one tereny zamieszkałe oraz w oparciu o funkcjonujące podziały urbanistyczne, bazujące na utrwalonych związkach przestrzennych, funkcjonalnych i społeczno-ekonomicznych. Przyjęcie takiej metodologii (demarkacja całego obszaru gminy), pozwoliło wytypować konkretne obszary o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych.

Tabela 2 Granice okręgów wyborczych w Gminie Przewóz.

Numer okręgu	Granice okręgu	Liczba wybieranych radnych
1	Sobolice; Sanice: ul. Długa	1
2	Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń	1
3	Lipna od nru 1 do nru 63A	1
4	Lipna od nru 64 do nru 106; Jamno	1
5	Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego	1
6	Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna	1
7	Przewóz: ul. Zielona, ul. Kwiatowa, ul. Spacerowa, ul. Parkowa	1
8	Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska	1
9	Przewóz: ul. Poczтова; Potok	1
10	Dobrochów	1
11	Dąbrowa Łużycka; Włochów	1

12	Piotrów od nru 1 do nr 24 i od nru 41 do nru 67	1
13	Piotrów od nru 25 do nru 40	1
14	Mielno	1
15	Straszów	1

Źródło: Dane Urzędu Gminy Przewóz.

Podział na jednostki administracyjne i jednostki statystyczne (okręgi wyborcze) odzwierciedla zróżnicowanie gminnej przestrzeni i wykształcających się w jej obrębie obszarów funkcjonalno-przestrzennych, których społeczność jest ze sobą zintegrowana. Zaproponowany w Gminnym Programie Rewitalizacji podział na jednostki urbanistyczne (15 obszarów) pozwala na zaprezentowanie nieformalnych struktur i powiązań pomiędzy poszczególnymi obszarami oraz umożliwia opracowanie pełniejszej diagnozy tych obszarów, gdyż sytuacje kryzysowe oraz problemy poszczególnych sfer przenikają się w Gminie w obrębie miejsc powiązanych ze sobą pod względem społecznym, funkcjonalnym i przestrzennym. Cechą charakterystyczną wskazanych obszarów jest fakt, iż obejmują one wyłącznie obszary zamieszkałe. Dzięki temu obejmują one tereny, których główną cechą jest koncentracja zabudowy mieszkaniowej jako podstawowej formy użytkowania.

W konsekwencji prowadzonych prac ukierunkowanych na elementy związane z rewitalizacją i nałożenie ich na mapę gminy otrzymano podział ujęty w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Z uwagi na fakt, iż rewitalizacja ma przede wszystkim służyć społeczności objętej Programem Rewitalizacji, wyznaczanie obszarów zarówno w samej miejscowości Przewóz, jak i łączenie sołectw w obszary pozwoliło na skupieniu się na terenach, w których zachodzą procesy społeczne.

Miejscowość Przewóz, jako stolica gminy zamieszkała przez największą liczbę osób została podzielona na 5 obszarów jeden z nich dzieląc z przyległą miejscowością:

- **Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego;**
- **Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna;**
- **Przewóz: ul. Zielona, ul. Kwiatowa, ul. Spacerowa, ul. Parkowa;**
- **Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska;**
- **Przewóz: ul. Pocztowa; Potok**

Podział gminy na obszary wskazane w Programie pozwala porównać ze sobą obszary w takim zakresie, by jak najbardziej rzetelnie przeanalizować sytuację mieszkańców na danym obszarze i wskazać działania, które przysporzą największej korzyści społeczności go zamieszkującej.

Ponadto z uwagi na fakt, że nigdy nie uda się podzielić danej gminy na obszary równe pod względem obszaru i liczby mieszkańców, główne wskaźniki przyjęte w metodologii badane są w ujęciu na 100 mieszkańców.

Podział na obszary wynika też z kierunków rozwoju w okresie powojennym i w ostatnich latach. Wszystkie obszary to miejsca, które starano się łączyć w oparciu o podobną charakterystykę i istniejące na danym obszarze problemy.

Łączenie poszczególnych sołectw w obszary wynikało z ich spójności terytorialnej (położenie geograficzne, podobna odległość od centrum rozwoju gminy – miejscowości Przewóz, podobne problemy społeczne związane z uwarunkowaniami przestrzennymi w poszczególnych miejscowościach).

Tabela 3 Przebieg administracyjny obszarów - obszary gminy poddane diagnozie

Numer obszaru	Nazwa obszaru
1	Sobolice; Sanice: ul. Długa
2	Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń
3	Lipna od nru 1 do nru 63A
4	Lipna od nru 64 do nru 106; Jamno
5	Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego
6	Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna
7	Przewóz: ul. Zielona, ul. Kwiatowa, ul. Spacerowa, ul. Parkowa
8	Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
9	Przewóz: ul. Poczтовая; Potok
10	Dobrochów
11	Dąbrowa Łużycka; Włochów
12	Piotrów od nru 1 do nr 24 i od nru 41 do nru 67
13	Piotrów od nru 25 do nru 40

14	Mielno
15	Straszów

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 7 Mapa wszystkich obszarów

??

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 8 Mapa. Obszar nr 1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Rysunek 9 Mapa. Obszar nr 2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Rysunek 10 Mapa. Obszar nr 3.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Rysunek 11 Mapa. Obszar nr 4.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Rysunek 12 Mapa. Obszar nr 5.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl.

Rysunek 13 Mapa. Obszar nr 6.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl.

Rysunek 14 Mapa. Obszar nr 7.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Rysunek 15 Mapa. Obszar nr 8.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Tabela 4 Przebieg administracyjny obszarów - obszary gminy poddane diagnozie (powierzchnia i ludność).

Nazwa wartości	Dane dla poszczególnych obszarów															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Wartość dla całej gminy																
Liczba ludności	3105	170	177	278	205	190	192	196	204	214	153	177	302	151	231	265
Powierzchnia obszaru (liczona po obrysie obszaru zabudowanego) – ha	17804,5981	1 465,7019	288,5374	1 646,2741	3 245,3241	1 332,4512	888,2525	688,2525	985,3156	1 026,4894	396,6147	2 600,1218	479,5311	959,0623	732,4645	1 070,2051
Nazwa wartości	Sobolice Sanice: ul. Długa	Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń	Lipna od nru 1 do nru 63A	Lipna od nru 64 do nru 106; Jamno	Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego	Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna	Przewóz: ul. Zielona, ul. Kwiatowa, ul. Spacerowa, ul. Parkowa	Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska	Przewóz: ul. Pocztowa; Potok	Dobrochów	Dąbrowa Łużycka; Włochów	Piotrów od nru 1 do nr 24 i od nru 41 do nru 67	Piotrów od nru 25 do nru 40	Mielno	Straszów	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędy Gminy Przewóz.

4.1. Sfera społeczna

Na poniższej grafice przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze społecznej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Rysunek 16 Sfera społeczna – kryteria delimitacji.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Sfera społeczna	
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców

	Liczba siedzib organizacji pozarządowych
Poziom ubóstwa	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS
	Liczba dzieci objętych pomocą szkolną - stypendia socjalne
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością
	Liczba osób dysfunkcyjnych
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki (bez wykroczeń drogowych)
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich (bez wykroczeń drogowych)
Poziom bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych
Poziom długotrwałego bezrobocia	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach)

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery społecznej. W ten sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 6 Dane zebrane do wyliczenia wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów – sfera społeczna.

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość referencyjna dla całej gminy	Obszary														
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Poziom ubóstwa	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej / 100 mieszkańców	OPS	6,34	10	3,95	4,32	3,9	8,42	11,46	4,08	10,29	7,01	2,61	2,82	6,29	5,96	4,76	8,68
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS /100 mieszkańców	OPS	2,96	2,35	2,82	1,8	1,95	2,63	5,21	1,53	3,92	3,27	1,31	2,26	3,64	3,31	3,03	4,53
	Liczba dzieci objętych pomocą finansową - stypendium szkolne / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	0,90	1,18	0,56	1,44	0,98	0,53	2,08	0	0,98	1,87	1,96	2,26	0,33	0	0	0
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	17,26	15,88	19,21	16,19	16,59	18,95	17,71	16,84	18,14	16,36	16,99	17,51	17,22	17,22	17,32	17,36
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców	Urząd Gminy	2,22	2,35	1,13	2,16	2,44	1,58	1,56	2,55	1,47	1,87	3,27	2,26	2,65	2,65	3,03	2,26

	danego obszaru/100 mieszkańców																	
	Liczba siedzib organizacji pozarządowych / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	0,26	0	0	0,36	0	0	1,04	0	0,49	0,47	0,65	0,56	0,33	0	0	0
Poziom zagrożenia wykluczenie m	Liczba osób z niepełnosprawnością / 100 mieszkańców	OPS	1,32	0,1	1,76	1,13	0,36	1,46	3,16	1,04	2,04	0,98	0,47	3,27	1,69	0,33	1,32	1,3
	Liczba rodzin dysfunkcyjnych / 100 mieszkańców	OPS	0,06	0	0	0	0	0,53	0	0	0	0	0,65	0	0	0	0	0
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	0,06	0	0	0	0	0,53	0	0	0	0	0,65	0	0	0	0	0
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie / 100 mieszkańców	OPS	0,13	0	0	0,36	0	0	0,52	0	0	0,47	0	0	0,33	0	0	0

	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	0,06	0	0	0	0	0	0	0	0	0,93	0	0	0	0	0	0
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	0,19	0	0,56	0	0	0	0	0	0,49	0	0	0	0,33	0,66	0,87	0
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw / 100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	0,32	0	1,13	0	0	1,05	0	1,02	0,49	0	0	0	0,33	0	0,87	0
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich / 100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	0,39	0	0	0	0	0	3,13	0	0	0	0	3,39	0	0	0	0
Poziom bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych / 100 mieszkańców	dane własne/ Urząd Pracy	2,51	1,18	2,82	1,08	1,95	4,21	5,73	2,55	4,9	2,34	1,31	2,26	2,65	1,32	2,6	1,13
	Liczba osób bezrobotnych / 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy	1,87	0,59	2,82	1,08	0,98	4,21	0	0	4,41	2,34	1,96	2,26	1,66	1,32	3,46	1,13

Poziom długotrwałe go bezrobocia	Liczba osób długotrwałe bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) / 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy	0,87	0	1,69	0,72	0,49	1,58	0	0	2,45	1,87	1,31	0,56	0,66	0,66	1,3	0
---	---	--------------------------	------	---	------	------	------	------	---	---	------	------	------	------	------	------	-----	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Przewóz, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Powiatowej Policji i Ośrodka Pomocy Społecznej. Dane za rok 2017.

SFERA SPOŁECZNA

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze społecznej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

- organizacje pozarządowe działające na obszarze Gminy Przewóz:
 - Gminny Klub Sportowy „NYSA” Przewóz,
 - OSP Przewóz,
 - OSP Lipna,
 - OSP Dąbrowa Łużycka,
 - OSP Piotrów,
 - Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Dobrochowa.
- Działalność jednostek organizacyjnych, w tym m.in. Gminnej Biblioteki Publicznej w Przewozie.
- Bogactwo dziedzictwa kulturowego mogące stać się spoiwem do budowy tożsamości lokalnej.
- Prężna działalność Ochotniczej Straży Pożarnej – ochotnicy zaangażowani w działania społeczne.
- Aktywnie działające placówki oświatowe, w tym Zespół Szkół w Przewozie, Szkoła Podstawowa w Lipnej, Szkoła Podstawowa w Piotrowie, Gminne Przedszkole w Przewozie.
- Rozwinięta infrastruktura sportowa – możliwość prowadzenia zajęć sportowych i integracji mieszkańców w miejscach takich, jak:
 - Hala sportowa w Przewozie wybudowana w 2006 roku przy budynku Zespołu Szkół w Przewozie;
 - Boisko sportowe wraz z budynkiem zaplecza technicznego w Przewozie, wybudowany w 2006 roku w ramach programu SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego;
 - Place zabaw przy szkole podstawowej w Lipnej i Piotrowie;
 - Klub sportowy: w gminie działa jeden klub sportowy Klub Sportowy „NYSA” Przewóz.
- Świetlice wiejskie na terenie Gminy – możliwość organizacji spotkań okolicznościowych, wydarzeń kulturalnych, warsztatów, zajęć, integracji mieszkańców.
- Szlaki konne - wyjątkowe warunki do uprawiania jazdy konnej.
- Szlaki wodne oraz turystyka rowerowa dają możliwości rekreacji oraz aktywnego spędzania wolnego czasu oraz sprzyjają rozwojowi turystyki.
- Zabytkowe parki i ogrody oraz ekomuzea – atrakcje turystyczne dające możliwości promocji Gminy.
- Otwartość Wójta i Rady Gminy na współpracę.

PROBLEMY

- postępująca bierność młodzieży,
- zjawisko „dziedziczenia biedy”,
- patologie społeczne,
- znaczący odsetek osób korzystających z pomocy społecznej,
- znaczący odsetek osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych,
- słabnąca współpraca i integracja międzypokoleniowa,

- rosnąca ilość osób w wieku poprodukcyjnym, osób starszych, po 75 roku życia – brak wystarczającej opieki, wsparcia, zajęć dla seniorów,
- niskie dochody osób w wieku senioralnym (niskie emerytury),
- brak Domu Dziennego Pobytu dla seniorów,
- mała liczba organizacji pozarządowych zrzeszających i angażujących młodzież, brak klubów młodzieży,
- wyjazdy młodych ludzi – za granicę, do większych miast,
- niska frekwencja mieszkańców podczas wyborów - mała aktywność obywatelska,
- trudny dostęp do medycznych usług specjalistycznych (ginekologa, kardiologa, okulisty)
- za mało imprez kulturalno-sportowych na terenie gminy
- niedostosowane budynki użyteczności publicznej do osób niepełnosprawnych
- mała promocja działań społecznych i ekonomii społecznej

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy określili skalę problemu i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną liczbę punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

Tabela 7 Skala

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
nieistotna – 0 punktów,	brak – 0 punktów,
niewielka– 1 punkt,	niewielki– 1 punkt,
umiarkowana– 2 punkty,	umiarkowany– 2 punkty,
istotna– 3 punkty,	znaczący – 3 punkty,
bardzo duża– 4 punkty.	bardzo duży– 4 punkty.

Źródło: Opracowanie własne.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę sporządzoną na podstawie przeprowadzonych warsztatów z mieszkańcami Gminy Przewóz.

Tabela 8 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera społeczna.

Kryterium/Numer obszaru	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Poziom ubóstwa															
Skala problemów	2	3	3	2	3	4	2	2	3	1	2	2	2	3	4
Charakter potrzeb	2	3	2	2	3	4	2	3	2	2	2	2	2	2	3
Poziom obciążenia demograficznego															

Skala problemów	2	2	3	1	3	3	2	2	1	2	2	2	2	2	2
Charakter potrzeb	2	2	3	1	3	3	2	2	1	2	2	2	2	2	2
Poziom aktywności społecznej															
Skala problemów	3	3	2	2	3	2	2	3	2	1	2	2	3	3	3
Charakter potrzeb	3	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	4
Poziom zagrożenia wykluczeniem															
Skala problemów	2	3	2	1	3	3	2	2	1	1	2	2	2	2	1
Charakter potrzeb	2	3	2	1	3	2	3	2	2	1	3	2	1	2	2
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)															
Skala problemów	1	2	1	1	3	3	2	2	1	2	2	1	1	1	1
Charakter potrzeb	1	2	1	1	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	1
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia															
Skala problemów	2	3	3	2	2	2	3	4	1	3	2	3	2	2	2
Charakter potrzeb	1	3	3	2	1	2	3	4	2	2	2	3	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne.

4.2 Sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Wysoki poziom życia mieszkańców Gminy Przewóz w dużej mierze zależy od rozwoju przedsiębiorstw zlokalizowanych na jej terenie. Poprzez działalność produkcyjną i usługową w dużym stopniu wpływają na wzrost zatrudnienia w gminie (a tym samym ograniczenie poziomu bezrobocia), a także wysokość dochodów Gminy – część podatku dochodowego od osób prawnych CIT (19%) trafia jako subwencja do budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze infrastrukturalno - gospodarczej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Rysunek 17 Sfera infrastrukturalno - gospodarcza – kryteria delimitacji.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (przedsiębiorstwa)
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki

	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem

Źródło: opracowanie własne.

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery infrastrukturalno - gospodarcza. W tej sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 10 Dane zebrane do wyliczenia wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów – sfera infrastrukturalno-gospodarcza.

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość referencyjna dla całej gminy	Obszary														
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Szczególnie zniszczone otoczenie	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze (w %)	Dane własne	97,29%	100,00%	100,00%	89,92%	89,77%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	92,25%	92,31%	100,00%	100,00%
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem - w %	Dane własne	92,70%	90,41%	77,63%	94,96%	95,45%	100,00%	100,00%	82,14%	79,31%	96,74%	98,46%	98,68%	95,35%	93,85%	89,90%	95,58%
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki / 100 mieszkańców	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	7,99	5,88	2,82	5,40	4,88	17,89	10,42	3,57	9,80	7,48	10,46	6,78	7,62	7,95	6,93	12,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Przewóz i Powiatowego Urzędu Pracy za rok 2018.

SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze społecznej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

POTENCJAŁY

- bliskość granicy polsko-niemieckiej,
- stosunkowo niewielka odległość od autostrady,
- sieć dróg wojewódzkich i powiatowych przebiegających przez gminę,
- stosunkowo dobre połączenie komunikacyjne z Żarami,
- bliska odległość do centrum wzrostu gospodarczego – miasto Żary,
- otwartość samorządu gminnego na współpracę z przedsiębiorcami,
- Dobre zaplecze sportowe i kulturalne,
- Wysoki poziom edukacji,
- Dobra jakość infrastruktury społecznej,
- tereny zielone sprzyjające rozwojowi działań turystycznych i agroturystycznych: szlaki turystyczne, szlaki konne i wodne, szlak zabytkowych parków i ogrodów oraz ekomuzea,
- bogactwo lasów i terenów zielonych
- małe przedsiębiorstwa - drobne zakłady rzemieślnicze i usługowe
- Zabytki na terenie gminy, w tym m.in.
 - Kościół filialny p.w. Św. Michała Archaniola w Piotrowie
 - Kościół filialny p.w. św. Katarzyny w Lipnej Kościół z 1731 roku i dwór z 1800 roku w Kole
 - Kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Przewozie
 - Ruiny Kościoła p.w. św. Marii w Straszowie
 - Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Sobolicach
 - Dwór w Straszowie
 - Ruiny wieży zamkowej (głodowej) w Przewozie

PROBLEMY

- Brak kompleksowych rozwiązań dotyczących gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy,
- brak wystarczająco wyeksponowanych walorów turystycznych, zabytkowych, historycznych,
- zły stan techniczny infrastruktury drogowej,
- brak ścieżek rowerowych,
- brak spójnej koncepcji produktów turystycznych,
- niedostatecznie rozwinięta baza noclegowa oraz gastronomiczna,
- trudność w znalezieniu zatrudnienia młodzieży po studiach, wyjazdy młodych do innych miast oraz za granicę
- brak specjalistów i wykwalifikowanych pracowników,
- brak nowych i atrakcyjnych miejsc pracy,
- brak komunikacji publicznej zaspokajającej potrzeby mieszkańców,

- mała ilość dużych podmiotów gospodarczych,
- niewystarczające wynagrodzenia za pracę,
- mała ilość lub brak połączeń komunikacyjnych między miejscowościami,
- zły stan techniczny budynków zabytkowych
- niewystarczająca ilość atrakcyjnych miejsc spotkań i integracji mieszkańców.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną ilość punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

Tabela 11 Skala.

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
nieistotna – 0 punktów,	brak – 0 punktów,
niewielka– 1 punkt,	niewielki– 1 punkt,
umiarkowana– 2 punkty,	umiarkowany– 2 punkty,
istotna– 3 punkty,	znaczący – 3 punkty,
bardzo duża– 4 punkty.	bardzo duży– 4 punkty.

Źródło: Opracowanie własne.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę sporządzoną na podstawie przeprowadzonych warsztatów z mieszkańcami Gminy Przewóz.

Tabela 12 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera infrastrukturalno-gospodarcza

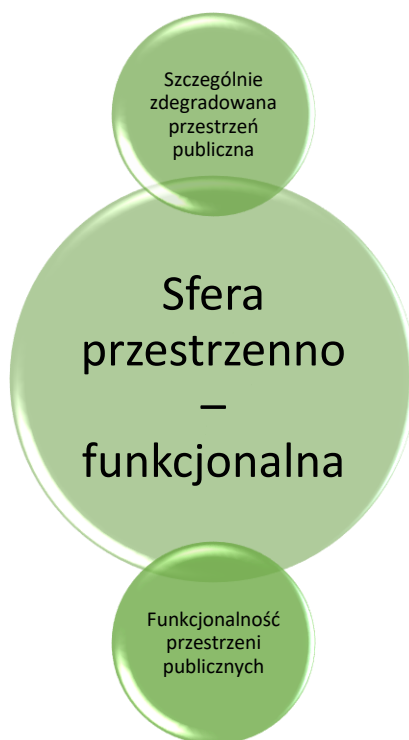
Kryterium/obszaru numer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Poziom aktywności gospodarczej															
Skala problemów	2	3	2	3	2	2	3	2	1	3	2	2	1	2	2
Charakter potrzeb	2	4	3	3	2	2	3	2	2	2	1	2	1	2	3
Szczególnie zniszczone otoczenie															
Skala problemów	3	2	3	3	2	3	3	3	3	4	2	3	1	2	2
Charakter potrzeb	3	3	3	4	1	2	3	4	3	3	3	2	2	2	3

Źródło: opracowanie własne

4.3 Sfera przestrzenno – funkcjonalna

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze przestrzenno - funkcjonalnej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Rysunek 18 Sfera społeczna – przestrzenno – funkcjonalna

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)
	Udział powierzchnia zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery przestrzenno – funkcjonalnej.

Tabela 14 Dane zebrane do wyliczenia wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość referencyjna dla całej gminy	Obszary														
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Urząd Gminy	29,73%	30,0 0%	41,0 0%	21,0 0%	22,0 0%	39,0 0%	32,0 0%	29,0 0%	45,0 0%	22,0 0%	28,0 0%	28,0 0%	27,0 0%	25,0 0%	28,0 0%	29,0 0%
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Urząd Gminy	38,60%	27,0 0%	53,0 0%	29,0 0%	27,0 0%	65,0 0%	55,0 0%	44,0 0%	51,0 0%	31,0 0%	34,0 0%	32,0 0%	29,0 0%	27,0 0%	34,0 0%	41,0 0%
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Urząd Gminy	9	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Przewóz za rok 2017.

SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze przestrzenno – funkcjonalnej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

POTENCJAŁY

- walory przyrodniczo-krajobrazowe - zalesienie obszaru na poziomie ok. 68% oraz rzeki i stawy stanowią dobrą bazę w zakresie działalności rekreacyjno-turystycznej,
- zabytkowe zabudowania,
- tereny zielone na obszarze gminy,
- duża liczba ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych,
- wysoki poziom bazy turystycznej gminy,
- atrakcyjne tereny na cele budownictwa mieszkaniowego, w tym także dla firm deweloperskich.
- rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych na bazie dostępnych zasobów przestrzennych, przyrodniczych i krajobrazowych.

PROBLEMY

- Zły stan techniczny wielu obiektów zabytkowych,
- zły stan dróg,
- niski poziom bazy noclegowej i gastronomicznej,
- mała estetyka obiektów użyteczności publicznej oraz ich niska efektywność energetyczna,
- brak wystarczających tras, ścieżek rowerowych – konieczna rozbudowa, braku połączeń między istniejącymi ścieżkami rowerowymi,
- uboga sieć komunikacji publicznej,
- niedostosowane budynki użyteczności publicznej do osób niepełnosprawnych,
- niewystarczający dostęp do sieci gazowej i kanalizacyjnej,

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną ilość punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

Tabela 15 Skala.

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
nieistotna – 0 punktów,	brak – 0 punktów,

niewielka– 1 punkt,
 umiarkowana– 2 punkty,
 istotna– 3 punkty,
 bardzo duża– 4 punkty.

niewielki– 1 punkt,
 umiarkowany– 2 punkty,
 znaczący – 3 punkty,
 bardzo duży– 4 punkty.

Źródło: Opracowanie własne.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę sporządzoną na podstawie przeprowadzonych warsztatów z mieszkańcami Gminy Przewóz.

Tabela 16 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera przestrzenno - funkcjonalna

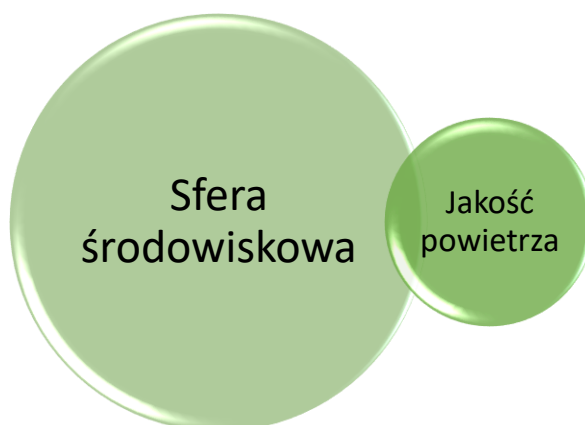
Kryterium/obszaru numer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna															
Skala problemów	2	3	2	1	3	2	3	3	2	3	2	2	2	3	2
Charakter potrzeb	2	3	1	1	4	3	2	3	2	2	2	2	1	2	3
Funkcjonalność przestrzeni publicznych															
Skala problemów	2	2	2	3	2	3	3	3	2	2	3	1	1	2	2
Charakter potrzeb	2	2	2	3	2	3	3	4	2	2	3	1	2	2	3

Źródło: opracowanie własne.

4.4. Sfera środowiskowa

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze środowiskowej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Rysunek 19 Sfera środowiskowa – kryteria delimitacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów.

Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)
	Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%)
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)

Źródło: opracowanie własne.

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery środowiskowej. W ten sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 18 Dane zebrane do wyliczenia wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów – sfera środowiskowa.

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość referencyjna dla całej gminy	Obszary														
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Dane własne	63,36%	56,1 6%	72,3 7%	52,9 4%	61,3 6%	81,4 8%	78,0 5%	65,4 8%	82,7 6%	48,9 1%	52,3 1%	61,8 4%	68,9 9%	58,4 6%	60,6 1%	52,2 1%
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	24,27%	29,0 0%	16,0 0%	22,0 0%	21,0 0%	19,0 0%	14,0 0%	31,0 0%	18,0 0%	29,0 0%	34,0 0%	22,0 0%	21,0 0%	31,0 0%	28,0 0%	29,0 0%
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	0,10%	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,77 %	0,00 %	0,40 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,40 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Źródło: opracowanie własne

SFERA ŚRODOWISKOWA

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w strefie środowiskowej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

POTENCJAŁ

- możliwości rozwoju agroturystyki
- walory turystyczne obszaru gminy,
- niewielka ilość przemysłu – czyste środowisko
- duże zalesienie gminy
- użytki rolne i tradycje rolnicze, możliwość ekologicznych upraw
- tereny zielone

PROBLEMY

- niski poziom stosowania OZE w obiektach użyteczności publicznej oraz w obiektach prywatnych,
- mała ilość ścieżek rowerowych - konieczność rozbudowy ścieżek rowerowych
- zbyt mało zieleni w miejscowościach przy ulicach (proponowane nasadzenia nowych drzew),
- zanieczyszczenie środowiska dymem z pieców (palenie niewłaściwym paliwem),
- słaby dostęp do sieci kanalizacji,
- znacząca ilość źródeł ciepła generujących niską emisję.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną liczbę punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

Tabela 19 Skala.

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
nieistotna – 0 punktów,	brak – 0 punktów,
niewielka – 1 punkt,	niewielki – 1 punkt,
umiarkowana – 2 punkty,	umiarkowany – 2 punkty,
istotna – 3 punkty,	znaczący – 3 punkty,
bardzo duża – 4 punkty.	bardzo duży – 4 punkty.

Źródło: opracowanie własne

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo

zobrazowano przeprowadzoną analizę sporządzoną na podstawie przeprowadzonych warsztatów z mieszkańcami Gminy Przewóz.

Tabela 20 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera środowiskowa

Kryterium/obszaru numer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Jakość powietrza															
Skala problemów	3	3	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2
Charakter potrzeb	3	3	1	3	4	2	2	2	3	3	2	2	2	3	3

Źródło: opracowanie własne

5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji - określenie, w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium najbardziej wymagającego wsparcia

Cytując Ustawę o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” (Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r., MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015) rewitalizacja stanowi proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Obszar zdegradowany to natomiast przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Szczególne znaczenie odgrywać będzie obszar rewitalizacji. Jest to "obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację". Nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Delimitacji przestrzennej obszarów wymagających interwencji w ramach Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej i na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Identyfikacji występujących na terenie gminy problemów, czynników i zjawisk kryzysowych dokonano w odniesieniu do sfery społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Efektem prezentowanej diagnozy jest wskazanie obszaru o największej kumulacji zjawisk kryzysowych. Analizę poszczególnych obszarów oparto na zestawie wskaźników pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych stref.

5.1. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych

Na potrzeby procesu wyznaczenia obszarów zdegradowanych przyjęto podział terytorium gminy na 15 obszarów funkcjonalnych. Delimitacja była prowadzona w odniesieniu do sfer:

- społecznej,
- infrastrukturalno-gospodarczej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- środowiskowej.

Tabela 21 Granice obszarów problemowych.

Numer obszaru	Nazwa obszaru
1	Sobolice; Sanice: ul. Długa
2	Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń
3	Lipna od nru 1 do nru 63A
4	Lipna od nru 64 do nru 106; Jamno
5	Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego
6	Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna
7	Przewóz: ul. Zielona, ul. Kwiatowa, ul. Spacerowa, ul. Parkowa
8	Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
9	Przewóz: ul. Pocztowa; Potok
10	Dobrochów
11	Dąbrowa Łużycka; Włochów
12	Piotrów od nru 1 do nr 24 i od nru 41 do nru 67
13	Piotrów od nru 25 do nru 40
14	Mielno
15	Straszów

		Dane dla poszczególnych obszarów														
Powierzchnia obszaru (liczona po obrysie obszaru zabudowanego) – ha	Liczba ludności	Nazwa wartości														
		Wartość dla całej gminy														
17804,5981	3105	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 465,7019	170	Sobolice Sanice: ul. Długa														
288,5374	177	Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń														
1 646,2741	278	Lipna od nru 1 do nru 63A														
3 245,3241	205	Lipna od nru 64 do nru 106; Jamno														
1 332,4512	190	Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego														
888,2525	192	Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna														
688,2525	196	Przewóz: ul. Zielona, ul. Kwiatowa, ul. Spacerowa, ul. Parkowa														
985,3156	204	Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska														
1 026,4894	214	Przewóz: ul. Pocztowa; Potok														
396,6147	153	Dobrochów														
2 600,1218	177	Dąbrowa Łużycka; Włochów														
479,5311	302	Piotrów od nru 1 do nr 24 i od nru 41 do nru 67														
959,0623	151	Piotrów od nru 25 do nru 40														
732,4645	231	Mielno														
1 070,2051	265	Straszów														

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędy Gminy Przewóz

Mając na uwadze specyfikę województwa lubuskiego i uwarunkowań występujących głównie na terenach zurbanizowanych oraz możliwości dostępu do danych statystycznych obrazujących zmiany społeczno-ekonomiczne, a także stan infrastruktury technicznej, w badaniu przyjęto następujące kryteria w poszczególnych sferach:

SPOŁECZNA

- Poziom ubóstwa,
- Poziom obciążenia demograficznego,
- Poziom aktywności społecznej,
- Poziom zagrożenia wykluczeniem społecznym,
- Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń),
- Poziom bezrobocia,
- Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia.

INFRASTRUKTURALNO-GOSPODARCZA

- Poziom aktywności gospodarczej,
- Szczególnie zniszczone otoczenie.

PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna,
- Funkcjonalność przestrzeni publicznych.

ŚRODOWISKOWA

- Jakość powietrza.

5.2. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego

Ocena sytuacji kryzysowej w badanych sferach odbywała się poprzez analizę wskaźników ilościowych, gdzie za obszary kwalifikujące się do wsparcia uznano te, dla których wartości wskaźników były gorsze niż wartości referencyjne dla gminy oraz opisów jakościowych opartych na wywiadach z mieszkańcami badanych obszarów. Przyjęta metodologia została opracowana na podstawie wskazówek zawartych w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. W pierwszym kroku określano wartość referencyjną dla wskaźnika w odniesieniu do całej gminy, a następnie porównywano wartość wskaźnika obliczoną dla ustalonego obszaru z wartościami referencyjnymi. Dla lepszego zobrazowania wyników w niżej prezentowanych tabelach użyto kolorów, których intensywność jest skorelowana z wartością danego wskaźnika. Im użyty kolor jest ciemniejszy tym gorszy wynik analizowanego aspektu.

Po wyliczeniu wszystkich wartości następowało przyznawanie od 1 do 3 tzw. „małych” punktów dla tych obszarów, w których wartość wskaźnika wskazywała na kumulację negatywnych zjawisk.

Według przyjętej metodologii obszar z najgorszym wynikiem otrzymywał 3 punkty, drugi w kolejności 2 punkty oraz trzeci 1 punkt. Pozostałe obszary nie były już punktowane. Następnie sumowano liczbę zdobytych punktów i wg tej gradacji uporządkowywano obszary od najgorszego do najlepszego w danej sferze. W celu umożliwienia rzetelnego porównywania wyników Obszarów dla poszczególnych sfer i uniknięcia błędu uzależniającego wyniki od ilości przyjętych wskaźników ponownie każdemu obszarowi przyznano tzw. „duże” punkty, tym razem od 15 do 1 zgodnie z kolejnością wcześniej zdobytych „małych” punktów. Na koniec każdej ze sfer przyporządkowano wagę, która ma oddawać istotę analizowanych problemów w kontekście aktualnej definicji rewitalizacji. W uproszczeniu można stwierdzić, że dla autorów Programu najważniejszym elementem przy wyznaczaniu obszarów kryzysowych był człowiek i problemy społeczne, a kwestie infrastrukturalne, gospodarcze, czy środowiskowe plasowały się na dalszych miejscach. Stąd przyjęto następujący podział wag:

- Sfera społeczna – 0,4,
- Sfera infrastrukturalno-gospodarcza – 0,2,
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna – 0,3,
- Sfera środowiskowa – 0,1.

Przyporządkowane dla każdego z obszarów „duże” punkty w poszczególnych sferach były mnożone przez przyjętą wagę i dopiero ostatecznie wyliczona wartość pozwala nam rzetelnie wskazać obszary, w których występuje szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk świadczących o poziomie degradacji danego obszaru pod każdym z analizowanych względów. Ostatecznie, jako obszar zdegradowany przyjęto ten teren, dla którego wyliczona **wartość przekracza o minimum 13 0% wartość średnią dla wszystkich obszarów**. Bezsprzecznie należy przyjąć, że przekroczenie tak przyjętego poziomu świadczy o wyraźnej potrzebie pilnej interwencji i podjęciu działań zaradczych zapobiegających degradacji, których skutki w najbliższym czasie mogą stać się nieodwracalne.

W poniższej tabeli zaprezentowano wskaźniki dla poszczególnych sfer. Ponadto pokazano sposób wyliczenia wskaźnika dla poszczególnych obszarów oraz sposób wyliczenia wartości referencyjnej.

SFERA SPOŁECZNA

Kryterium	Wskaźnik	Sposób wyliczenia wskaźnika	Sposób wyliczenia wartości referencyjnej
Poziom ubóstwa	Liczba dzieci objętych pomocą szkolną - stypendia socjalne	Liczba dzieci objętych pomocą szkolną - stypendia socjalne/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba dzieci objętych pomocą szkolną - stypendia socjalne w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej / (Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w gminie ogółem / (Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)

	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
	Liczba siedzib organizacji pozarządowych	Liczba siedzib organizacji pozarządowych/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba siedzib organizacji pozarządowych/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością	Liczba osób z niepełnosprawnością/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba osób z niepełnosprawnością w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
	Liczba osób dysfunkcyjnych	Liczba osób dysfunkcyjnych/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba osób dysfunkcyjnych w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób uzależnionych od alkoholu/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba osób uzależnionych od alkoholu/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)
	Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw	Liczba zarejestrowanych przestępstw/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)
Liczba czynów karalnych osób nieletnich		Liczba czynów karalnych osób nieletnich/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba czynów karalnych osób nieletnich/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)

Poziom bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych/ (Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie ogółem/(Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych/100 mieszkańców)
Poziom długotrwałego bezrobocia	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach)	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach)/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych w gminie ogółem (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach)/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)

SFERA INFRASTRUKTURALNO-GOSPODARCZA

Kryterium	Wskaźnik	Sposób wyliczenia wskaźnika	Sposób wyliczenia wartości referencyjnej
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (przedsiębiorstwa)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (przedsiębiorstwa)/(Liczba mieszkańców danego obszaru)/100 mieszkańców)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (przedsiębiorstwa) w gminie ogółem/(Liczba mieszkańców gminy)/100 mieszkańców)
Szczególnie zniszczone otoczenie	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Liczba budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej / ogólna liczba budynków na danym obszarze (w %)	Średnia wartości dla 15 obszarów Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem	Liczba budynków wybudowanych przed r. 1989 na danym obszarze/ Liczba budynków ogółem na danym obszarze	Średnia wartości dla 15 obszarów - Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

Kryterium	Wskaźnik	Sposób wyliczenia wskaźnika	Sposób wyliczenia wartości referencyjnej
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Liczba zaniedbanych podwórek w danym obszarze/ Liczba ogółem podwórek w danym obszarze(%)	Średnia wartości dla 15 obszarów - Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)

	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Powierzchnia zdegradowanych obszarów zielonych na danym obszarze/ Powierzchnia ogółem obszarów zielonych na danym obszarze (%)	Średnia wartości dla 15 obszarów - Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych/(Liczba mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców)	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych ogółem w gminie/(Liczba mieszkańców gminy/100 mieszkańców)

SFERA ŚRODOWISKOWA

Kryterium	Wskaźnik	Sposób wyliczenia wskaźnika	Sposób wyliczenia wartości referencyjnej
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Liczba budynków o niskiej termoizolacyjności w danym obszarze/liczba budynków ogółem w danym obszarze x 100	Średnia z wartości dla 15 obszarów - Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)
	Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%)	Liczba źródeł ciepła generujących niską emisję w danym obszarze/ Liczba instalacji źródeł ciepła ogółem x 100	Średnia z wartości dla 15 obszarów - Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%)
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Liczba instalacji OZE w danym obszarze/Liczba instalacji ogółem x 100	Średnia z wartości dla 15 obszarów - Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%)

Przyjęty w badaniu katalog wskaźników, dających możliwość przeprowadzenia analizy porównawczej obszarów, został dostosowany do specyfiki społeczności zamieszkującej Gminę Przewóz oraz skonsultowany z pracownikami m.in. Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy. Podstawowym zadaniem było zebranie danych zagregowanych dla poszczególnych obszarów i ich odpowiednia interpretacja. W poprzednim rozdziale podano także źródła danych dla poszczególnych wskaźników.

5.3. Określenie obszarów zdegradowanych

Przedstawiona w poprzednim rozdziale metodologia prowadzonej analizy wskaźnikowej pozwala określić takie przestrzenie funkcjonalne, które aktualnie są najbardziej zdegradowane.

Zaniechanie podejmowania działań zaradczych na tych obszarach spowoduje ich dalszą dewastację oraz stałe obniżanie poziomu życia zamieszkujących je osób. W każdej z weryfikowanych sfer poszczególne obszary zostały zaprezentowane wg natężenia skali zjawisk kryzysowych występujących na danym terenie.

Sfera społeczna

Tabela 22 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze społecznej

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość referencyjna dla całej gminy	Obszary														
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Poziom ubóstwa	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej / 100 mieszkańców	OPS	6,34	10	3,95	4,32	3,9	8,42	11,46	4,08	10,29	7,01	2,61	2,82	6,29	5,96	4,76	8,68
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS /100 mieszkańców	OPS	2,96	2,35	2,82	1,8	1,95	2,63	5,21	1,53	3,92	3,27	1,31	2,26	3,64	3,31	3,03	4,53
	Liczba dzieci objętych pomocą finansową - stypendium szkolne / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	0,90	1,18	0,56	1,44	0,98	0,53	2,08	0	0,98	1,87	1,96	2,26	0,33	0	0	0
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	17,26	15,88	19,21	16,19	16,59	18,95	17,71	16,84	18,14	16,36	16,99	17,51	17,22	17,22	17,32	17,36

Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	Urząd Gminy	2,22	2,35	1,13	2,16	2,44	1,58	1,56	2,55	1,47	1,87	3,27	2,26	2,65	2,65	3,03	2,26
	Liczba siedzib organizacji pozarządowych / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	0,26	0	0	0,36	0	0	1,04	0	0,49	0,47	0,65	0,56	0,33	0	0	0
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością / 100 mieszkańców	OPS	1,32	0,1	1,76	1,13	0,36	1,46	3,16	1,04	2,04	0,98	0,47	3,27	1,69	0,33	1,32	1,3
	Liczba rodzin dysfunkcyjnych / 100 mieszkańców	OPS	0,06	0	0	0	0	0,53	0	0	0	0	0,65	0	0	0	0	0
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	0,06	0	0	0	0	0,53	0	0	0	0	0,65	0	0	0	0	0

	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie / 100 mieszkańców	OPS	0,13	0	0	0,36	0	0	0,52	0	0	0,47	0	0	0,33	0	0	0
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	0,06	0	0	0	0	0	0	0	0	0,93	0	0	0	0	0	0
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu / 100 mieszkańców	Urząd Gminy	0,19	0	0,56	0	0	0	0	0	0,49	0	0	0	0,33	0,66	0,87	0
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw / 100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	0,32	0	1,13	0	0	1,05	0	1,02	0,49	0	0	0	0,33	0	0,87	0
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich / 100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	0,39	0	0	0	0	0	3,13	0	0	0	0	3,39	0	0	0	0

Poziom bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych / 100 mieszkańców	dane własne/ Urząd Pracy	2,51	1,18	2,82	1,08	1,95	4,21	5,73	2,55	4,9	2,34	1,31	2,26	2,65	1,32	2,6	1,13
	Liczba osób bezrobotnych / 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy	1,87	0,59	2,82	1,08	0,98	4,21	0	0	4,41	2,34	1,96	2,26	1,66	1,32	3,46	1,13
Poziom długotrwałego bezrobocia	Liczba osób długotrwanie bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) / 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy	0,87	0	1,69	0,72	0,49	1,58	0	0	2,45	1,87	1,31	0,56	0,66	0,66	1,3	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Gminy, PUP, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Komendy Powiatowej Policji za rok 2017.

Podsumowanie analizy w sferze społecznej

W sferze społecznej za obszar kryzysowy uznano te tereny, które wykazały kumulację negatywnych zjawisk w co najmniej ośmiu z siedemnastu wykorzystanych w badaniu wskaźników (50%). Wskaźniki badano dla następujących kryteriów: Poziom ubóstwa, Poziom obciążenia demograficznego, Poziom aktywności społecznej, Poziom zagrożenia wykluczeniem społecznym, Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń), Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia.

Obszary znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji to:

- Obszar nr 2,
- Obszar nr 5,
- Obszar 6,
- Obszar 8.

Wymienione obszary wypadły najgorzej w odniesieniu do badanych cech i przyjmowały dla nich najwyższe (lub odpowiednio najniższe) wartości liczbowe w odniesieniu do całej gminy. W najtrudniejszej sytuacji pod tym względem znajdują się Obszary nr 6 i 8 (nieco lepiej obszary nr 2 i 5). Potwierdzają to wartości wskaźników, w przypadku których, aż dla większości z nich Obszar nr 6 miał wyniki gorsze niż wartości referencyjne.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarami zdegradowanymi o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze społecznej są obszary nr 2, 5, 6 i 8.

Sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Tabela 23 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze infrastrukturalno-gospodarczej.

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary														
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki / 100 mieszkańców	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gosp.	7,99	5,88	2,82	5,40	4,88	17,89	10,42	3,57	9,80	7,48	10,46	6,78	7,62	7,95	6,93	12,08
Szczególnie zniszczone otoczenie	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze (w %)	Dane własne	97,29%	100,00%	100,00%	89,92%	89,77%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	92,25%	92,31%	100,00%	100,00%
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem - w %	Dane własne	92,70%	90,41%	77,63%	94,96%	95,45%	100,00%	100,00%	82,14%	79,31%	96,74%	98,46%	98,68%	95,35%	93,85%	89,90%	95,58%

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy za rok 2016.

Podsumowanie analizy w sferze infrastrukturalno-gospodarczej

W sferze infrastrukturalno-gospodarczej analizowano wskaźniki odwołujące się do ilości i jakości infrastruktury technicznej oraz poziomu rozwoju gospodarczego na danym terenie. Za obszary zdegradowane w tej sferze uznano te tereny, które wypadły najgorzej w minimum dwóch spośród czterech analizowanych kryteriów. Taka sytuacja zaistniała w Obszarze nr 2, 5 i 6.

Zaprezentowane zestawienie pozwala uznać, że to na Obszarach nr 2, 5 i 6 mamy do czynienia z najtrudniejszą sytuacją dotyczącą poziomu rozwoju gospodarczego i niską jakością infrastruktury technicznej. Mieszkańcy wsi w dużym stopniu korzystają z tradycyjnych źródeł energii. Na terenach wiejskich funkcjonuje stosunkowo mniej przedsiębiorstw.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarami o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze infrastrukturalno-gospodarczym są Obszary nr 2, 5 i 6.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Tabela 23 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary														
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Urząd Gminy	29,73%	30%	41%	21%	22%	39%	32%	29%	45%	22%	28%	28%	27%	25%	28%	29%
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Urząd Gminy	38,60%	27%	53%	29%	27%	65%	55%	44%	51%	31%	34%	32%	29%	27%	34%	41%
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Urząd Gminy	9	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy za rok 2017.

Podsumowanie analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej oparta była na ocenie skali kryzysu dotyczącego dwóch wskaźników, tj.: szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna weryfikowana udziałem zaniedbanych podwórek w ilości podwórek ogółem oraz udziałem powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych oraz funkcjonalność przestrzeni publicznych (Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych). Za obszary kryzysowe uznano takie, które przyjmują jedno z najniższych wartości obydwu kryteriów. Są to:

- Obszar nr 5,
- Obszar nr 6.

W przypadku tej sfery mamy do czynienia ze zróżnicowaniem poziomu zagospodarowania przestrzenno-funkcjonalnego poszczególnych obszarów. W najtrudniejszej sytuacji znajduje się obszar nr 6. Wynika to z faktu, że wymieniony obszar zamieszkuje jest w dużej mierze przez osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i często z wieloletnimi zaniedbaniami infrastrukturalnymi.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarem zdegradowanym o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnym są Obszary nr 5 i 6, natomiast obszary nr 2, 4, 7, 8, 9, 11 i 13 mają także spore zaniedbania w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Sfera środowiskowa

Tabela 24 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze środowiskowej

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary														
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Dane własne	63,36%	56,16%	72,37%	52,94%	61,36%	81,48%	78,05%	65,48%	82,76%	48,91%	52,31%	61,84%	68,99%	58,46%	60,61%	52,21%
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	24,27%	29,00%	16,00%	22,00%	21,00%	19,00%	14,00%	31,00%	18,00%	29,00%	34,00%	22,00%	21,00%	31,00%	28,00%	29,00%
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	0,10%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,77%	0,00%	0,40%	0,00%	0,00%	0,40%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych Urzędu Gminy za rok 2017.

Podsumowanie analizy w sferze środowiskowej

W sferze środowiskowej przyjęto kryteria bezpośrednio związane z czynnikami wpływającymi niekorzystnie na środowisko przyrodnicze badanych obszarów (jakość powietrza, jakość i stan terenów zielonych). Wybrano wskaźniki: Liczba budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%), Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%), Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%).

Uznanie danego terenu za obszar kryzysowy następowało w przypadku, gdy na badanym obszarze co najmniej dwa wskaźniki prezentowały najmniej korzystne wyniki. Taką sytuację odnotowano w następujących lokalizacjach:

- Obszar nr 2,
- Obszar nr 5,
- Obszar nr 6,
- Obszar nr 8.

Analizowanie tej sfery opierało się na badaniach przeprowadzonych w roku 2017 dzięki któremu możemy obserwować aktualne zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszary o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej to Obszar nr 2, 5, 6 i 8.

Podsumowując analizę wskaźników dla każdej ze sfer poniżej zaprezentowano liczbę punktów, jakie otrzymały Obszary w odniesieniu do poszczególnych wskaźników.

Sfera społeczna

Tabela 25 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze społecznej.

Kryterium	Wskaźnik	Obszary														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Poziom ubóstwa	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej / 100 mieszkańców	1					3		2							
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS /100 mieszkańców						3		1							2
	Liczba dzieci objętych pomocą finansową - stypendium szkolne / 100 mieszkańców							2				1	3			
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym / 100 mieszkańców		3			2			1							

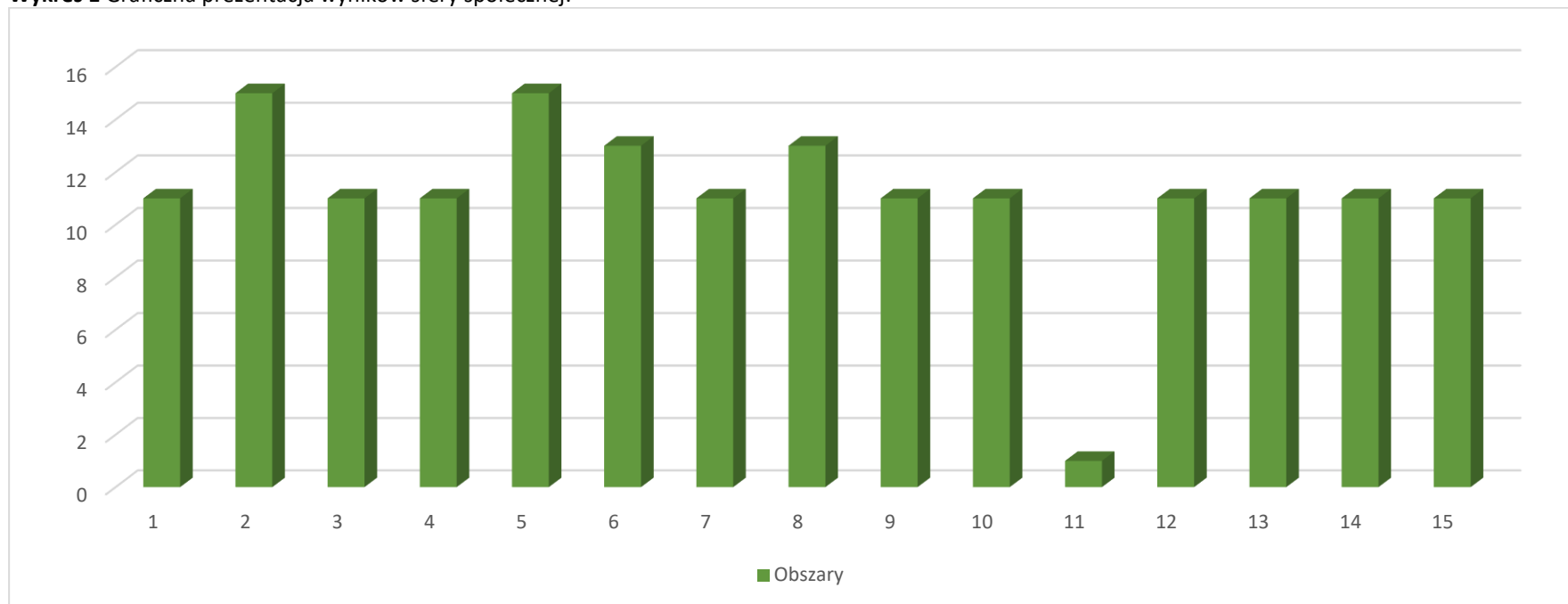
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców																
			3					1		2							
	Liczba siedzib organizacji pozarządowych / 100 mieszkańców																
		3	3			3	3								3	3	3
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością / 100 mieszkańców																
								2		1					3		
	Liczba rodzin dysfunkcyjnych / 100 mieszkańców																
								2							3		
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)																
								2							3		
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie / 100 mieszkańców																
					1												
								3									
										2							

	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych / 100 mieszkańców									3						
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu / 100 mieszkańców		1											2	3	
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw / 100 mieszkańców		3			2		1								
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich / 100 mieszkańców						2						3			
Poziom bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych / 100 mieszkańców					1	3		2							
	Liczba osób bezrobotnych / 100 mieszkańców					2			3							1

Poziom długotrwałego bezrobocia	Liczba osób długotrwanie bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) / 100 mieszkańców															
			1					3	2							
	Suma punktów	4	14	1	3	14	19	4	15	7	7	9	0	5	7	5
	Punkty za pozycję:	5	13	2	3	13	15	5	14	10	10	11	1	7	10	7

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 1 Graficzna prezentacja wyników sfery społecznej.

Źródło: opracowanie własne.

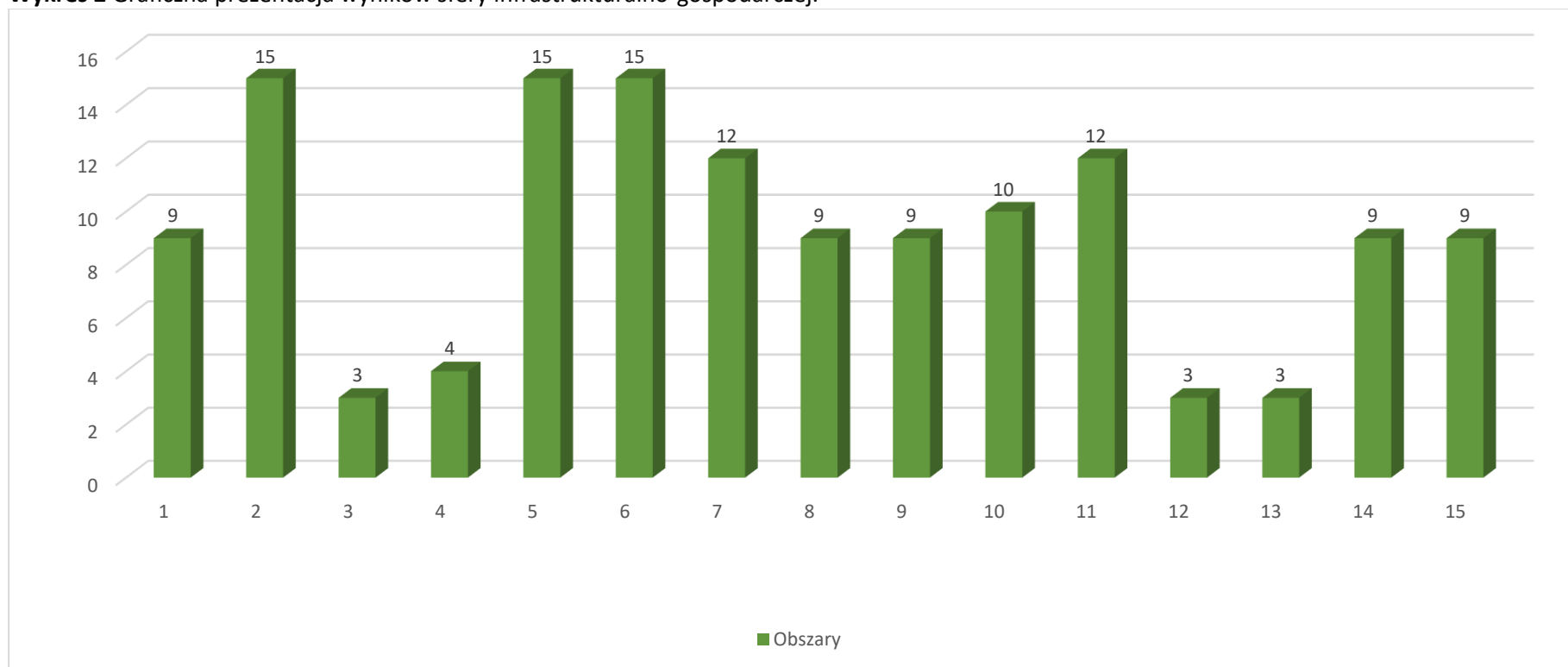
Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza

Tabela 26 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze infrastrukturalno-gospodarczej.

Kryterium	Wskaźnik	Obszary														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki / 100 mieszkańców		3		1			2								
Szczególnie zniszczone otoczenie	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze (w %)	3	3			3	3	3	3	3	3	3			3	3
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem - w %					3	3				1	2				
Suma punktów:		3	6	0	1	6	6	5	3	3	4	5	0	0	3	3
Punkty za pozycję:		9	15	3	4	15	15	12	9	9	10	12	3	3	9	9

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 2 Graficzna prezentacja wyników sfery infrastrukturalno-gospodarczej.

Źródło: opracowanie własne.

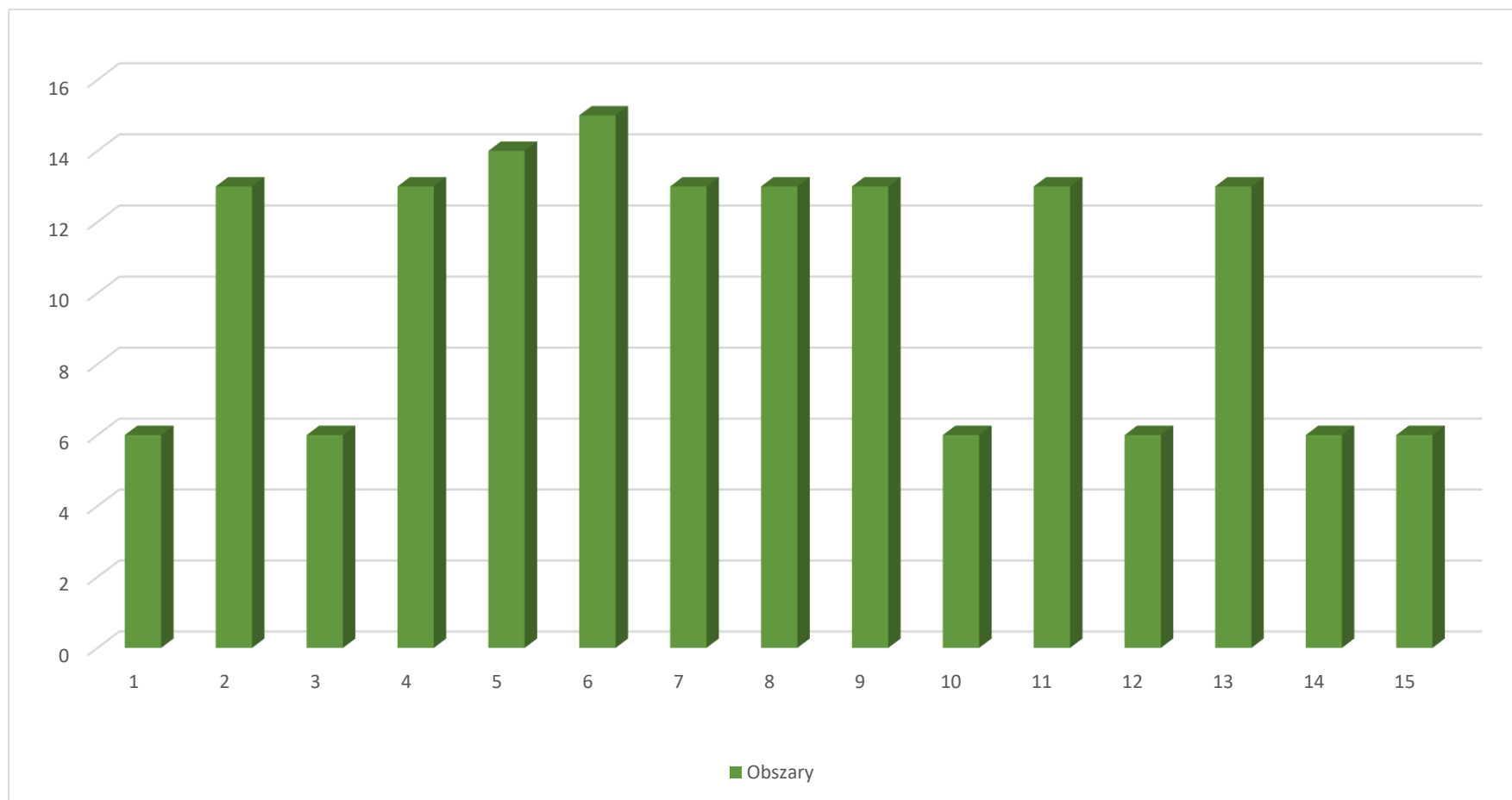
Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Tabela 27 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Kryterium	Wskaźnik	Obszary								Obszary						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)		2			1			3							
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)		1			3	2									
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)				3		3	3		3		3		3		
Suma punktów:		0	3	0	3	4	5	3	3	3	0	3	0	3	0	0
Punkty za pozycję:		6	13	6	13	14	15	13	13	13	6	13	6	13	6	6

Źródło: opracowanie własne

Wykres 3 Graficzna prezentacja wyników sfery przestrzenno-funkcyjnej

Źródło: opracowanie własne.

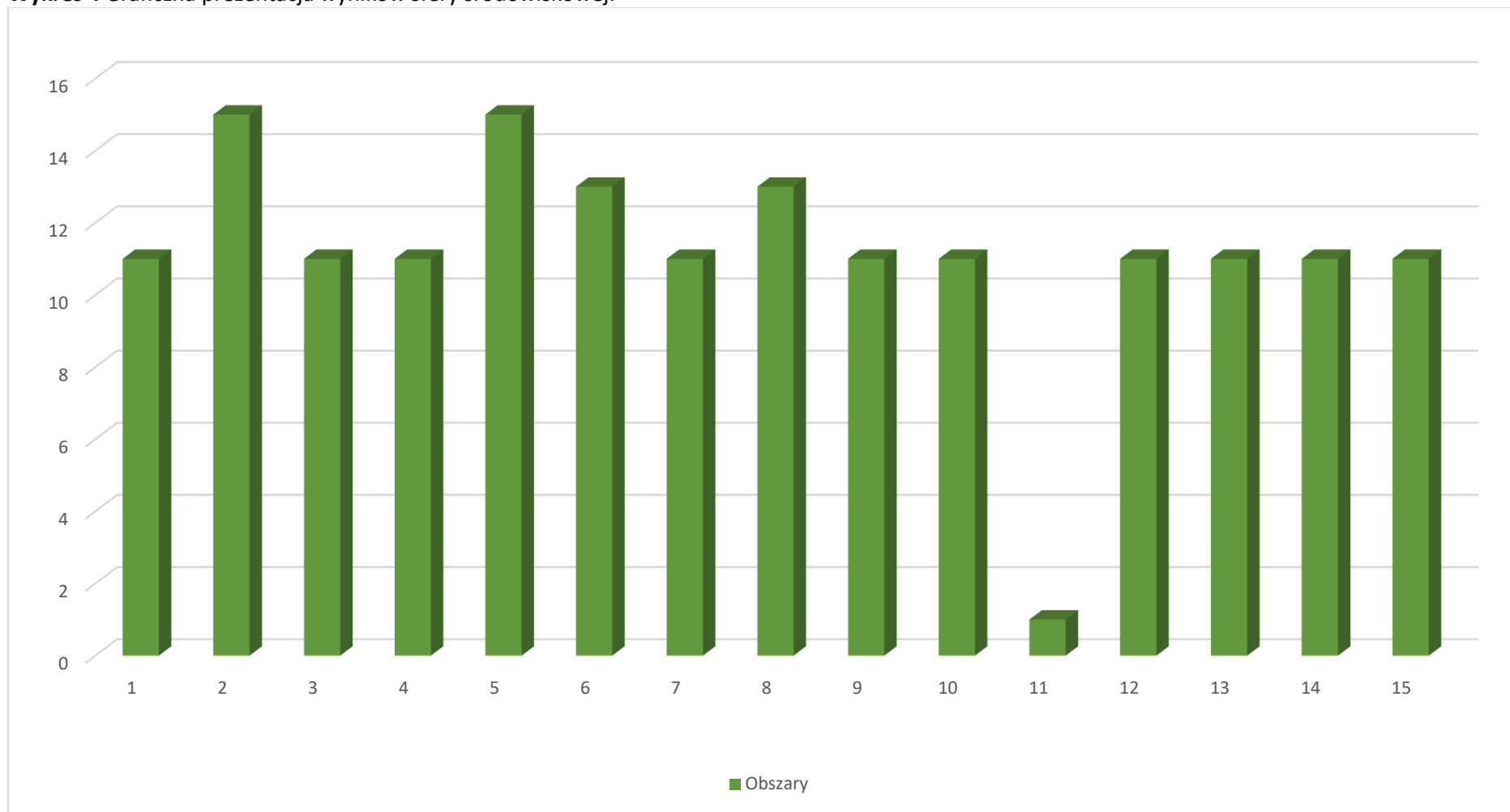
Sfera środowiskowa

Tabela 28 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze środowiskowej

Kryterium	Wskaźnik	Obszary								Obszary						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)					2	1		3							
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)		2				3		1							
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	3	3	3	3	3		3		3	3		3	3	3	3
Suma punktów:		3	5	3	3	5	4	3	4	3	3	0	3	3	3	3
Punkty za pozycję:		11	15	11	11	15	13	11	13	11	11	1	11	11	11	11

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 4 Graficzna prezentacja wyników sfery środowiskowej.

Źródło: opracowanie własne.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego nastąpiło poprzez wykonanie działań arytmetycznych, polegających na przemnożeniu otrzymanych wcześniej punktów przez wagi przyporządkowane poszczególnym sferom i zsumowaniu otrzymanych wyników. Wykonane obliczenia prezentują w sposób przedstawiony w poniższej tabeli.

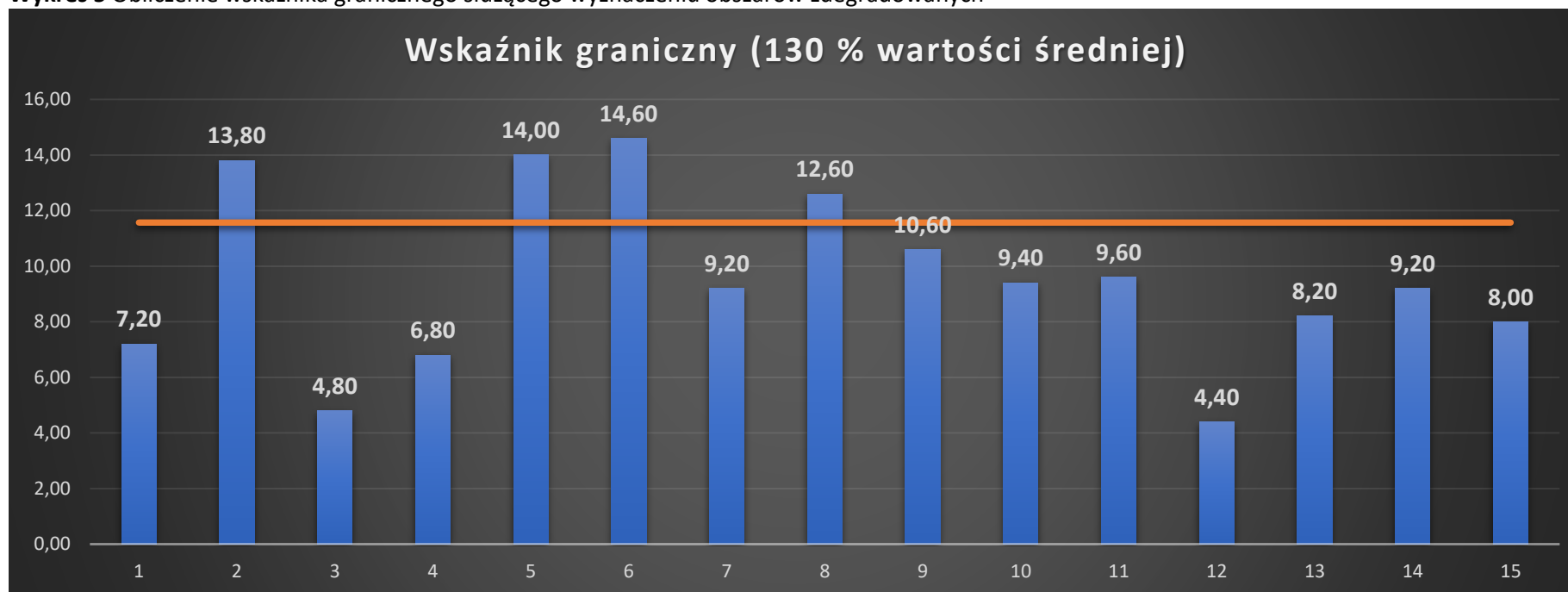
Tabela 29 Liczba punktów wyliczona dla każdego z obszarów w odniesieniu do wszystkich analizowanych sfer

	Obszary														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Sfera społeczna	2,00	5,20	0,80	1,20	5,20	6,00	2,00	5,60	4,00	4,00	4,40	0,40	2,80	4,00	2,80
Sfera infrastrukturalno-gospodarcza	1,80	3,00	0,60	0,80	3,00	3,00	2,40	1,80	1,80	2,00	2,40	0,60	0,60	1,80	1,80
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	1,20	2,60	1,20	2,60	2,80	3,00	2,60	2,60	2,60	1,20	2,60	1,20	2,60	1,20	1,20
Sfera środowiskowa	2,20	3,00	2,20	2,20	3,00	2,60	2,20	2,60	2,20	2,20	0,20	2,20	2,20	2,20	2,20
	7,20	13,80	4,80	6,80	14,00	14,60	9,20	12,60	10,60	9,40	9,60	4,40	8,20	9,20	8,00

Źródło: opracowanie własne.

Średnia liczba punktów dla obszarów	8,90
Wskaźnik graniczny (130 % wartości średniej)	11,57

Wykres 5 Obliczenie wskaźnika granicznego służącego wyznaczeniu obszarów zdegradowanych

Źródło: Opracowanie własne.

Wśród analizowanych jednostek terytorialnych obszary nr 2, 5, 6 i 8 wykazały pełną koncentrację zjawisk kryzysowych. Są to obszary, dla których jednoznacznie wykazano relatywnie największą ilość problemów, oraz które osiągnęły w większości najgorsze wartości wskaźników w poszczególnych kryteriach. Ponadto wyliczono próg, od którego dany obszar należy traktować, jako zdecydowanie zdegradowany. Jest to **min. 130 % wartości średniej** obliczonej dla wszystkich obszarów. **Wartość ta wynosi 11,57 punktów.** Przeprowadzone badania w sposób niebudzący wątpliwości pozwalają określić, że w przypadku Gminy Przewóz Obszary nr 2, 5, 6 i 8 należy uznać za obszar zdegradowane.

W sferze społecznej obszary nr 2, 5, 6 i 8 wskazane jako zdegradowane wypadły zdecydowanie źle. Odnotowano tutaj znaczący odsetek osób korzystających ze wsparcia gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz z zasiłków pomocy społecznej. Niskie dochody, problemy egzystencjonalne są często przyczyną rodzinnych kłótni. W wymienionych obszarach odnotowano również największą liczbę przypadków przemocy w rodzinie. Obszary nr 2, 5, 6 i 8 charakteryzują się bardzo wysokim poziomem ubóstwa i wykluczenia społecznego, wysoką stopą długotrwałego bezrobocia oraz wysokim obciążeniem demograficznym. Sprawia to, że występujące w nim problemy społeczne cechują się szczególną koncentracją. Mając na uwadze wskazane elementy dodatkowo dogłębnie rozpatrywano reprezentacyjność innych problemów występujących na tym obszarze.

Wskazane tereny problemowe wykazały się najwyższą degradacją w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Dla obszaru nr 6 analizowane wskaźniki były najwyższe w odniesieniu do terenu całej Gminy. Z przeprowadzonej oceny wynika, że charakteryzuje się on widocznymi zaniedbaniami przestrzennymi. Porównanie przyjętych kryteriów wykazało, że są to miejsca wymagające najpilniejszej interwencji władz gminy w celu rozwiązania kumulujących się na tym obszarze problemów społecznych.

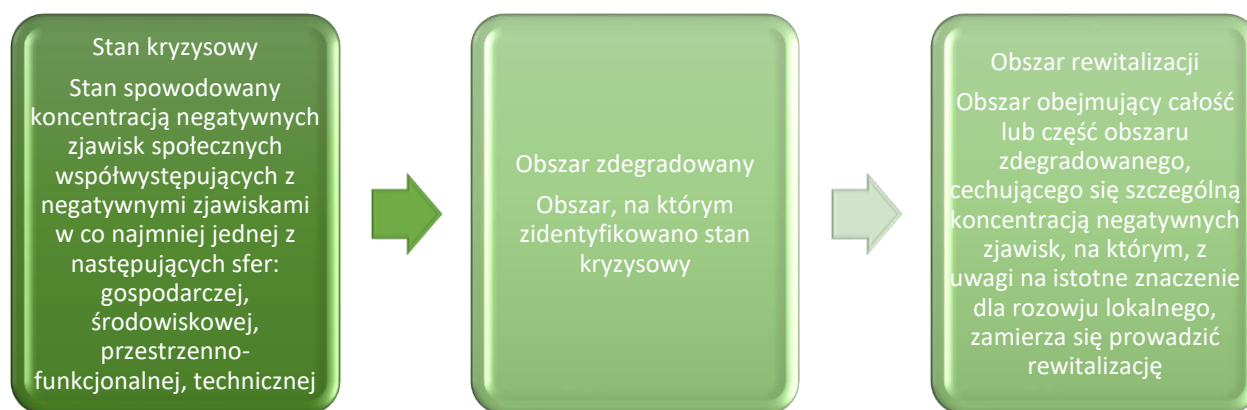
Podobnie źle przedstawia się sytuacja na obszarach nr 2, 5 i 8 pod względem kryterium środowiskowego. Istniejące obiekty w małym stopniu są wyposażone w ekologiczne źródła ciepła, ponadto mała liczba budynków posiada ocieplenie.

W ramach poszukiwania na analizowanym obszarze szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych pogłębiono diagnozę o kwestie jakościowe, trudne do przedstawienia w wymiarze liczbowym, lecz wynikające głównie z postrzegania danego obszaru przez samych jego mieszkańców.

Prowadzone w ramach partycypacji społecznej badania wykazały, że w Obszarze nr 2, 5, 6 i 8 stwierdzono występowanie dodatkowych czynników niemierzalnych, lecz silnie oddziałujących negatywnie na jakość życia na tym obszarze. Należały do nich m.in. poczucie bezsilności mieszkańców w zakresie możliwości poprawy jakości życia, brak motywacji do zmian.

5.4. Obszar rewitalizacji wraz z uzasadnieniem jego wyboru

Zgodnie z obowiązującą obecnie definicją obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację. zamieszkałych przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Źródło: Opracowanie na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

W okresie programowania funduszy UE 2007-2013 środki na rewitalizację skierowane były przede wszystkim na współfinansowanie inwestycji infrastrukturalnych (remonty lub renowacje zdegradowanych budynków, ulic, przestrzeni publicznych itp.). Sfera społeczna, w większości przypadków, stanowiła jedynie dodatek do działań inwestycyjnych. Nowe podejście do zagadnienia rewitalizacji na lata 2014-2020 przewiduje, że to właśnie aspekt społeczny jest najistotniejszy w działaniach na danym obszarze. Inwestycje infrastrukturalne mają być realizowane jedynie w kontekście rozwiązania problemu społecznego. Nie mogą być celem samym w sobie. Realizowane działania muszą być kompleksowe, wielowymiarowe, skoncentrowane terytorialnie i wzajemnie ze sobą powiązane, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki. Ich celem jest realizacja zapisów Strategii Europa 2020 dotyczących zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Na podstawie analizy uwarunkowań wyłaniania obszarów kryzysowych dokonano delimitacji terenu uznanego za szczególnie wymagający wsparcia. **Jako obszary rewitalizacji zarekomendowano następujący obszar:**

- **Obszar nr 2: Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń.**
- **Obszar nr 5: Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego.**
- **Obszar nr 6: Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna.**
- **Obszar nr 8: Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska.**

Autorzy Programu Rewitalizacji po konsultacjach z władzami samorządowymi oraz mieszkańcami uznali, że wsparcie należy ukierunkować przede wszystkim na obszary nr 2, 5, 6 i 8. Argumentem przemawiającym za tym, jest z jednej strony racjonalne podejście do planowania finansami (nie jest możliwa równoległa realizacji inwestycji i działań miękkich na wszystkich obszarach przy uwzględnieniu obciążenia finansowego lidera rewitalizacji – samorządu gminnego oraz partnerów społeczno-gospodarczych), a z drugiej strony konieczność koncentracji działań na tych obszarach zdegradowanych gminy, które mają największe oddziaływanie na teren całej jednostki samorządu terytorialnego i w sposób skumulowany mogą efektywnie przyczynić się do wyjścia z sytuacji kryzysowej.

Obszary nr 5, 6 i 8 leżą w granicach administracyjnych miejscowości Przewóz, która jest lokalnym centrum działalności kulturalnej, edukacyjnej, społecznej, gospodarczej i administracyjnej. Kumulacja działań rewitalizacyjnych właśnie na tych obszarach pozwoli osiągnąć w okresie realizacji programu najlepszy efekt społeczno-gospodarczy, który będzie jednocześnie spójny z już rozpoczętymi działaniami rewitalizacyjnymi na terenie gminy.

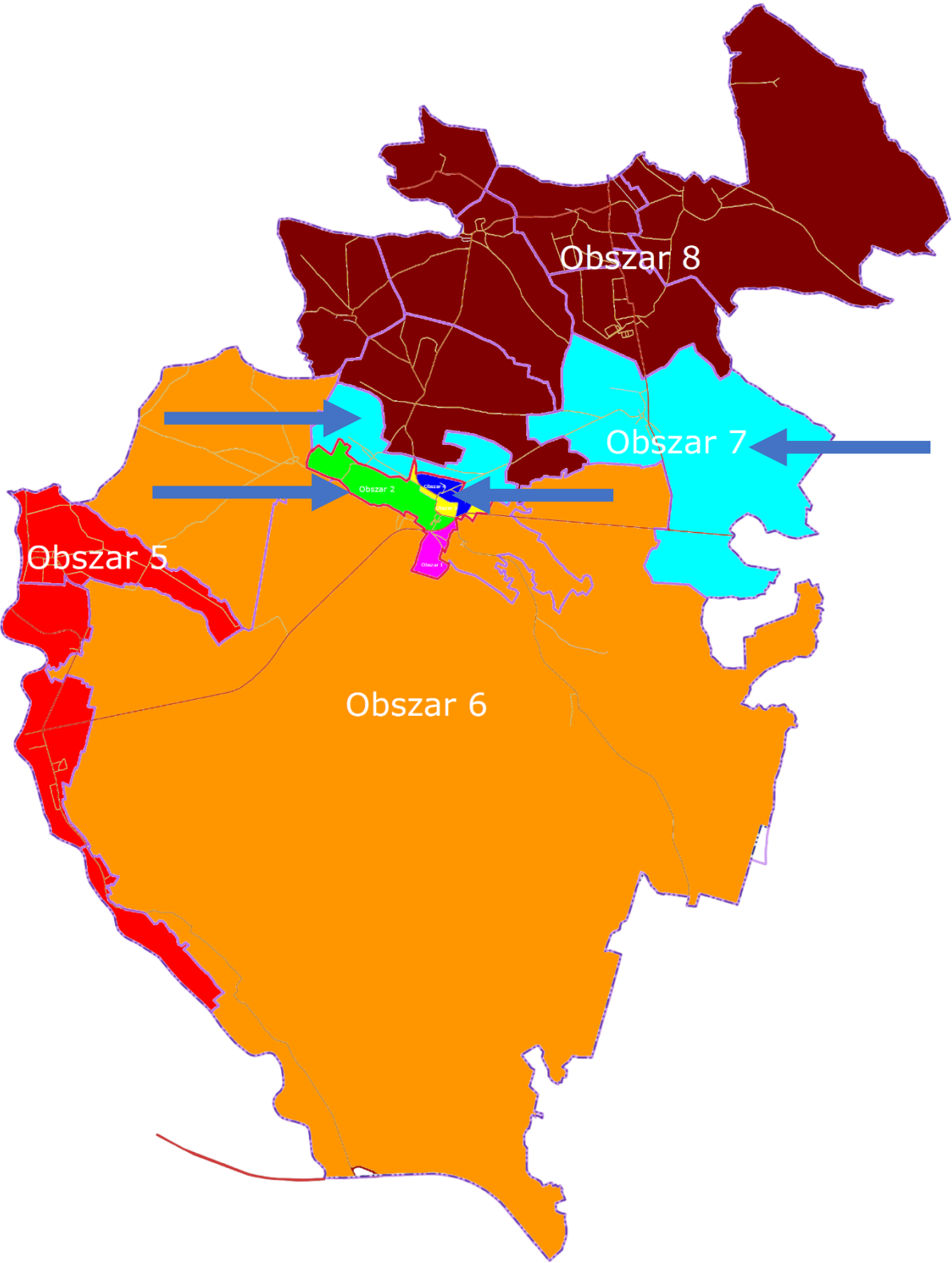
Obszar rewitalizacji wg danych z roku 2017 obejmuje powierzchnię 3 494,56 ha i jest zamieszkały przez 763 osób. Pokrywa się on ze zidentyfikowanym obszarem zdegradowanym.

Tabela 30 Kryteria określające obszar rewitalizacji

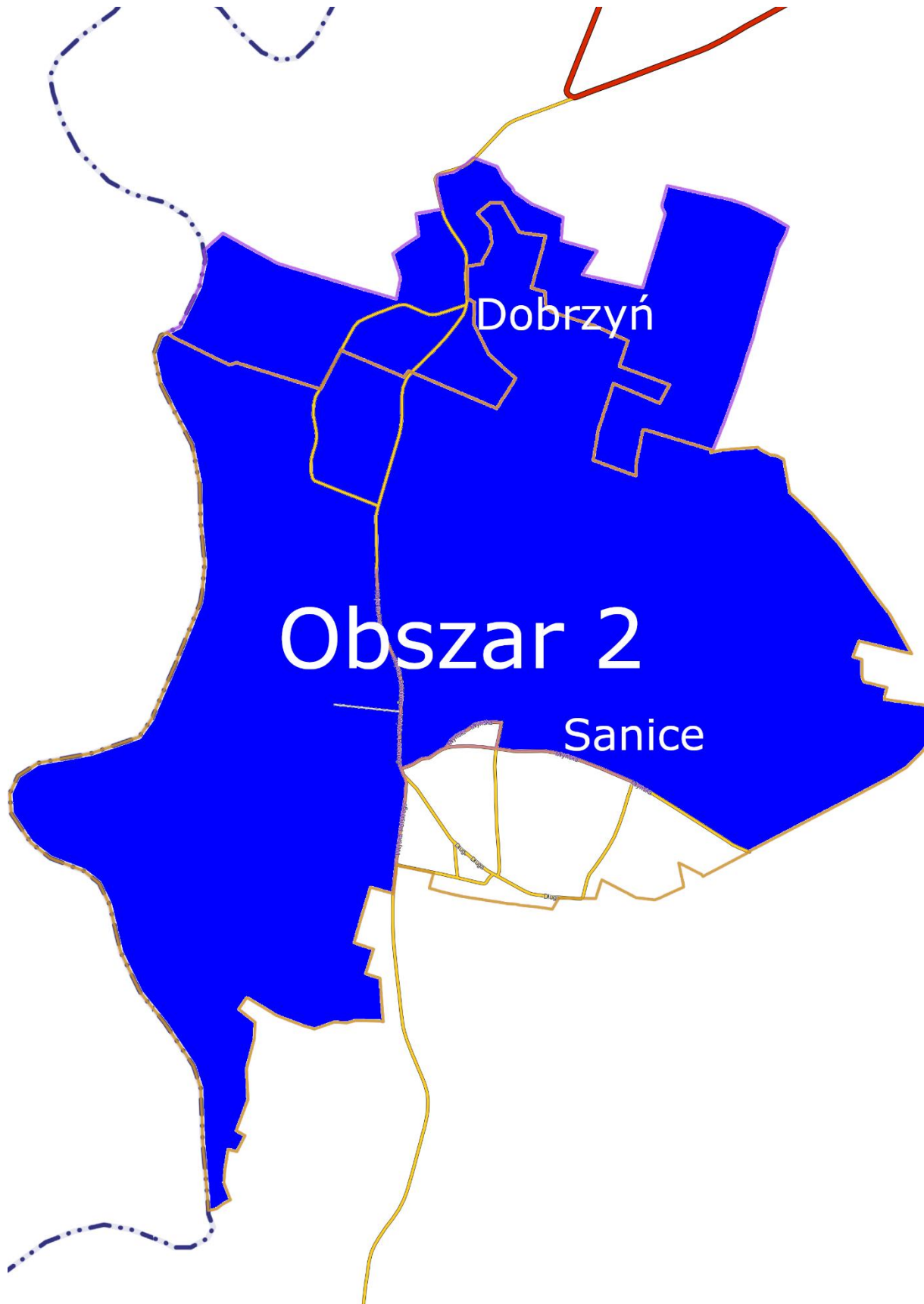
	Obszar rewitalizowany	Gmina
Powierzchnia (ha)	3 494,56	17 804,5981
W stosunku do powierzchni całej Gminy (%)	19,63%	
Liczba ludności	763	3105
W stosunku do liczby ludności całej Gminy	24,573%	

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa gminy z zaznaczonymi obszarami rewitalizacji.

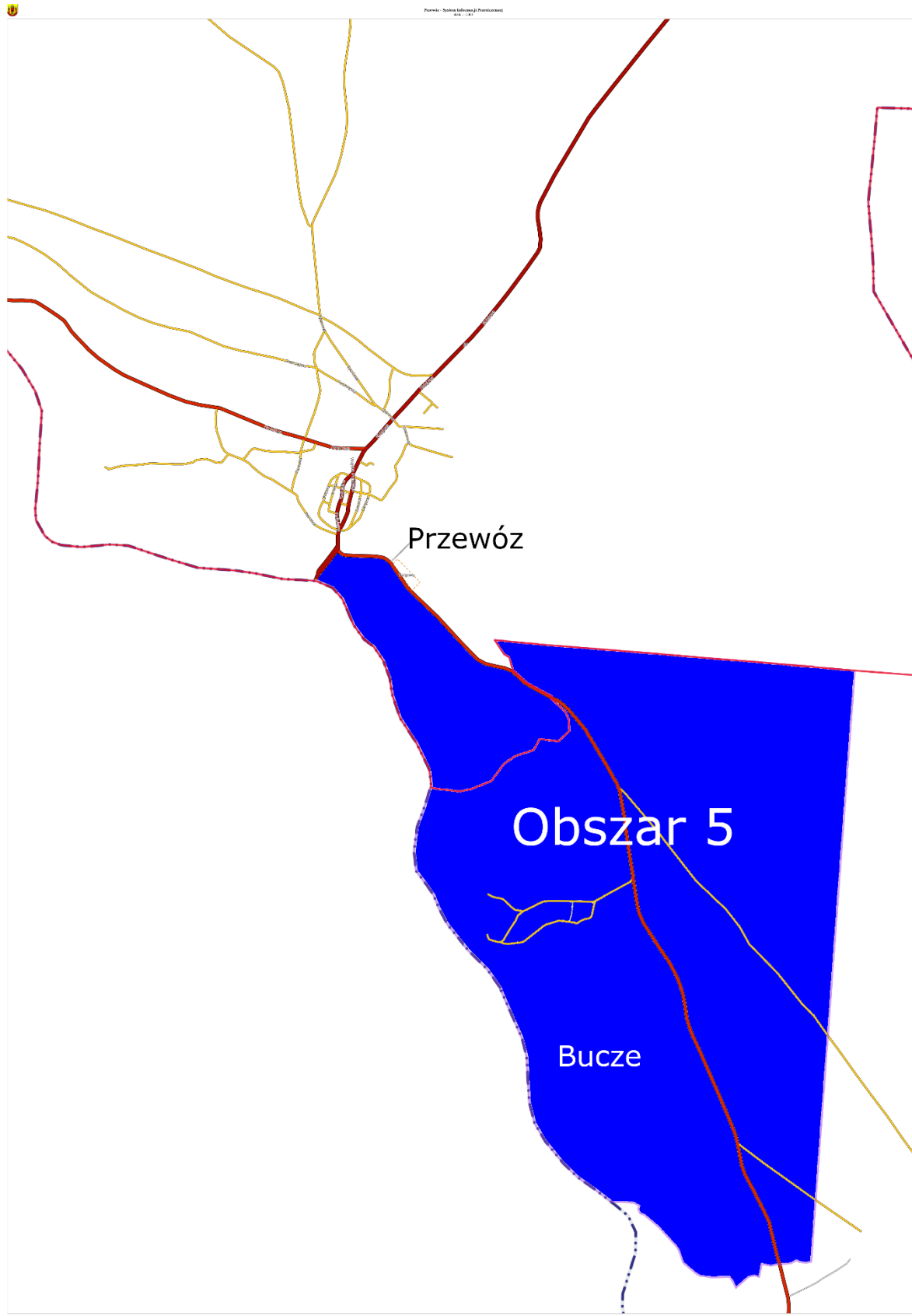

Rysunek 20 Obszar nr 2.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 21 Obszar nr 5.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 22 Obszar nr 6.

Przewóz - System Informacji Przestrzennej
skala 1 : 1000

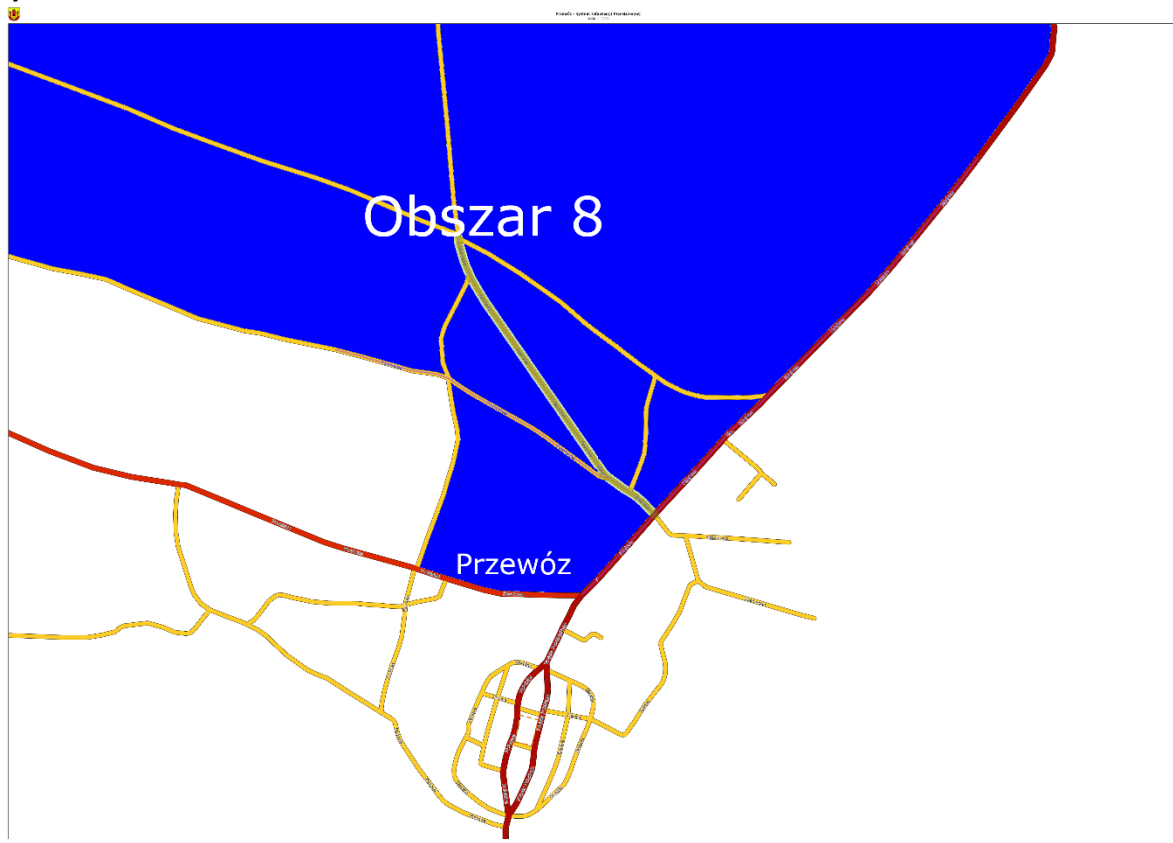

Niniejszy wydruk nie stanowi dokumentu w rozumieniu przepisów prawa
wydrukowano w serwisie przewoz-e-napa.net dnia 2019-04-29 22:01:39

strona 1

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 23 Obszar nr 8.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 31 Charakterystyka obszaru rewitalizacji – Obszar nr 2.

Obszar rewitalizowany	
Terytorium obszaru	<u>Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń</u>
Dominująca funkcja obszaru	Obszar pełni funkcję społeczną i mieszkalną. Obszar pełni również znaczącą funkcję integracji mieszkańców. Charakteryzuje się zabudową charakterystyczną dla małej miejscowości, wsi.
Uzasadnienie wyboru obszaru do rewitalizacji	Wybór obszaru rewitalizacji wynika z występowania w jego granicach zjawisk kryzysowych. Sytuacja kryzysowa obszaru obrazowana jest stosunkowo wysoką wartością wskaźników odnoszących się do poziomu obciążenia demograficznego, poziomu ubóstwa, bezrobocia, przestępczości, aktywności gospodarczej, stanu infrastruktury technicznej, kwestii przestrzennych i środowiskowych. Wartość wymienionych wskaźników w wyznaczonym obszarze przewyższa w większości z nich stan odnotowywany na terenie całej gminy. Dodatkowo na opisywanym obszarze dochodzi do dużej koncentracji problemów społecznych, wynikających z dużego zagęszczenia osób go zamieszkujących. Dla rewitalizowanego obszaru sformułowano przyczyny występowania sytuacji kryzysowej w odniesieniu do: <ul style="list-style-type: none"> - relacji społecznych: m.in. problem społeczny z uzależnieniami – widoczne osoby nadmiernie pijące alkohol szczególnie w okresie letnim i świątecznym, brak miejsca spotkań dla młodzieży, mało kół zainteresowań dla dzieci i atrakcyjnych zajęć dla młodzieży, ograniczony dostęp do usług medycznych – zwłaszcza specjalistów, brak lokalnych liderów, którzy mogliby zająć się pisaniem wniosków i pozyskiwaniem środków na rozwój i integrację mieszkańców.

- kwestii gospodarczych: m.in. niski rozwój gospodarczy obszaru i mała liczba przedsiębiorców, brak miejsc do rozwijania sfery kulturalnej i rekreacyjnej, miejsc, niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru, długotrwałe bezrobocie wśród mieszkańców.

- funkcjonalność otoczenia i układ przestrzenny: zniszczona i wymagająca poprawy infrastruktura drogowa (jezdnie, chodniki, drogi wewnętrzne, parkingi), niezagospodarowane tereny zielone, zaniedbane budynki.

- dbałości o środowisko przyrodnicze: m.in. zanieczyszczone powietrze - obiekty emitujące dużą ilość CO₂ ze względu na brak termicznych izolacji budynków i kotłownie na paliwo stałe niespełniające obowiązujących norm; piece w indywidualnych budynkach mieszkalnych, potrzeba rewitalizacji od poziomu infrastruktury podziemnej (kanały burzowe, kanalizacyjne, ciepłownicze) po parkingi, brak wystarczającego oznakowania obiektów i walorów turystycznych.

Obszar zamieszkuje znaczący w gminie odsetek osób bezrobotnych. W porównaniu z gminą ogółem obszar rewitalizacji wyróżnia się niekorzystnie z uwagi na wysoki odsetek osób z trudnościami ze znalezieniem pracy.

Na analizowanym obszarze istnieje potrzeba stworzenia kolejnych miejsc spotkań dla młodych ludzi.

Na badanym terenie występuje wysoki odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. Wiele z nich wymaga natychmiastowych remontów i działań poprawiających ich termoizolacyjność). Niska jakość infrastruktury ma swoją przyczynę w tym, że obszar zamieszkuje osoby w trudnej sytuacji materialnej z problemami społecznymi, którzy nie potrafią sami zmienić otoczenia, w którym funkcjonują.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 32 Charakterystyka obszaru rewitalizacji – Obszar nr 5.

Obszar rewitalizowany	
Terytorium obszaru	Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego
Dominująca funkcja obszaru	Obszar pełni funkcję społeczną. Obszar pełni również znaczącą funkcję mieszkalną. Ponadto na obszarze znajduje się Przedszkole– placówka edukacyjna.
Uzasadnienie wyboru obszaru do rewitalizacji	Wybór obszaru rewitalizacji wynika z występowania w jego granicach zjawisk kryzysowych. Sytuacja kryzysowa obszaru obrazowana jest stosunkowo wysoką wartością wskaźników odnoszących się do poziomu obciążenia demograficznego, poziomu ubóstwa, bezrobocia, przestępczości, aktywności gospodarczej, stanu infrastruktury technicznej, kwestii przestrzennych i środowiskowych. Wartość wymienionych wskaźników w wyznaczonym obszarze przewyższa w większości z nich stan odnotowywany na terenie całej gminy. Dodatkowo na opisywanym obszarze dochodzi do dużej koncentracji problemów społecznych, wynikających z dużego zagęszczenia osób go zamieszkujących. Dla rewitalizowanego obszaru sformułowano przyczyny występowania sytuacji kryzysowej w odniesieniu do: <p>- relacji społecznych: m.in. problem społeczny z uzależnieniami – widoczne osoby nadmiernie pijące alkohol szczególnie w okresie letnim i świątecznym, brak miejsca spotkań dla młodzieży, brak miejsc spotkań i integracji mieszkańców, ograniczony dostęp do usług medycznych – zwłaszcza specjalistów, brak lokalnych liderów, którzy mogliby zająć się pisaniem wniosków i pozyskiwaniem środków na rozwój i integrację mieszkańców.</p>

- kwestii gospodarczych: m.in. niski rozwój gospodarczy obszaru i mała liczba przedsiębiorców, brak miejsc do rozwijania sfery kulturalnej i rekreacyjnej, miejsc, niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru, ograniczony rozwój infrastruktury turystycznej, zły stan dróg, długotrwałe bezrobocie wśród mieszkańców.

- funkcjonalność otoczenia i układ przestrzenny: zniszczona i wymagająca poprawy infrastruktura drogowa (jezdnie, chodniki, drogi wewnętrzne, parkingi), niezagospodarowane tereny zielone.

- dbałości o środowisko przyrodnicze: m.in. zanieczyszczone powietrze - obiekty emitujące dużą ilość CO₂ ze względu na brak termicznych izolacji budynków i kotłownie na paliwo stałe niespełniające obowiązujących norm; piece w indywidualnych budynkach mieszkalnych, potrzeba rewitalizacji od poziomu infrastruktury podziemnej (kanały burzowe, kanalizacyjne, ciepłownicze) po parkingi, grogi wewnętrzne, skwery i tereny zielone, brak oznakowania obiektów i walorów turystycznych, brak infrastruktury – drogi, ścieżki, alejki, bazy gastronomicznej i noclegowej, media, komunikacja.

Obszar zamieszkuje znaczący w gminie odsetek osób bezrobotnych. W porównaniu z gminą ogółem obszar rewitalizacji wyróżnia się niekorzystnie z uwagi na wysoki odsetek osób z trudnościami ze znalezieniem mieszkania. Pogłębienie obserwacji wskazuje także na występowanie takich cech przedsiębiorczości w strefie rewitalizacji, które stanowią o jej niekorzystnym charakterze. W centrum miejscowości znajduje się większość lokali handlowo-usługowych. Uwagę zwraca jednak, po pierwsze, wielkość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Są to przede wszystkim przedsiębiorstwa małe, funkcjonujące w obszarze samozatrudnienia ze wszystkimi negatywnymi skutkami takiego stanu (niskie dochody, nieznaczny wpływ na poziom zatrudnienia, ograniczone możliwości inwestowania i rozwoju). Po drugie często dochodzi do sytuacji gdy nowo otwarty podmiot funkcjonuje zaledwie kilka miesięcy i jest zamykany z powodu przewagi kosztów jego utrzymania nad realnymi dochodami.

Na badanym terenie występuje wysoki odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. Wiele z nich wymaga natychmiastowych remontów i działań poprawiających ich termoizolacyjność). Niska jakość infrastruktury ma swoją przyczynę w tym, że obszar zamieszkują osoby w trudnej sytuacji materialnej z problemami społecznymi, którzy nie potrafią sami zmienić otoczenia, w którym funkcjonują.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 33 Charakterystyka obszaru rewitalizacji – Obszar nr 6.

Obszar rewitalizowany	
Terytorium obszaru	Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna
Dominująca funkcja obszaru	Obszar pełni funkcję mieszkalną i społeczną. Charakteryzuje się zabudową charakterystyczną dla wsi.
Uzasadnienie wyboru obszaru do rewitalizacji	Wybór obszaru rewitalizacji wynika z występowania w jego granicach zjawisk kryzysowych. Dla rewitalizowanego obszaru sformułowano przyczyny występowania sytuacji kryzysowej w odniesieniu do: <p>- relacji społecznych: m.in. niewystarczająca integracja mieszkańców, zwłaszcza z młodszym pokoleniem, brak miejsca rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców, stworzenie atrakcyjnej ofert dla młodzieży (przesiadującej na przystankach), problem alkoholowy części mieszkańców miejscowości, wysoki poziom ubóstwa spowodowany niską jakością ofert pracy (najczęściej</p>

	<p>sezonowej), uzależnienie mieszkańców od pomocy społecznej, duży odsetek osób ze stwierdzonymi niepełnosprawnościami.</p> <p>- kwestii gospodarczych: m.in. brak wsparcia dla rozwoju agroturystyki – bazy noclegowej, gastronomicznej, promocji wśród turystów, niewystarczające eksponowanie walorów środowiskowych, zaniedbania komunikacyjne mające wpływ na wybór przedsiębiorców lokalizacji dla swoich firm, potrzeba stworzenia oferty małej gastronomii w miejscowości.</p> <p>W obszarze rewitalizowanym odnotowuje się wysoki poziom bezrobocia. W najtrudniejszej sytuacji finansowej znajdują się osoby najstarsze, natomiast na analizowanym terenie występuje koncentracja osób, które doświadczały przemocy w rodzinie. Problemy alkoholowe i trudna sytuacja materialna przekłada się na złe relacje w rodzinach. Obszar przeznaczony do rewitalizacji wyróżnia się niekorzystnie także z powodów ekonomicznych. Na terenie miejscowości zlokalizowano nieliczne podmioty gospodarcze.</p> <p>Obszar dotknięty jest wieloletnimi zaniedbaniami w sferze technicznej. Nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej, ani gazowej. Powszechne jest palenie drewnem, niskiej jakości węglem, a także częściowo śmieciami.</p>
--	--

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 34 Charakterystyka obszaru rewitalizacji – Obszar nr 8.

Obszar rewitalizowany	
Terytorium obszaru	Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
Dominująca funkcja obszaru	Obszar pełni funkcję społeczną i mieszkalną. Obszar pełni również znaczącą funkcję integracji mieszkańców. Charakteryzuje się zabudową charakterystyczną dla małej miejscowości, wsi.
Uzasadnienie wyboru obszaru do rewitalizacji	<p>Wybór obszaru rewitalizacji wynika z występowania w jego granicach zjawisk kryzysowych. Sytuacja kryzysowa obszaru obrazowana jest stosunkowo wysoką wartością wskaźników odnoszących się do poziomu obciążenia demograficznego, poziomu ubóstwa, bezrobocia, przestępczości, aktywności gospodarczej, stanu infrastruktury technicznej, kwestii przestrzennych i środowiskowych. Wartość wymienionych wskaźników w wyznaczonym obszarze przewyższa w większości z nich stan odnotowywany na terenie całej gminy. Dodatkowo na opisywanym obszarze dochodzi do dużej koncentracji problemów społecznych, wynikających z dużego zagęszczenia osób go zamieszkujących. Dla rewitalizowanego obszaru sformułowano przyczyny występowania sytuacji kryzysowej w odniesieniu do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ubóstwa społeczeństwa - duża liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej, - relacji społecznych: m.in. problem społeczny z uzależnieniami – widoczne osoby nadmiernie pijące alkohol szczególnie w okresie letnim i świątecznym, brak miejsca spotkań dla młodzieży, mało kół zainteresowań dla dzieci i atrakcyjnych zajęć dla młodzieży, ograniczony dostęp do usług medycznych – zwłaszcza specjalistów, brak lokalnych liderów, którzy mogliby zająć się pisaniem wniosków i pozyskiwaniem środków na rozwój i integrację mieszkańców. - kwestii gospodarczych: m.in. niski rozwój gospodarczy obszaru i mała liczba przedsiębiorców, brak miejsc do rozwijania sfery kulturalnej i rekreacyjnej, miejsc, niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru, długotrwałe bezrobocie wśród mieszkańców. - funkcjonalność otoczenia i układ przestrzenny: zniszczona i wymagająca poprawy infrastruktura drogowa (jezdnie, chodniki, drogi wewnętrzne, parkingi), niezagospodarowane tereny zielone, zaniedbane budynki.

- dbałości o środowisko przyrodnicze: m.in. zanieczyszczone powietrze - obiekty emitujące dużą ilość CO₂ ze względu na brak termicznych izolacji budynków i kotłownie na paliwo stałe niespełniające obowiązujących norm; piece w indywidualnych budynkach mieszkalnych, potrzeba rewitalizacji od poziomu infrastruktury podziemnej (kanały burzowe, kanalizacyjne, ciepłownicze) po parkingi, brak wystarczającego oznakowania obiektów i walorów turystycznych.

Obszar zamieszkuje znaczący w gminie odsetek osób bezrobotnych. W porównaniu z gminą ogółem obszar rewitalizacji wyróżnia się niekorzystnie z uwagi na wysoki odsetek osób z trudnościami ze znalezieniem pracy.

Na analizowanym obszarze istnieje potrzeba stworzenia kolejnych miejsc spotkań dla młodych ludzi.

Na badanym terenie występuje wysoki odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. Wiele z nich wymaga natychmiastowych remontów i działań poprawiających ich termoizolacyjność). Niska jakość infrastruktury ma swoją przyczynę w tym, że obszar zamieszkują osoby w trudnej sytuacji materialnej z problemami społecznymi, którzy nie potrafią sami zmienić otoczenia, w którym funkcjonują.

Źródło: opracowanie własne.

W obszarze rewitalizowanym planowane są do realizacji działania infrastrukturalne służące kompleksowemu rozwiązaniu problemów tej części Gminy Przewóz. Powstała infrastruktura będzie służyła przeprowadzeniu projektów „miękkich” mających na celu niwelowanie największych problemów społecznych obszaru związanych z aktywizacją społeczno-gospodarczą, podniesieniem jakości życia lokalnych społeczności oraz jakości i dostępności usług społecznych. Projekty „miękkie” będą skierowane do wszystkich osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu obszaru.

Przewidziane do realizacji na obszarze rewitalizowanym działania obejmują zatem aspekt społeczny, a ponadto będą dotyczyć kwestii gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Inwestycje prowadzone będą w całości na obszarze rewitalizowanym, a tym samym zdegradowanym, który charakteryzuje się skupieniem dużej liczby niekorzystnych zjawisk świadczących o sytuacji kryzysowej na wyznaczonym obszarze.

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

W oparciu o zdiagnozowane problemy wg wskazanych metod delimitacji wyznaczono obszar zdegradowany, który w szczególności powinien być objęty działaniami rewitalizacyjnymi. Obszar ten wyznaczono w oparciu o zdiagnozowane problemy natury społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej – w jego skład jak wyżej wskazano wchodzi następujący obszar zdegradowany, stanowiący jednocześnie obszar rewitalizacji:

Numer obszaru	Nazwa obszaru
---------------	---------------

2	Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń
5	Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego
6	Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna
8	Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska

Wizja stanu obszaru:

Gmina Przewóz jest przyjaznym miejscem do pracy i życia. Niekorzystne wskaźniki dla zdiagnozowanych obszarów zdegradowanych uległy poprawie. Obszar zmarginalizowany w miejscowościach Przewóz, Sanice, Bucze ze swoimi silnymi i zintegrowanymi społecznościami lokalnymi stanowią mocny punkt Gminy w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego. Zdiagnozowane sytuacje kryzysowe, dzięki umiejętnie realizowanym programom i działaniom społecznym nie przeszły na obszary sąsiednie. Teren i zabudowania są zagospodarowane wg potrzeb mieszkańców – realizuje się tutaj aktywność społeczna mieszkańców. Zrewitalizowane obiekty pozwoliły na zwiększenie atrakcyjności Gminy i pośrednio przyczyniły się do uruchomienia działalności usługowej, tworząc nowe miejsca pracy.

Obszary zdegradowane zyskały nową jakość, nadano im funkcje, które pozwalają na realizację ambicji społecznych oraz na aktywność gospodarczą mieszkańców Gminy. Opanowano tu sytuacje kryzysowe w każdej ze zdiagnozowanych sfer problemowych. Przyjazne środowisko pracy i życia sprzyja rozwojowi poszczególnych jednostek oraz całej społeczności, pozwala na stabilny rozwój lokalnego rynku pracy.

Gmina Przewóz umiejętnie zarządza problemami społecznymi, w czym łączy dbałość o gminę i mieszkańców. Gmina Przewóz ze zrewitalizowaną przestrzenią stanowi nową jakość, dzięki uruchomionym nowym funkcjom pozwalającym lepiej wykorzystać zaniedbaną do tej pory infrastrukturę i przestrzeń na potrzeby mieszkańców. Jest miejscem gdzie mieszkańcy, jak również osoby przyjezdne chętnie spędzają czas.

Zmodernizowana zaniedbana przestrzeń, docieplone budynki mieszkalne i użyteczności publicznej, zrewitalizowane zabudowania zaspokajają potrzeby kulturalne i bytowe mieszkańców obszaru. Zrewitalizowana przestrzeń pozwoliła na uruchomienie potencjału tego miejsca. Powstała infrastruktura, pozwalająca na intensyfikację aktywności społeczno-gospodarczej, pozwoliła na wygodną realizacją działań prospołecznych, sprzyjających rozwojowi społeczności lokalnej.

Działania podejmowane przez służby miejskie oraz przez organizacje pozarządowe z wykorzystaniem zmodernizowanej i rozbudowanej infrastruktury, stały się ciekawą alternatywą dla młodych mieszkańców Gminy w zakresie spędzania wolnego czasu.

Działalność społeczna realizowana przez stowarzyszenia i instytucje publiczne poprawiła znacznie aktywność społeczną. Mieszkańcy wiedzą jak się organizować i w jaki sposób przeciwdziałać

niekorzystnym zjawiskom. Motywem przewodnim działań stał się rozwój społeczny i gospodarczy w oparciu o inwestycje w infrastrukturę i zintensyfikowane działania miękkie.

Społeczność lokalna tworzy trwałą strukturę. Społeczność angażuje się w lokalne inicjatywy rozwojowe i aktywizacyjne, stwarzając sobie warunki do dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

Program Rewitalizacji zbudowany został w oparciu o hierarchiczną strukturę celów, w tym celu strategicznego, celów głównych, podlegających im celów szczegółowych oraz kierunków działań rewitalizacyjnych. Cel strategiczny oraz cele główne nawiązują bezpośrednio do wizji obszaru rewitalizacji, stanowiąc jej rozwinięcie. Hierarchiczna struktura celów porządkuje sposób działań związanych z rewitalizacją, wskazując poszczególnych kierunkom działań ich nadrzędny cel.

Na podstawie przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach diagnozie czynników i zjawisk kryzysowych w tym sformułowanych na jej podstawie drzewie problemów zdefiniowano pożądaną listę celów projektu, którą przedstawiono w formie rozbudowanego diagramu logicznych powiązań między nimi – „drzewo celów” – graf poniżej. Przedstawione poniżej drzewo celów obrazuje zależności między celem strategicznym, celami głównymi oraz szczegółowymi, a środkami do ich osiągnięcia. Strategicznym celem rewitalizacji Gminy Przewóz jest „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Przewóz oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”.

Do celów głównych, ściśle powiązanych z celem strategicznym należą:

- rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarach zdegradowanych Gminy Przewóz,
- rozwój gospodarczy poprzez wykorzystanie potencjału obszarów zdegradowanych Gminy Przewóz,
- zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości na obszarach zdegradowanych.

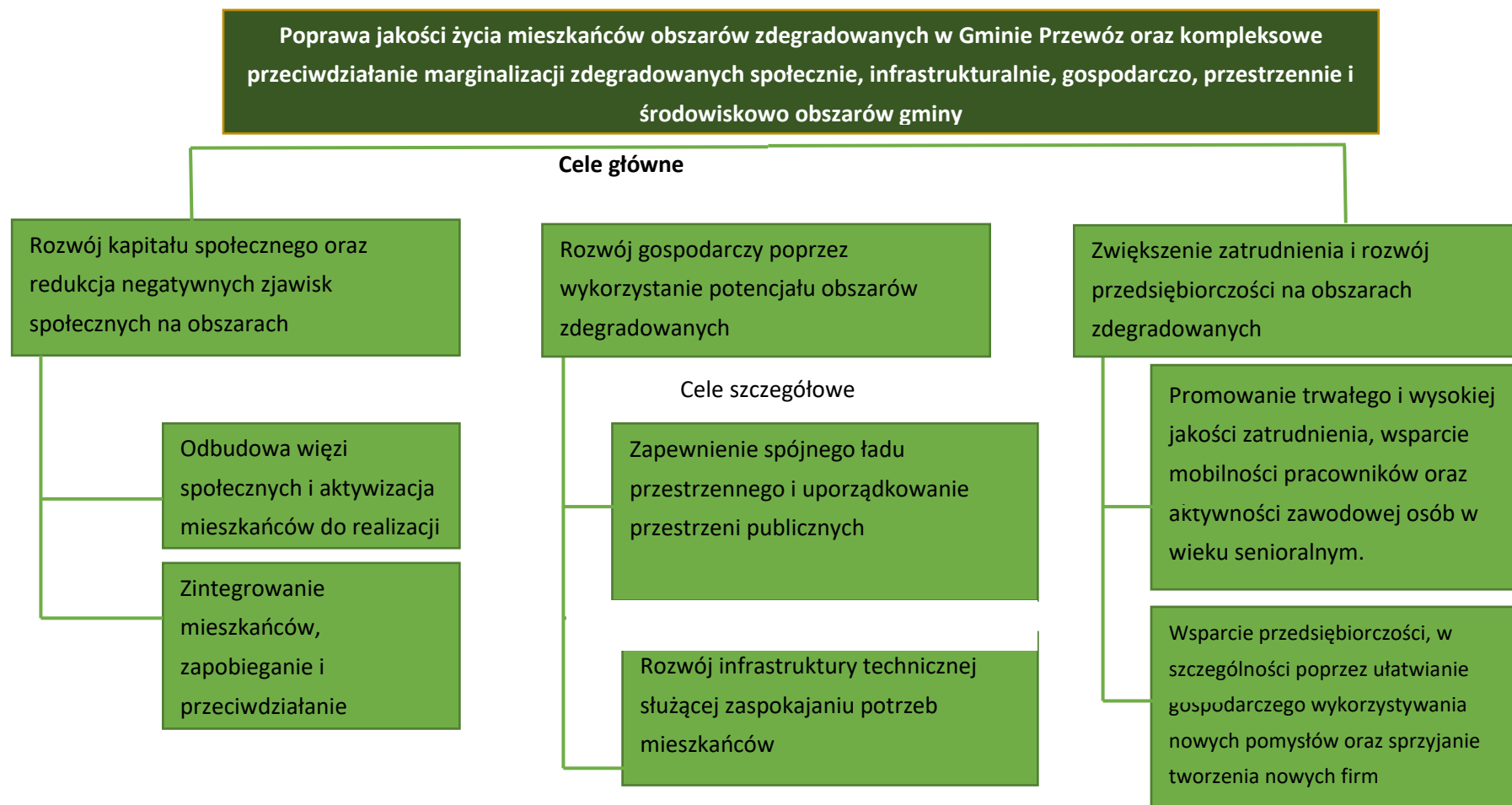
Cele główne realizuje katalog celów szczegółowych zdefiniowanych jako:

- Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych,
- Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ograniczenie patologii społecznych i poprawa bezpieczeństwa,

- Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie przestrzeni publicznych,
- Rozwój infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców,
- Wsparcie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzenia nowych firm,
- Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia, wsparcie mobilności pracowników oraz aktywności zawodowej osób w wieku senioralnym.

Tabela 35 Cele programu rewitalizacji

Cel strategiczny

W poniższym opracowaniu szczegółowo w odniesieniu do zdefiniowanych celów szczegółowych programu, opisano konkretne problemy społeczności lokalnej, które zostaną rozwiązane w wyniku działań rewitalizacyjnych. Ponadto, pod każdym opisem jakościowym negatywnych zjawisk, wskazano kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym.

Cel szczegółowy nr 1 - Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych

oraz

Cel szczegółowy nr 2 - Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ograniczenie patologii społecznych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- wdrożenie działań animacyjnych ukierunkowanych na ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego
- budowanie postaw społecznych wśród młodzieży i zachęcanie do zaangażowania w sprawy społeczne i życie gminy (głównie młodzież szkolną), zachęcanie do zakładania i działania w organizacjach pozarządowych,
- działania zwiększające poziom integracji i tożsamości lokalnej.
- działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej,
- działania skierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego.

Cel szczegółowy nr 3 - Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie przestrzeni publicznych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Działania nadające nowe funkcje obszarom zdegradowanym - zagospodarowanie przestrzeni celem stworzenia miejsc spotkań i integracji,
- poprawa wizerunku i estetyki obiektów pełniących funkcje publiczne.

Cel szczegółowy nr 4 - Rozwój infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizacji, na cele publiczne i społeczne, co pozwoli na wydobycie potencjału przestrzeni wspólnej.
- Wymiana źródeł ciepła na bardziej efektywne energetycznie w obszarze zdegradowanym,

- Zagospodarowanie przestrzeni celem stworzenia miejsc spotkań i integracji.

Cel szczegółowy nr 5 - Wsparcie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwienie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzenia nowych firm oraz

Cel szczegółowy nr 6 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia, wsparcie mobilności pracowników oraz aktywności zawodowej osób w wieku senioralnym

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Działania związane z realizacją warsztatów, podczas których osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą – nauczą się jakie kroki należy podjąć celem rozpoczęcia działalności, pozyskania klientów i utrzymania się na rynku.
- szkolenia dla młodych przedsiębiorców, dla osób poszukujących zatrudnienia - w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, kursy przedsiębiorczości,
- dzielenie się wiedzą i wymiana wiedzy biznesowej - np. lokalni przedsiębiorcy spotykają się z początkującymi,
- wsparcie lokalnych przedsiębiorców,
- promowanie ekonomii społecznej i spółdzielczości socjalnej (możliwości aktywizacji społecznej i zawodowej oraz stworzenia miejsc pracy dla bezrobotnych kobiet).

8. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar zdegradowany, jaki został wyłoniony w toku diagnozy, obejmującej całą Gminę poddany zostanie działaniom rewitalizacyjnym, które są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy o charakterze społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym.

Obszar zdegradowany to część Gminy, która działaniom rewitalizacyjnym jest poddawana już od lat. Działania te odnosiły się przede wszystkim do działań miękkich, związanych z aktywizacją mieszkańców zagrożonych wkluczeniem, na obszarze Gminy, ale związane też były z działaniami rozwojowymi w zakresie gospodarczym, jak również z działaniami poprawiającymi efektywność energetyczną (poprawiono m.in. efektywność energetyczną szeregu budynków mieszkalnych).

Ponadto podejmowano działania w zakresie modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej – wybudowano m.in. boisko w ramach Programu Orlik. Realizowano też inwestycje w infrastrukturę społeczną w ramach dofinansowania ze środków UE:

- Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Piotrów (EFROW)
- Podniesienie poziomu jakości kształcenia poprzez modernizację szkół na terenie Gminy Przewóz (EFRR)
- Utworzenie polsko-niemieckiego Punktu Informacji Turystycznej (EFRR)
- Wyposażenie świetlicy w m. Przewóz (EFROW)
- Wyposażenie świetlicy w m. Piotrów (EFROW)
- Budowa świetlic wiejskich w m. Bucze i Dobrochów (EFROW)
- Wyposażenie świetlicy w m. Lipna (EFROW)
- Remont świetlicy w m. Straszów (EFROW)
- Wyposażenie oddziałów przedszkolnych w Gminie Przewóz (EFS)
- Wyposażenie świetlicy wiejskiej w m. Sobolice (EFROW)
- Budowa świetlicy wiejskiej w m. Mielno (EFROW)
- Przebudowa istniejącego budynku przedszkola samorządowego w Przewozie (EFRR)

Modernizowano m.in. budynki oświatowe, jak wyżej wskazano, ponadto realizowano inwestycje w budynkach oświatowych w zakresie poprawy efektywności energetycznej (m.in. wymiana okien). Ze środków własnych realizowano również inwestycje polegające na budowie lokalnych placów zabaw i miejsc integracji.

Ponadto oprócz inwestycji w infrastrukturę społeczną inwestowano w bezpieczeństwo i ochronę środowiska, w tym w zakresie poprawy warunków funkcjonowania Ochotniczych straży Pożarnych, ze środków UE zrealizowano m.in. co następuje:

- Budowa Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej wraz z wyposażeniem (EFRR)
- Wsparcie systemu ratowniczo – gaśniczego poprzez zakup lekkiego pojazdu strażackiego dla OSP Przewóz (EFRR w ramach LRPO)

Miało też miejsce szereg innych pomniejszych inwestycji w obszarze infrastruktury komunalnej, w tym modernizacja i budowa krótkich odcinków sieci wodociągowej.

Realizowano też szereg przedsięwzięć o charakterze społecznym i aktywizacyjnym, w tym w ramach współpracy transgranicznej:

- Polsko-niemieckie zawody pożarnicze (POWT Polska-Saksonia)
- Międzynarodowy Dzień Dziecka 2010 (POWT Polska-Saksonia) - corocznie
- Transgraniczne spotkanie grup śpiewaczych pod wieżą głodową Baltazar 2010 (POWT Polska-Saksonia)
- Polsko-niemiecki turniej sołectw (POWT Polska-Saksonia) – corocznie
- Pod jednym dachem (POWT Polska-Saksonia) – corocznie
- Międzynarodowe święto Wieńca i Chleba (POWT Polska-Saksonia)
- Wspólne zmagania strażaków ochotników (POWT Polska-Saksonia)
- Przez sport do zdrowia (Dzień Dziecka) (POWT Polska-Saksonia)
- Rycerskie spotkania pod wieżą głodową Baltazar (POWT Polska-Saksonia) – corocznie
- Transgraniczne święto plonów (POWT Polska-Saksonia) – corocznie
- Chronić, gasić, ratować bez granic (POWT Polska-Saksonia)
- Aktywni w życiu – aktywni w Gminie (EFS w ramach POKL)
- Indywidualizacja procesu nauczania w klasach I –III w Gminie Przewóz (EFS)

Podejmowane działania jednakże związane były z realizacją strategii rozwoju gminy, mającej na celu ogólny rozwój Gminy, w tym również poprawę aspektów społecznych, infrastrukturalno-gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych. Nie było jak do tej pory Programu Rewitalizacji. Przez cały też czas realizowana jest praca ze społecznością lokalną, co odbywa się za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomimo jednakże podejmowanych działań cały czas diagnozuje się obszar zdegradowany na terenie Gminy, znajdujących się w sytuacji kryzysowej, obszar ten jednakże w wyniku obecnie podejmowanych działań doprecyzowano. Konieczne jest zatem podejmowanie dalszych działań inwestycyjnych, poprawiających sytuację w zakresie przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym, jak również kompleksowe inicjatywy rewitalizacyjne o charakterze miękkim, wpływającym na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej.

W chwili obecnej rozpoczęto prace nad rewitalizacją, w ramach której działania będą zorganizowane wokół problemów i celów wskazanych w Programie Rewitalizacji. Władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Bardzo istotnym elementem w zakresie planowanych do realizacji inicjatyw rewitalizacyjnych jest podejmowanie takich działań, aby lokalna społeczność stała się częścią tego procesu, nie tylko jako przedmiot tych działań, ale przede wszystkim jako podmiot, współdecydujący o kształcie strategii wychodzenia z

kryzysu. Temu też służą działania, które są podejmowane przez gminę, jak również te działania, które są planowane do realizacji w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji.

Planowane przedsięwzięcia zostały wypracowane wspólnie w ramach realizowanych działań partycypacyjnych. Ustalono, że należy czym prędzej podjąć skonsolidowane działania w obszarze zdegradowanym. Istnieje pilna potrzeba nadania dynamiki rozwojowej temu obszarowi, co musi odbywać się na drodze kontynuacji procesów modernizacyjnych rozpoczętych w poprzednich okresach. Bezpośrednio proces ten wiąże się z realizacją całej serii inicjatyw, oddziałujących zarówno na sferę urbanistyczną, jak również na tkankę społeczną – co doprowadzi do poprawy szeregu aspektów tego obszaru, zdiagnozowanych jako kryzysowe. Planowane działania są komplementarne względem siebie i łącznie będą stanowić intensywne bodźce rozwojowe.

Przewidziane w ramach programu rewitalizacji działania obejmują aspekt społeczny (warunek konieczny) oraz przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i gospodarczy (przedstawiony łącznie jako infrastrukturalno-gospodarczy) oraz środowiskowy. W tych sferach zdiagnozowano sytuację problemową, której planowane działania mają przeciwdziałać. Oczekiwane efekty zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych są wzajemnie powiązane i skutkują w związku z tym poprawą sytuacji kryzysowej obszaru zdegradowanego w każdej ze sfer.

Przewidziane działania mają charakter kompleksowy, są skoncentrowane – działania rewitalizacyjne skupione są na obszarze rewitalizacji, dotkniętym największą koncentracją problemów i negatywnych zjawisk, który został wyznaczony w wyniku diagnozy (4 podobszary).

Poniżej przedstawiamy planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe, bez których wizja rewitalizacji obszaru zdegradowanego nie ma szans na realizację.

Wykaz przedsięwzięć podstawowych:

1. Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej.
2. Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna.
3. Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy – działania z zakresu aktywnej integracji.
4. Realizacja programu aktywizacji gospodarczej.
5. Profilaktyka prozdrowotna, aktywizacja i integracja osób starszych i niedołączonych.
6. Rewitalizacja Parku w Przewozie
7. Budowa Boiska wielofunkcyjnego w Przewozie
8. Budowa siłowni i placu zabaw w Przewozie
9. Modernizacja obiektów GOK
10. Biblioteka plus – adaptacja obiektów Gminy na cele Głównej Biblioteki Publicznej w Gminie
11. Budowa Świetlicy Wiejskiej w Sanicach

Szczegóły przedstawiamy poniżej w kartach poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 36 1. Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej

Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), OPS, Gmina Przewóz (partnerzy do realizacji projektu)
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku uruchomienia animacji środowiskowej osoby zagrożone wykluczeniem zyskują możliwość integracji i aktywizacji społecznej i gospodarczej, pozwoli to na odciążenie społeczności lokalnej od osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Osoby te, dzięki działaniom animatora zwiększą swoją zdolność do integracji, uwierzą w siebie i poprawią swoje kompetencje interpersonalne</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – dzięki animacji środowiskowej i możliwości aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, poprawi się jakość Kapitału Ludzkiego, poszukującego pracy. Animatorzy zmotywują mieszkańców, dotkniętych sytuacją kryzysową do pracy nad sobą, w związku z czym wzrosną kompetencje interpersonalne i zawodowe tych osób. Dzięki czemu będzie się również rozwijał lokalny rynek pracy. Lokalni przedsiębiorcy wiedząc, że osoby zagrożone wykluczeniem brały udział w działaniach animacyjnych, zwiększą swoje zaufanie do tych osób, co generalnie wpłynie na poprawę lokalnego rynku pracy.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Działanie zakłada zaangażowanie w realizację organizacji pozarządowej, która zostanie wyłoniona w konkursie ofert, w ramach współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Zadanie zakłada uruchomienie konkursu w ramach dotacji z Gminy na działania w Obszarze Pomocy Społecznej – wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, na działania animacyjne, w tym animację dzieci i młodzieży (w okresie wakacyjnym szczególnie). W tym celu Gmina uwzględni taki konkurs w Programie Współpracy z NGO (co będzie bezpośrednio odnosić się do działań rewitalizacyjnych na obszarze zdegradowanym). Celem wzmocnienia oddziaływania w ramach konkursu byłaby dodatkowa punktacja za działania dodatkowe – odnoszące się do aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, niezwiązanych bezpośrednio z Programem Animacji Środowiskowej oraz za pozyskanie dodatkowych środków na ten cel ze źródeł zewnętrznych (np. w ramach mechanizmów norweskich lub Mechanizmu Szwajcarskiego, LGD, PO FIO itp., wówczas dotacja z Gminy, stanowiłaby tylko uzupełnienie finansowania działań).</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń • Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego • Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna • Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Przedsięwzięcie rozwiązuje następujące problemy:</p> <p>- sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem będą mieli okazję się zaktywizować i zintegrować ze społecznością lokalną, działanie wspomże również te osoby w ich reintegracji zawodowej, dzięki poprawie kondycji psychofizycznej oraz kompetencji interpersonalnych; zadanie poprzez oddziaływanie na dzieci i młodzież pozwoli również na zagospodarowanie aktywności młodych mieszkańców na rzecz społeczności lokalnej poprawiając ich poziom integracji i kompetencji interpersonalnych oraz kanalizując energię na rzecz działalności społecznie użytecznej.</p> <p>Dzięki projektowi zatem w istotny sposób przeciwdziała się zdiagnozowanym problemom społecznym.</p> <p>- sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia wykorzystanie na cele społeczne istniejącej infrastruktury technicznej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze społecznym i edukacyjnym. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury społecznej w sensie instytucjonalnym, zapewniając dostęp do animatora środowiskowego.</p>

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdego z działań, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, program i raport z jego wdrożenia) - utworzenie funkcji Animatora Środowiskowego i powierzenie zadania wykwalifikowanej osobie – 1 szt. (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej o wdrożeniu programu, wizja lokalna pracowników Zespołu ds. Rewitalizacji) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba działań/inicjatyw podejmowanych w ramach animacji środowiskowej – co najmniej 5 szt./ rok (źródło informacji: sprawozdania NGO z realizacji działalności podmiotu; dokumentacja fotograficzna, raport z wizji lokalnej, roczny raport z realizacji współpracy JST z NGO) - uczestnicy działań animacyjnych – min. 25 os. (źródło informacji: sprawozdanie z działań NGO/Animatora środowiskowego, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników, roczny raport ze współpracy JST z NGO) - liczba osób, które dzięki działaniom poprawiły kompetencje interpersonalne, kondycję psycho-fizyczną, w wyniku czego zwiększyły swoje szanse na rynku pracy: min. 10 os. (źródło informacji: raport z realizacji działań NGO/Animatora środowiskowego, w tym wyniki ankietyzacji uczestników działań – testy kompetencji i ankiety ex Ante i ex Post, raport z przeprowadzonego badania)
Okres realizacji	2019-2020
Szacunkowa wartość projektu	50 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	35 000,00 zł – środki ze źródeł zewnętrznych: PROW w ramach LGD – środki UE lub PO FIO lub Mechanizm Norweski lub Mechanizm Szwajcarski; 15 000,00 zł – Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna
Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, OPS, Gmina Przewóz
Pozostali interesariusze działań	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej osoby zagrożone wykluczeniem zyskują możliwość przeszkolenia i rozpoczęcia działalności w ramach Spółdzielni Socjalnej (podmiot ekonomii społecznej). Uczestnictwo w Spółdzielni Socjalnej pozwoli na pełne uczestnictwo w społeczności lokalnej i wzrost kompetencji

	<p>interpersonalnych i zawodowych. Mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem zyskują bardzo ciekawy i efektywny impuls do walki ze swoją własną sytuacją kryzysową.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – Uruchomienie Spółdzielni Socjalnej wpłynie na zaistnienie nowego podmiotu na lokalnym rynku, przez co lokalni przedsiębiorcy mogą czuć dyskomfort, i odbierać Spółdzielnię jako konkurencję, zgodnie jednakże z analizami spółdzielnie realizują najczęściej usługi, jakich nie chcą się podjąć podmioty prywatne, w tym znaczeniu spółdzielnia uzupełni ofertę jaka funkcjonuje na rynku i wpłynie na to, że oferta usług na lokalnym rynku będzie bardziej kompletna. Spółdzielnia socjalna ponadto pozwoli na pełną reintegrację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem, co wpłynie tak czy inaczej na poprawę rynku pracy i zwiększenie podaży wartościowych pracowników.</p>
<p>Zakres realizowanego zadania</p>	<p>W ramach przedmiotowego zadania zostanie wdrożone wsparcie z zakresu ekonomii społecznej, co związane będzie z pomocą przy utworzeniu przez chętne osoby zagrożone wykluczeniem spółdzielni socjalnej oraz wyszkolenie tych osób w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz poprawy ich kompetencji zawodowych oraz kompetencji kluczowych, w tym interpersonalnych.</p> <p>Celem funkcjonowania spółdzielni będzie reintegracja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem. Prowadzenie podmiotu ekonomii społecznej będzie odbywało się w oparciu o osobistą pracę osób zatrudnionych z katalogu z ustawy o spółdzielniach. Prowadzenie działalności gospodarczej i społecznej będzie miało miejsce na rzecz środowiska lokalnego. Prowadzenie działalności społecznie użytecznej będzie miało miejsce w sferze zadań publicznych, a szczególnie w zakresie prowadzenia działalności z obszaru zagospodarowania terenu, sprzątania budynków instytucji publicznych (np. szkoły, urzędy – przy organizowaniu przetargów możliwe jest zastosowanie klauzul społecznych), tworzenie i utrzymanie terenów zielonych w obszarze rewitalizacji w nawiązaniu do konieczności realizacji całej gamy zadań związanych z terenami zielonymi.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
<p>Miejsce przeprowadzenia projektu</p>	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń • Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego • Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna • Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
<p>Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)</p>	<p>Przedsięwzięcie rozwiązuje następujące problemy:</p> <p>- sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji osoby zagrożone wykluczeniem zostają najpierw przygotowane do prowadzenia działalności w ramach spółdzielni socjalnych, a następnie przyuczone prowadzą taką działalność. Dodatkowe ułatwienie w utrzymaniu się na rynku stanowi możliwość wykorzystywania przez podmioty publiczne klauzul społecznych w organizowanych postępowaniach na realizację zadań publicznych. Dzięki projektowi zatem w istotny sposób przeciwdziałano się zdiagnozowanym problemom społecznym.</p> <p>- sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia osobom zagrożonym wykluczeniem rozpoczęcie działalności gospodarczej. Spółdzielnia socjalna, jako narzędzie ekonomii społecznej jest de facto prowadzeniem działalności gospodarczej, zatem wraz z utworzeniem spółdzielni tworzy się nowe miejsca pracy oraz stwarza się możliwość w zakresie późniejszego zwiększenia dostępnych miejsc pracy w spółdzielni. Projekt poprawia zatem wskaźniki aktywności gospodarczej.</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdego z działań, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie i prowadzenie Spółdzielni Socjalnej – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, dokumenty rejestrowe podmiotu, raport Zespołu ds. Rewitalizacji) - realizacja szkoleń i warsztatów dla 5 członków spółdzielni socjalnej – 1 kpl (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu, listy obecności + dokumentacja zdjęciowa + programy zajęć) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex-post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba członków Spółdzielni socjalnej – 5 os., z tego 3 osoby z grupy osób zagrożonych wykluczeniem. (źródło informacji: sprawozdania z realizacji działalności podmiotu; dokumenty rejestracyjne, raport Zespołu ds. rewitalizacji) - wzrost kompetencji zawodowych i interpersonalnych u 5 osób (źródło informacji: ankietyzacja uczestników – testy kompetencji i ankieta przeprowadzone ex Ante i ex Post, raport z realizacji badania) - wzrost liczby miejsc pracy – 5 EPC (źródło informacji: raportu podmiotu, deklaracje ZUS/RMUA)
Okres realizacji	2020-2021
Szacunkowa wartość projektu	100 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	95 000,00 zł – środki w ramach RPO – Lubuskie 2020, EFS 5 000,00 zł – środki własne NGO/Gminy Przewóz (wkład rzeczowy)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38 Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy – działania z zakresu aktywnej integracji

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy – działania z zakresu aktywnej integracji
Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe, OPS, OWES, Gmina Przewóz
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku działań przedstawiciele lokalnej społeczności zyskują możliwość przeszkolenia, w tym możliwość zwiększenia swoich kompetencji społecznych i aktywności na tym polu, poprawi się również świadomość i wiedza w zakresie możliwości kształtowania społeczeństwa obywatelskiego</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – Podejmowane działania wpłyną na zaistnienie bardziej świadomego społeczeństwa, co wpłynie na wzrost ilości i aktywności lokalnych liderów, w tym również aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców Gminy. Przyczyni się to do zwiększenia podaży pracowników lepiej przygotowanych do wymogów lokalnego rynku pracy.</p>
Zakres realizowanego zadania	Celem głównym zadania jest wzrost aktywności społecznej, zawodowej i edukacyjnej osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym i ich rodzin [dorosłych oraz dzieci i młodzieży z ich rodzin] ze zdegradowanych obszarów wiejskich Gminy Przewóz, objętych rewitalizacją, poprzez udział w kompleksowym wsparciu opartym na indywidualnej ścieżce reintegracji z uwzględnieniem diagnozy potrzeb beneficjentów ostatecznych. Osiągnięcie celów projektu nastąpi poprzez realizację działań na rzecz integracji społeczności marginalizowanej z zakresu edukacji, zatrudnienia, pomocy społecznej prowadzącej do

	<p>podniesienia kwalifikacji, umiejętności lub uzyskania zatrudnienia z wykorzystaniem indywidualnych diagnoz w zakresie rozwoju społeczno- zawodowego. Szeroki wachlarz oferowanego wsparcia pozwoli na trafną i efektywną pomoc dla uczestników projektu. Przewiduje się realizację m.in. następujących elementów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - indywidualna diagnoza w zakresie rozwoju społeczno-zawodowego - interaktywne warsztaty umiejętności psychospołecznych - indywidualny coaching - poradnictwo prawne dla beneficjentów - wsparcie psychologiczne - warsztaty aktywnego i nowoczesnego poszukiwania pracy - abc przedsiębiorczości- własna działalność gospodarcza w praktyce - pośrednictwo pracy - szkolenia zawodowe - staże zawodowe - trener pracy - klub aktywizacji i inicjatyw społecznych - wsparcie towarzyszące
<p>Miejsce przeprowadzenia projektu</p>	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń • Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego • Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna • Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
<p>Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)</p>	<p>Działanie rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji mieszkańcy zwiększą swoją świadomość w zakresie społeczeństwa obywatelskiego, co wpłynie na aktywizację lokalnej społeczności. Dzięki projektowi w istotny sposób przeciwdziała się zdiagnozowanym problemom społecznym. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt poprzez aktywne oddziaływanie na rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej wpłynie na wzrost aktywności organizacji pozarządowych, co zapewni mieszkańcom obszaru zdegradowanego zwiększony dostęp do edukacyjnych usług społecznych, co stanowi uzupełnienie istniejącej podaży usług tego rodzaju. Projekt również poprzez swoje działania aktywizacyjne i integracyjne przyczyni się do rozwoju lokalnego rynku pracy. Projekt poprawi zatem również wskaźniki aktywności gospodarczej.
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - konferencja lub spotkanie edukacyjne w zakresie promowania aktywności mieszkańców – 2 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji zadania) - coroczne spotkania z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie omówienia jakości usług społecznych – 2 szt (źródło informacji: raport z realizacji zadania) - liczba działań na rzecz aktywnej integracji – 13 szt (źródło informacji: raport z realizacji zadania) - utworzenie klubu aktywizacji i inicjatyw społecznych – 1 szt (źródło informacji: raport z realizacji zadania) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost kompetencji zawodowych, społecznych i interpersonalnych u 20 osób (źródło informacji: ankietyzacja uczestników – ankieta ex Ante i ex Post)

Okres realizacji	2020-2022
Szacunkowa wartość projektu	70 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	66 500,00 zł – w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS); 3 500,00 zł – środki własne JST

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39 Realizacja programu aktywizacji gospodarczej

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjno-organizacyjne / niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (zaangażowane w lokalne działania społeczne); OPS, Gmina Przewóz (jako partnerzy projektu)
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku uruchomienia programu Mieszkańcy obszaru będą beneficjentami co do wzrostu kompetencji w zakresie przedsiębiorczości. Nowe firmy przyczynią się do utworzenia nowych miejsc pracy i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – poprawi się sytuacja na lokalnym rynku pracy, sektor gospodarczy zostanie umocniony, zwiększy się kompetencja w zakresie przedsiębiorczości, istniejący przedsiębiorcy zyskają dodatkowych dostawców i kontrahentów, co może wpłynąć na wzrost klientów z zewnątrz.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Działania są związane z realizacją warsztatów, podczas których osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą – nauczą się jakie kroki należy podjąć celem rozpoczęcia działalności, pozyskania klientów i utrzymania się na rynku. Uczestnicy warsztatów będą musieli przygotować biznes plan do swojej działalności, najlepsi otrzymają dotacje rozwojową na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości do 20 000,00 zł oraz dotację pomostową na utrzymanie się przez pierwszy okres prowadzenia działalności.</p> <p>Realizacja działania jest ważna z punktu widzenia stymulowania wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców, jak również ma wpływ na wzrost poczucia lokalnej tożsamości i poprawę estetyki obszaru.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń • Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego • Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna • Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Przedsięwzięcie rozwiązuje następujące problemy:</p> <p>- sfery społecznej – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, wzrost zainteresowania prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, przełoży się bezpośrednio na spadek osób bezrobotnych, co w terminie późniejszym doprowadzi też do zwiększenia dostępnych w obszarze miejsc pracy. W związku z powyższym projekt przyczyni się w istotny sposób do eliminacji problemów społecznych.</p> <p>- sfery infrastrukturalno-gospodarczej – dzięki realizacji działań lokalni przedsiębiorcy mają szansę na konsolidację rynku oraz wzrost kompetencji w zakresie prowadzonej działalności. Ponadto wpłynie to na wzrost zainteresowania działalnością gospodarczą co doprowadzi do wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców.</p>

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu działania, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji):</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i wdrożenie do realizacji programu aktywizacji gospodarczej – 1 szt. (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu), - zorganizowane warsztaty przedsiębiorczości – co najmniej 1 cykl warsztatów (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu), - przekazane dotacje: 8 szt. (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu). <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie nowych firm na obszarze zdegradowanym – 5 szt. (źródło informacji: sprawozdania z realizacji działalności podmiotu; dokumenty rejestracyjne).
Okres realizacji	2020-2022
Szacunkowa wartość projektu	200 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	190 000,00 zł – środki w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS) 10 000,00 zł – środki własne NGO (wkład rzeczowy)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 40 Profilaktyka prozdrowotna, aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnych

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Profilaktyka prozdrowotna, aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnych
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Przewóz, organizacje pozarządowe
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru rewitalizacji – w wyniku realizacji przedsięwzięcia mieszkańcy obszaru rewitalizacji zyskają bezpośrednie wsparcie, które będzie skierowane do osób starszych. Przedsięwzięcie zatem zyskuje w tym zakresie możliwość przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom społecznym. Działanie poprawi sytuację w zakresie integracji i aktywizacji osób starszych, co wpłynie na integrację pokoleń, a w efekcie na aktywizację lokalnej społeczności.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – Podejmowane działania wpłyną na zaistnienie bardziej świadomego społeczeństwa, co wpłynie na wzrost ilości i aktywności lokalnych liderów, w tym wśród osób starszych, którzy mogą być drogowskazem dla młodszych mieszkańców. Działanie w tym kontekście przyczyni się również do aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców Gminy. Przyczyni się to do zwiększenia podaży pracowników lepiej przygotowanych do wymogów lokalnego rynku pracy.</p>
Zakres realizowanego zadania	Zadanie dotyczy realizacji działań skierowanych odpowiednio do osób starszych, celem ich aktywizacji i integracji społecznej, co będzie miało miejsce poprzez zajęcia kulturalne i artystyczne, ale również dotyczyć będzie utworzenia miejsca spotkań i punktu opieki medycznej, miejsca pobytu dziennego, gdzie osoby starsze będą mogły liczyć na usługi z zakresu ochrony zdrowia, działania animacyjne i integracyjne.

	Cel: integracja międzypokoleniowa, aktywizacja seniorów
Miejsce przeprowadzenia projektu	Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń • Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego • Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna • Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Działania rozwiązują następujące problemy: <p>- sfera społeczna – zadanie wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki organizacji działań integracyjnych dla seniorów, angażujących uczestników spotkań, lokalna społeczność zyska silny impuls integracyjny, co wpłynie na zwiększenie poziomu aktywności społecznej w tym również osób zagrożonych wykluczeniem oraz osób starszych. Działanie przyczyni się przede wszystkim do integracji i aktywizacji osób starszych, w tym osób niepełnosprawnych, zapewnia też integrację międzypokoleniową.</p> <p>W związku z powyższym zadanie przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.</p> <p>- sfera infrastrukturalno-gospodarcza – działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze kulturalnym i społecznym, jak również do usług medycznych. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury w sensie produktowym, tj. zapewniając dostęp do nowych usług o charakterze kulturalnym i społecznym, pozwoli też na utworzenie takiego miejsca na terenie Gminy.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: <p>Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych kompleksowych wydarzeń o charakterze integracyjnym – 1 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej pracowników Urzędu Gminy). - liczba uczestników kompleksowych wydarzeń o charakterze integracyjnym – co najmniej 20 os. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników). - utworzenie klubu integracji dla seniorów – 1 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej pracowników Urzędu Gminy) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba kompleksowych wydarzeń o charakterze integracyjnym organizowanych cyklicznie co roku w wyniku realizacji przedmiotowego zadania – 1 kpl/rok (źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej pracowników Urzędu Gminy.)
Okres realizacji	2020-2023
Szacunkowa wartość projektu	250 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	225 000,00 zł – W ramach RPO – Lubuskie 2020, EFS /ewentualnie środki z budżetu państwa; 25 000,00 zł udział własny

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 41 Rewitalizacja Parku w Przewozie.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja Parku w Przewozie
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera środowiskowa Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera społeczna

Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Przewóz
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	<p>Przedsiębiorcy – usługodawcy i handlowcy, mający siedzibę swojej działalności w obszarze rewitalizacji są zainteresowani realizacją przedmiotowej inwestycji ze względu na przywrócenie dawnej świetności obszarowi parkowemu w Przewozie, co wpłynie na rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej i społecznej, która znajdzie się w niedalekim sąsiedztwie, poprawiając atrakcyjność obszaru, przez co wpłynie na zwiększenie przepływu w tym obszarze potencjalnych klientów. Wpłynie też na poprawę potencjału turystycznego i rekreacyjnego obszaru. Przedsiębiorcom zależy na poprawie estetyki oraz funkcjonalności przestrzeni, bo wpływa to na atrakcyjność ich oferty skierowanej do potencjalnych obiorców (np. w zakresie drobnego handlu i usług), zależy im zatem na wysokim poziomie estetycznym i funkcjonalnym obszarze, co przełoży się na wzrost aktywności firm.</p> <p>Lokalne NGOs i nieformalne grupy społeczne – są zainteresowane realizacją projektu, ze względu na fakt powstania w wyniku realizacji projektu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, gdzie można realizować różne inicjatywy społeczne wzbogacające życie sąsiedzkie. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców, są zainteresowane wysokim poziomem estetyki i funkcjonalności całości obszaru – co zwiększy poziom aktywności społecznej w zakresie wykorzystania powstałych funkcjonalności, co też wpłynie na wzrost społecznej odpowiedzialności za wspólne dobro.</p> <p>Mieszkańcy obszaru Rewitalizacji – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną przestrzeń publiczną, poprawi się infrastruktura (zagospodarowany zostanie obszar parkowy w Przewozie, zlokalizowany w obszarze rewitalizacji, przywrócenie właściwych mu funkcji oraz nadanie nowych m.in. funkcji rekreacyjnej, turystycznej, edukacyjnej, kulturalnej, gospodarczej i społecznej), co zwiększy zainteresowanie mieszkańców własnym miejscem zamieszkania, poprawi poziom integracji i poczucia lokalnej tożsamości, zwiększy też ich aktywność w obszarach uruchomionych nowych funkcji w przestrzeni w tym obszarze. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców i NGO, społeczność lokalna zainteresowana jest estetyką i funkcjonalnością całości obszaru – poprawi to poziom aktywności społecznej, jak również wzrost uczestnictwa w podejmowaniu decyzji oraz poziom partycypacji.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Inwestycja dotyczy kompleksowego zagospodarowania i rewitalizacji parku w Przewozie. W ramach przedsięwzięcia analizowana jest zasadność rewitalizacji parku, co obejmuje następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza i inwentaryzacja istniejącego drzewostanu. • Nasadzenia, pielęgnację i leczenie. • Budowę alejek. • Budowę oświetlenia. <p>Zakłada się również:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odtworzenie istniejącego systemu rowów melioracyjnych, • nasadzenia zieleni wysokiej, średniej i niskiej, • wycinkę drzew kolidujących z projektowanym zagospodarowaniem terenu. <p>Ponadto w ramach inwestycji w parku powstaną miejsca wypoczynku i integracji, elementy ozdobne oraz mała infrastruktura.</p> <p>Niniejszy projekt jest niezbędny do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych. Po zakończeniu rewitalizacji będzie to estetyczne i funkcjonalne miejsce z miejscami wypoczynku, z rozbudowaną infrastrukturą, która pozwoli na uruchomienie nowych funkcji w tym obszarze.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przewóz, ul. Okrężna (Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna)
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera środowiskowa – dzięki realizacji projektu i uzupełnieniu brakującej infrastruktury, w tym infrastruktury jasno definiującej miejsca przeznaczone do wykorzystania przez mieszkańców wsi osoby przyjezdne oraz przestrzeń zarezerwowaną dla natury, projekt ma pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów w sferze środowiskowej. Wpływa poprzez to na ochronę rzadkich gatunków, dbałość o bioróżnorodność lokalnych zasobów środowiskowych, a poprzez budowę miejsc spotkań i konkretnie zlokalizowanej infrastruktury rekreacyjnej, społecznej, sportowej i

	<p>kulturalnej, ukierunkowuje aktywność użytkowników, przez co zmniejsza antropopresję na wartościowy zasób naturalny lokalnych obszarów zielonych. Dzięki temu projekt będzie mieć pozytywny wpływ na ochronę środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczasowy chaos na obszarze parku. W wyniku jej realizacji uporządkowana zostanie przestrzeń publiczna w tym obszarze, zostaną nadane nowe funkcje konkretnym przestrzeniom w obrębie tej części rewitalizowanego obszaru. Dzięki realizacji zadania zaniedbanej do tej pory przestrzeni zostanie nadana funkcja rekreacyjna, turystyczna, kulturalna, edukacyjna, gospodarcza oraz społeczna. Teren objęty inwestycją dzięki rozbudowie infrastruktury zyska nową jakość, w zakresie powstania wielu nowych możliwości aktywności społecznych na jego terenie. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki zagospodarowaniu terenu, objętego projektem, które obejmują m.in. budowę i rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i społecznej – powstanie znakomita infrastruktura do integracji i rozwoju społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym pozwalającej na wzrost aktywności społecznej i gospodarczej. Zaznaczyć bowiem trzeba, że w wyniku realizacji projektu powstanie atrakcyjny obszar przestrzeni publicznej, co może wpłynąć na liczbę zatrzymujących się tutaj w celach rekreacyjnych osób, co umożliwi wzrost aktywności gospodarczej lokalnego punktu handlowego. - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej, powstaną miejsca spotkań dla lokalnej społeczności, dzięki czemu możliwa będzie integracja lokalnej społeczności, w tym integracja pokoleń, oraz aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem, do czego zachęcać będzie atrakcyjna przestrzeń dająca impuls do podjęcia różnych aktywności społecznych. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych.
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zrewitalizowanych elementów infrastruktury – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - liczba obszarów zielonych, objętych inwestycją – co najmniej 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - liczba wybudowanych nowych elementów infrastruktury zwiększających funkcjonalność obszaru objętego zadaniem – co najmniej 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - miejsca spotkań lokalnej społeczności, przyczyniających się do integracji społecznej, w tym integracji pokoleń – powstanie w wyniku realizacji projektu przynajmniej 1 takie miejsce (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - mała architektura – powstanie przynajmniej 5 elementów małej architektury (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Zespół ds. Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba inicjatyw lokalnej społeczności w zakresie działań aktywizacyjno-integracyjnych – min. 3 szt. (np. imprezy integracyjno-sportowe w parku) – źródło weryfikacji: raporty z realizacji inicjatyw, w tym dokumentacja zdjęciowe, listy obecności - poprawa poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców obszaru zdegradowanego – co najmniej 10 os. (źródło informacji: Raport z ankietyzacji, na podstawie przeprowadzonych ankiet z wybranymi uczestnikami działań ex ante i ex post)
<p>Okres realizacji</p>	<p>2020-2023</p>
<p>Szacunkowa wartość projektu</p>	<p>1 500 000,00 zł</p>
<p>Przewidywane źródła finansowania</p>	<p>1 275 000,00 zł – RPO – Lubuskie 2020 (85%) 225 000,00 zł – Budżet Gminy Przewóz (15,00%)</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42 Budowa Boiska wielofunkcyjnego w Przewozie.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 7	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa Boiska wielofunkcyjnego
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Przewóz, Gminny Ośrodek Kultury.
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – Obecnie na terenie miejscowości nie ma boiska wielofunkcyjnego dla mieszkańców, nie ma zatem wystarczającej liczby miejsc rekreacyjno-sportowych, sprzyjających integracji społecznej i utrwalaniu więzi we wspólnocie lokalnej, do realizacji na funkcjonalnej i wygodnej infrastrukturze. W wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają nową estetyczną infrastrukturę użyteczności publicznej (boisko wielofunkcyjne, stanowiący m.in. przestrzeń rekreacyjną i sportową), co wpłynie na poprawę warunków realizacji działań integracyjno-aktywizacyjnych dla mieszkańców miejscowości, w tym dzieci i młodzieży oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowanym, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych oraz poprawę jakości infrastruktury społeczno-sportowej.</p> <p>Organizacje Pozarządowe (sportowe) – W chwili obecnej brak dostępu do nowoczesnych obiektów sportowo-rekreacyjnych w Przewozie, zaspokajających wszystkie potrzeby lokalnej społeczności. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Przewozie pozwoli na poprawę warunków do uprawiania aktywności sportowej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych na powietrzu, co realizowane jest w ramach działalności klubu sportowego, jest on zatem zainteresowany realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na zwiększenie jakości pracy klubu. Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność lokalnych środowisk w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – budowa boiska wielofunkcyjnego wpłynie na wzrost atrakcyjności lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, w tym lokalne punkty handlowe, wpłynie również na wzrost liczby zdarzeń organizowanych w Przewozie, co może wpłynąć na wzrost liczby potencjalnych klientów lokalnych firm.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Przedmiotem inwestycji jest stworzenie warunków do uprawiania sportu i rekreacji przez mieszkańców Przewóz i okolic oraz uczestników imprez sportowych krajowych i transgranicznych – w szczególności w okresie od wiosny do jesieni, na otwartej przestrzeni.</p> <p>Teren objęty przedmiotowym przedsięwzięciem znajduje się w Przewozie przy ulicy Szkolnej. Projekt zakłada realizację następujących elementów:</p> <p>1. W ramach przedsięwzięcia realizowana będzie budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zapleczem, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie płyty boiska. • wykonanie budynku socjalnego z wyodrębnieniem szatni i łazienek. • wykonanie trybun. • Budowa niskiego ażurowego „otwartego” ogrodzenia. • wygospodarowanie miejsca na drobny handel i poczęstunek (przy okazji np.. Dni Przewozu), tj. utwardzony plac z dostępem do mediów, • utworzenie terenów zielonych - nasadzenia drzewek, krzewów. <p>Przyjęte rozwiązania techniczne dla poszczególnych elementów projektu odpowiadają obowiązującym normom i przepisom, co warunkuje możliwość organizowania i przeprowadzania imprez sportowych o charakterze ponadlokalnym. Planuje się, że zwiększy się liczba osób korzystających z oferty aktywności sportowej.</p>

	<p>Niniejszy projekt wspomaga podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, znajdującą się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym, co pozwoli na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców jak również zwiększy poziom poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> Przewóz, ul. Szkolna (Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna)
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <p>- sferę społeczną – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego (rozwój infrastruktury sportowej) zainicjowany zostaje impuls do działań integracyjno-aktywizacyjnych oraz sportowych realizowanych przez mieszkańców obszaru. Projekt ma też duży potencjał aktywizacyjny, nowoczesne boisko przyciągnie nowych amatorów sportu i pozwoli zapewnić dostęp do usług o charakterze sportowo-edukacyjnym. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli na organizację działań szkolenia sportowego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, co stanowi alternatywę dla różnych aktywności społecznych, oraz działań aktywizacyjno-integracyjnych dla lokalnej społeczności, w tym dla osób zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.</p> <p>- sferę infrastrukturalno-gospodarczą – dzięki realizacji projektu zrealizowane zostaną zadania związane z zagospodarowaniem przestrzeni (zagospodarowanie zaniedbanej niewykorzystanej przestrzeni), w tym zakresie zostanie poprawiona infrastruktura, w tym również infrastruktura sportowa, rekreacyjna i społeczna – jako miejsce integracji społeczności lokalnej, również w związku z możliwością organizacji imprez sportowych o charakterze ponadlokalnym, co pozwoli kibicować lokalnym sportowcom.</p> <p>Ponadto zaznaczyć należy, że w wyniku realizacji projektu powstanie atrakcyjna lokalizacja – kompleks sportowy, oraz miejsca rekreacji, jako istotny element lokalnego społeczno-sportowego pejzażu, rozbudowane zostaną usługi o charakterze sportowym i rekreacyjnym. Inwestycja wpłynie też w istotny sposób na poprawę walorów estetycznych obszaru zdegradowanego.</p> <p>- sferę przestrzenno-funkcyjną – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczas zaniedbaną i wyeksploatowaną przestrzeń, znajdującą się na obszarze zdegradowanym. Projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka i zostaną przywrócone oraz nadane nowe funkcje przestrzeni, dzięki powstałej infrastrukturze. Realizacja inwestycji pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty:</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <p>- liczba wybudowanych obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych)</p> <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <p>- liczba cyklicznych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży zorganizowanych na powstałym obiekcie – co najmniej 1 cykliczne zajęcia (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu; wizja lokalna pracowników UG, zdjęcia i listy obecności)</p> <p>- liczba inicjatyw społecznych, w tym imprez dla lokalnej społeczności podejmowanych z wykorzystaniem powstałej infrastruktury – co najmniej 5 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu; wizja lokalna pracowników UG, zdjęcia i listy obecności)</p>

	- liczb osób, które wezmą udział w działaniach organizowanych na powstałej infrastrukturze: co najmniej 50 os. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu; wizja lokalna pracowników UG, zdjęcia i listy obecności)
Okres realizacji	2020-2021
Szacunkowa wartość projektu	800 000,00zł
Przewidywane źródła finansowania	400 000,00 zł Ministerstwo Sportu i Turystyki (50%) 400 000,00 zł – Budżet JST (50%)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43 Budowa siłowni i placu zabaw w Przewozie.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 8	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa siłowni i placu zabaw w Przewozie
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera społeczna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Przewóz
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną przestrzeń publiczną, powstanie zewnętrzna siłownia, plac zabaw i strefa relaksu i gier, co stworzy możliwość ćwiczeń i aktywności fizycznej i społecznej, w tym spotkań z innymi mieszkańcami oraz integracji między pokoleniami.</p> <p>Poprawi się zatem infrastruktura i jakość życia na tym obszarze. Inwestycja wpłynie na wzrost zainteresowania mieszkańców własnym miejscem zamieszkania oraz wzrost poziomu integracji i poczucia lokalnej tożsamości. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców i NGO, społeczność lokalna zainteresowana jest estetyką i funkcjonalnością całości obszaru – poprawi to poziom aktywności społecznej, jak również wzrost uczestnictwa w podejmowaniu decyzji oraz poziom partycypacji.</p> <p>Przedsiębiorcy – firmy, w tym punkty handlowo-usługowe, mające siedzibę swojej działalności w obszarze rewitalizacji, są zainteresowane realizacją przedmiotowej inwestycji ze względu na konieczność uporządkowania terenu oraz realizację rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej i społecznej, która znajdzie się w niedalekim sąsiedztwie prowadzonych działalności, poprawiając atrakcyjność obszaru, przez co wpłynie na zwiększenie przepływu w tym obszarze potencjalnych klientów. Wpłynie też na poprawę potencjału rekreacyjnego obszaru. Przedsiębiorcom zależy na poprawie estetyki oraz funkcjonalności przestrzeni, bo wpływa to na atrakcyjność ich oferty skierowanej do potencjalnych obiorców (np. w zakresie drobnego handlu i usług), zależy im zatem na wysokim poziomie estetycznym i funkcjonalnym obszaru, co przełoży się na wzrost aktywności firm.</p> <p>Lokalne NGOs i nieformalne grupy społeczne – są zainteresowane realizacją projektu, ze względu na fakt powstania w wyniku realizacji projektu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, gdzie można realizować różne inicjatywy społeczne wzbogacające życie sąsiedzkie. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców, są zainteresowane wysokim poziomem estetyki i funkcjonalności całości obszaru – co zwiększy poziom aktywności społecznej w zakresie wykorzystania powstałych funkcjonalności, co też wpłynie na wzrost społecznej odpowiedzialności za wspólne dobro.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Inwestycja dotyczy rewitalizacji zaniedbanej przestrzeni.</p> <p>Teren objęty przedmiotowym przedsięwzięciem znajduje się w Przewozie przy ulicy Okrężnej. Projekt zakłada zagospodarowanie zaniedbanego terenu, należącego do Gminy.</p> <p>Wg przeprowadzonych badań potrzeb społecznych na obszarze Przewozu występuje niedobór miejsc przeznaczonych do wypoczynku i rekreacji. Konieczność zwiększenia liczby takich miejsc na mapie miejscowości wskazało wielu respondentów podczas wywiadów pogłębionych.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia analizowana jest zasadność budowy kompleksu, co obejmuje następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa placu zabaw. • Budowa siłowni zewnętrznej. • Budowa niskiego ażurowego „otwartego” ogrodzenia.

	<ul style="list-style-type: none"> Zagospodarowanie terenu: alejki, nasadzenia, mała architektura. <p>Niniejszy projekt jest niezbędny do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje ważny teren z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych. Po zakończeniu rewitalizacji będzie to estetyczne i funkcjonalne miejsce z miejscami dla aktywności mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży oraz miejscami wypoczynku i integracji, z rozbudowaną infrastrukturą, która pozwoli na uruchomienie nowych funkcji.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> Przewóz, ul. Okrężna (Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna)
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczasowy chaos w zdegradowanej przestrzeni, objętej inwestycją. W wyniku realizacji projektu uporządkowana zostanie przestrzeń publiczna w tym obszarze, zostaną tutaj nadane nowe funkcje rekreacyjne i kulturalne oraz funkcje społeczne w obrębie zrewitalizowanej przestrzeni. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki zagospodarowaniu terenu, objętego projektem, co obejmuje obszar rekreacyjny, sportowy oraz miejsca integracji, będzie miała miejsce modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie uzbrojenia terenu w określony sprzęt rekreacyjny, co wpłynie na wzrost dostępności na obszarze rewitalizacji do tego rodzaju infrastruktury. <p>Powstanie zatem znakomita infrastruktura do integracji i rozwoju społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym pozwalającej na wzrost aktywności społecznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki utworzeniu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, powstanie miejsce do realizacji własnej aktywności sportowej i społecznej, jak również miejsce spotkań dla lokalnej społeczności, dzięki czemu możliwa będzie integracja, w tym integracja pokoleń, oraz aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem, do czego zachęcać będzie atrakcyjna przestrzeń dająca impuls do podjęcia różnych aktywności społecznych. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. <p>Zadanie wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi zdegradowanemu. Uporządkowanie zaniedbanej przestrzeni, rozbudowa infrastruktury i znaczne wzbogacenie funkcjonalności przestrzeni, pozwala stworzyć aurę przyjazną dla lokalnej społeczności, co poprawi procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku dotkniętym całym szeregiem zjawisk kryzysowych.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powstanie zewnętrzna siłownia i teren rekreacyjny – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - miejsca spotkań lokalnej społeczności, przyczyniających się do integracji społecznej, w tym integracji pokoleń – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba inicjatyw lokalnej społeczności w zakresie działań aktywizacyjno-integracyjnych realizowanych w oparciu o powstałą infrastrukturę – min. 3 szt. (np. imprezy sportowe, współzawodnictwo) – źródło weryfikacji: raporty z realizacji inicjatyw, w tym dokumentacja zdjęciowe, listy obecności - poprawa poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców obszaru zdegradowanego – co najmniej 15 os. (źródło informacji: Raport z ankietyzacji, na podstawie przeprowadzonych ankiet z wybranymi uczestnikami działań ex ante i ex post).
Okres realizacji	2020-2021
Szacunkowa wartość projektu	100 000,00 zł

Przewidywane źródła finansowania	50 000,00 zł – Rządowy program rozwoju małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym – Ministerstwo Sportu i Turystki. 50 000,00 zł – Budżet JST
----------------------------------	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 44 Modernizacja obiektów GOK

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja obiektów GOK
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Przewóz, Gminny Ośrodek Kultury, Organizacje Pozarządowe
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	<p>NGOs – zainteresowane współpracą w zakresie organizacji działalności kulturalno-edukacyjnej, związanej również z animacją działań kulturalnych. Inwestycja zwiększy możliwość realizacji takich działań. Ponadto poprawi też możliwość współpracy w tym zakresie z Ośrodkiem Kultury. Organizacje współpracujące z Ośrodkiem Kultury i Gminą Przewóz mają też pośredni wpływ na realizację działania. Organizacje pozarządowe, w szczególności działające w obszarze Kultury, będące zainteresowane projektem, wezmą udział w spotkaniach pod kątem uzyskania wiedzy nt. możliwości późniejszego wykorzystania powstałych efektów projektu w swojej działalności.</p> <p>Przedsiębiorcy – są zainteresowani realizacją działania, ze względu na wzrost estetyki przestrzeni obszaru, w którym projekt jest realizowany, jak również funkcjonalności budynku Gminnego Ośrodka Kultury, który mogliby wykorzystać do własnych celów. Dzięki wzrostowi atrakcyjności Ośrodka wzrasta możliwość realizacji różnego rodzaju działań kulturalnych. Wzrasta też atrakcyjność lokalizacji, co łącznie może mieć wpływ na wzrost liczby przyjezdnych.</p> <p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu zwiększy się atrakcyjność instytucji kultury, poprawi się estetyka obszaru oraz poprawi się infrastruktura kulturalna, co zwiększy zainteresowanie mieszkańców własnym miejscem zamieszkania i wpłynie na wzrost poziomu integracji i poczucia lokalnej tożsamości. Dobra jakość infrastruktury kulturalnej pozwoli także pracownikom GOK zaproponować mieszkańcom szerszą ofertę kulturalną.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>W ramach zadania będzie miała miejsce inwestycja w obszarze kultury, tj. Rewitalizacja Gminnego Ośrodka Kultury, wraz ze zwiększeniem dostępności do usług kulturalnych oraz poprawą funkcjonowania placówki w zakresie zdolności prowadzenia działalności upowszechnieniowej w obszarze kultury. W ramach inwestycji zostanie częściowo zmodernizowany budynek Ośrodka oraz zostanie zakupione wyposażenie. Elementy objęte zadaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie do działalności kulturalnej (sala widowiskowa) - wyposażenie techniczne, - wymiana pokrycia dachowego budynku Gminnego Ośrodka Kultury - modernizacja budynku, w tym termomodernizacja - Inne działania rewitalizacyjne <p>Niniejsze zadanie jest wskazane do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i rewitalizowany:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przewóz, ul. Sportowa (Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska)
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki rewitalizacji budynku Ośrodka Kultury oraz poprawie infrastruktury kulturalnej zaistnieją elementy o silnym impulsie integracyjnym. Wokół organizowanych w Ośrodku Kultury zdarzeń można budować poczucie lokalnej tożsamości, co może wpłynąć na poziom integracji oraz na wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców.

poszczególne obszary)	<p>W związku z powyższym projekt przyczyni się do zmniejszenia problemów społecznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja dotyczy m.in. realizacji elementu uporządkowania zniszczonego i zaniedbanego krajobrazu w przestrzeni Przewozu. W ramach inwestycji zostanie zrewitalizowany budynek Gminnego Ośrodka Kultury. Inwestycja wpłynie na poprawę estetyki Przewozu, pozwoli również uruchomić nowe funkcje kulturalne, związane ze zwiększeniem dostępności do usług upowszechnienia kultury świadczonych przez Ośrodek Kultury. Inwestycja pozwoli zatem na powstanie nowych i rozwinięcie istniejących funkcji kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych i społecznych, związanych z przestrzenią miejscowości. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki realizacji inwestycji, zostanie zrewitalizowany lokalny Ośrodek Kultury, co wpłynie na uruchomienie nowych funkcji o charakterze kulturalnym – zostanie zwiększona świadczona do tej pory ilość usług w ramach działalności Ośrodka Kultury, co będzie miało wpływ również na zwiększenie potencjału rekreacyjno-turystycznego Przewozu. Poprawie ulegnie infrastruktura kulturalna oraz rekreacyjno-turystyczna, co związane jest z doposażeniem ośrodka i zwiększeniem możliwości realizacji w nim różnych zdarzeń edukacyjno-kulturalnych. Dlatego inwestycja wpłynie na poprawę dostępności usług kulturalnych oraz zakresu dostępnej oferty rekreacyjno-turystycznej, co wpłynie również na zwiększenie liczby miejsc pracy w wyniku realizacji zadania. - sfera środowiskowa – dzięki realizacji projektu będzie miała miejsce termomodernizacja zaniedbanego obiektu, która przyczyni się do poprawy efektywności energetycznej obiektu GOK i dzięki temu zmniejszy się emisja szkodliwych substancji do atmosfery, co wpłynie na poprawę jakości powietrza. Dzięki temu projekt będzie mieć pozytywny wpływ na ochronę środowiska.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - rewitalizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana wykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót). <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie nowych miejsc pracy w obszarze zdegradowanym – 1 EPC (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, deklaracje ZUS/RMUA) - realizacja nowych zdarzeń o charakterze edukacyjnym i/lub kulturalnym z wykorzystaniem nowego sprzętu sali konferencyjno-widowiskowej – minimum 2 szt. (źródło informacji: raport z realizacji działań rewitalizacyjnych, dokumentacja fotograficzna)
Okres realizacji	2021-2022
Szacunkowa wartość projektu	200 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	170 000,00 zł – RPO Lubuskie 2020 30 000,00 zł – Gmina Przewóz/ Gminny Ośrodek Kultury

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 45 Biblioteka plus – adaptacja obiektów Gminy na cele Głównej Biblioteki Publicznej w Gminie

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Biblioteka plus – adaptacja obiektów Gminy na cele Głównej Biblioteki Publicznej w Gminie
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa

Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Przewóz, Gminna Biblioteka Publiczna w Przewozie
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	<p>NGOs – zainteresowane współpracą w zakresie organizacji działalności kulturalno-edukacyjnej, związanej również z animacją działań kulturalnych. Inwestycja zwiększy możliwość realizacji takich działań. Ponadto poprawi też możliwość współpracy w tym zakresie z Gminną Biblioteką Publiczną w Przewozie. Środowiska lokalne, współpracując z GBP, mają też pośredni wpływ na realizację działania. Lokalne środowiska są zainteresowane projektem, biorą udział w spotkaniach, pod kątem uzyskania wiedzy nt. możliwości późniejszego wykorzystania powstałych efektów w swojej działalności. Wykorzystanie efektów zadania NGOs będą mogły wpleść we własne działania, mające m.in. na celu aktywizację społeczną.</p> <p>Przedsiębiorcy – są zainteresowani realizacją działania, ze względu na wzrost estetyki przestrzeni obszaru, jak również funkcjonalności budynku GBP, który mogliby wykorzystać do własnych celów. Dzięki wzrostowi atrakcyjności Biblioteki wzrasta możliwość realizacji różnych działań kulturalnych, wzrasta też atrakcyjność lokalizacji, co łącznie może mieć wpływ na wzrost liczby przyjezdnych. Przedsiębiorcy biorą udział w spotkaniach, celem zyskania wiedzy i kompetencji w zakresie wykorzystania efektów we własnej działalności gospodarczej, np. do wykorzystania GBP, w tym przede wszystkim działań animacyjnych, jakie realizuje w działalności rekreacyjno-turystycznej.</p> <p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną instytucję kultury, poprawi się estetyka obszaru, poprawi się infrastruktura kulturalna, co zwiększy zainteresowanie mieszkańców własnym miejscem zamieszkania i wpłynie na wzrost poziomu integracji i poczucia lokalnej tożsamości. Jako wyborcy mieszkańcy mają pośredni wpływ na realizację działania – m.in. poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Gminy. Mieszkańcy są żywotnie zainteresowani inwestycją, pozwoli ona stworzyć istotny element lokalnej tożsamości, co pozwoli zwiększyć poziom zadowolenia ze swojej małej ojczyzny. Ponadto w zrewitalizowanych pomieszczeniach będą możliwe do realizacji nowe rodzaje aktywności społeczno-kulturalnej, co przyczyni się do poprawy jakości i dostępności usług publicznych.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Przedmiotowe przedsięwzięcie przewiduje inwestycję w zakresie:</p> <p>Adaptacji niewykorzystanego i zaniedbanego budynku po NZOZ na cele utworzenia głównego obiektu Gminnej Biblioteki Publicznej w Przewozie. Inwestycja obejmuje też wyposażenie na potrzeby realizacji zadań statutowych w zakresie czytelnictwa i upowszechniania kultury, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • roboty budowlane i instalacyjne • Zagospodarowanie terenu • Wyposażenie – biblioteczne i do działań animacyjnych, sprzęt IT, wytworzenie treści do wykorzystania w TIK, koszt urządzeń i oprogramowania do samodzielnego wytwarzania treści, urządzenia służące TIK • Wyposażenie - w sprzęt niezbędny do prawidłowej realizacji zadania (np. wystawienniczy, techniczny, multimedialny) <p>Budynek, w którym mieści się obecna biblioteka, jest budynkiem który nie wystarczy na realizację funkcji, jakie powinna pełnić Gminna Biblioteka Publiczna. Obecny budynek jest niedostosowany do zadań realizowanych w ramach działalności bibliotecznej. Przede wszystkim powierzchnia, jaką ma do dyspozycji Biblioteka jest za mała, nie ma właściwych pomieszczeń na magazyn biblioteczny i co najważniejsze – obecne pomieszczenia są niewystarczające, aby właściwie pełnić rolę jaką Biblioteka ma pełnić w lokalnej społeczności. Nie utworzy się tu centrum informacyjnego – brak właściwej infrastruktury, konieczny jest większy obiekt.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ul. Wojska Polskiego (Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego)
Uzasadnienie realizacji (w	Zadanie rozwiązuje następujące problemy:

odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)

- **sfera społeczna** – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki adaptacji większego obiektu na cele GBP w Przewozie, (która obecnie mieści się w ciasnym pomieszczeniu), oraz poprawie infrastruktury kulturalnej zaistnieją elementy o silnym impulsie integracyjnym. Stworzenie właściwych warunków dla GBP pozwoli na stworzenie możliwości realizacji znacznie większej ilości i lepszej jakości działań na rzecz społeczności lokalnej, z kolei wokół organizowanych w Bibliotece zdarzeń można budować poczucie lokalnej tożsamości, co może wpłynąć na poziom integracji oraz na wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców. Nowy obiekt pozwoli utworzyć oddział dla dzieci, znajdą się tu pomieszczenia ekspozycyjne, będą odpowiednie magazyny, co pozwoli na zwiększenie liczby przechowywanych wolumenów. Utworzone zostanie w odrębnym pomieszczeniu centrum informacyjne, będące jednocześnie salą komputerową dla lokalnej społeczności.

W związku z powyższym projekt przyczyni się do zmniejszenia problemów społecznych.

- **sfera przestrzenno-funkcjonalna** – Inwestycja dotyczy m.in. realizacji elementu uporządkowania zniszczonego i zaniedbanego krajobrazu w przestrzeni obszaru rewitalizacji. W ramach inwestycji zostanie zaadaptowany nieużytkowany budynek po NZOZ, zostanie zagospodarowany zniszczony teren, na którym powstanie główny obiekt GBP w Przewozie. Inwestycja wpłynie zatem na cały obszar zdegradowany, pozwoli również uruchomić nowe funkcje kulturalne, związane ze zwiększeniem dostępności do usług upowszechnienia kultury świadczonych przez GBP. Inwestycja zatem pozwoli na powstanie nowych i rozwinięcie istniejących funkcji kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych, społecznych i gospodarczych, związanych z przestrzenią gminy.

- **sfera infrastrukturalno-gospodarcza** – dzięki realizacji inwestycji powstanie szereg owych funkcjonalności w zakresie funkcjonowania biblioteki (oddział dla dzieci, przystosowane magazyny biblioteczne, centrum informacyjne, pomieszczenia ekspozycyjne, na lekcje biblioteczne i do realizacji bibliotecznych działań animacyjnych).

Dzięki realizacji inwestycji zatem zostanie zmodernizowana i rozbudowana lokalna instytucja kultury, tj. Gminna Biblioteka Publiczna w Przewozie, co wpłynie na uruchomienie nowych funkcji o charakterze kulturalnym – zostanie zwiększona świadczona do tej pory ilość usług w ramach działalności GBP, co będzie miało wpływ również na zwiększenie potencjału rekreacyjno-turystycznego Gminy Przewóz. Poprawie zatem ulegnie infrastruktura kulturalna oraz rekreacyjno-turystyczna, co związane jest z zakresem inwestycji i możliwości realizacji w powstałej infrastrukturze różnych zdarzeń edukacyjno-kulturalnych. Stąd inwestycja wpłynie na poprawę dostępności usług kulturalnych oraz zakresu dostępnej oferty rekreacyjno-turystycznej, co wpłynie również na zwiększenie liczby miejsc pracy w wyniku inwestycji na obszarze rewitalizacji.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru

Wskaźniki:

Produkty

Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)

- liczba nowych obiektów, stanowiących element infrastruktury kulturalnej – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót),

- Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót).

Rezultaty:

Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Zespołu ds. Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.

- Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem - 200 (źródło informacji: Listy obecności, dokumentacja zdjęciowa, sprawozdanie z działalności gminnych instytucji kultury)

	- Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 200 os. (źródło informacji: Listy obecności, dokumentacja zdjęciowa, sprawozdanie z działalności gminnych instytucji kultury)
Okres realizacji	2019-2021
Szacunkowa wartość projektu	1 000 000,00zł
Przewidywane źródła finansowania	750 000,00 zł – środki z Ministerstwa Kultury, w ramach programu Bibliotek+ (75%), 250 000,00 zł – Budżet JST (25%)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 46 Budowa Świetlicy Wiejskiej w Sanicach.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 11	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa Świetlicy Wiejskiej w Sanicach
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Przewóz, Rada sołecka wsi Sanice (w zakresie doradczym)
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego (miejscowości Sanice) – w wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają estetyczny budynek użyteczności publicznej (świetlicę wiejską) o dużym komforcie zarówno w zakresie funkcjonalności budynku, zyskają przede wszystkim świetlicę, nowy element infrastruktury społecznej – co wpłynie na znaczną poprawę warunków realizacji działań integracyjno-aktywizacyjnych dla mieszkańców miejscowości oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowanym (w obszarze funkcjonalnym nr 2).</p> <p>Organizacje Pozarządowe – budowa sali wiejskiej w miejscowości Sanice pozwoli na stworzenie od podstaw ważnego elementu infrastruktury publicznej w miejscowości. Stworzone zostaną warunki lokalowe, przeznaczone do wykorzystania na działalność społeczną realizowaną przez lokalną społeczność, w tym organizacje pozarządowe, są one zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na poprawę jakości ich pracy. Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając rozwój i działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – inwestycja w wiejską salę wpłynie na wzrost atrakcyjność lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na wzrost liczby zdarzeń organizowanych w miejscowości Sanice, co może wpłynąć na wzrost liczby potencjalnych klientów lokalnych firm.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Projekt przewiduje budowę sali wiejskiej w miejscowości Sanice. Nowy budynek będzie posiadał jedną kondygnację, nie będzie podpiwniczony, będzie bez poddasza użytkowego, z dachem dwu spadowym o pokryciu z dachówki zakładowej ceramicznej w kolorze czerwonym.</p> <p>Niniejszy projekt wspomaga podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, pozwoli na stworzenie nowego elementu infrastruktury społecznej, w znajdującej się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym miejscowości Sanice, co pozwoli na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców jak również zwiększy poziom poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sanice (Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń)

<p>Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)</p>	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sferę społeczną – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. utworzenia nowego ważnego elementu infrastruktury społecznej. Utworzenie nowej sali wiejskiej w miejscowości Sanice zapewni znacznie lepszy dostęp do usług publicznych mieszkańcom miejscowości. Dzięki realizacji inwestycji zainicjowany zostaje impuls do działań integracyjno-aktywizacyjnych realizowanych przez mieszkańców obszaru, w szczególności przedmiotowej miejscowości. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli też na organizację działań szkoleniowych i aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. W związku z powyższym projekt przyczyni się do eliminacji problemów społecznych. - sferę przestrzenno-funkcjonalną – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczas zaniedbany i zniszczony teren działki należącej do Gminy, znajdujący się na obszarze zdegradowanym. Projekt wpłynie na rozwój funkcjonalności i uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka i zostaną nadane nowe funkcje zmodernizowanej infrastrukturze. Realizacja inwestycji w obrębie nieruchomości pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji. - Sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki realizacji inwestycji powstanie nowy estetyczny budynek, stanowiący ważny element lokalnej infrastruktury społecznej, zapewniający lepszy dostęp do usług publicznych dla mieszkańców miejscowości, w tym m.in. umożliwi realizację szkoleń i warsztatów z zakresu kompetencji zawodowych oraz aktywizacji gospodarczej lokalnej społeczności.
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba wybudowanych budynków użyteczności publicznej – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie sali wiejskiej o szerokiej funkcjonalności w zakresie możliwych do prowadzenia w niej działań – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) - realizacja w budynku działań integrujących lokalną społeczność - co najmniej 7 szt. / rocznie (źródło informacji: roczny raport z funkcjonowania sali wiejskiej; sprawozdanie z realizacji projektu)
<p>Okres realizacji</p>	<p>2020-2022</p>
<p>Szacunkowa wartość projektu</p>	<p>700 000,00 zł</p>
<p>Przewidywane źródła finansowania</p>	<p>445 410,00 zł – środki EFROW w ramach PROW 2014-2020 (63,63%) 254 590,00 zł – Budżet JST (36,37 %)</p>

Źródło: Opracowanie własne

9. Charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych/uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Ponadto celem realizacji niniejszego Programu Rewitalizacji, w kontekście wymogu jego kompleksowości i komplementarności w ramach inwestycji rewitalizacyjnych będą przeprowadzane wymienione poniżej działania. Są to działania, które są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.

Poniższe działania wykorzystują lokalne potencjały, w tym potencjały instytucjonalne znajdujące się w obszarze rewitalizacji. W ich realizację będą zaangażowane Gmina Przewóz, podmioty prywatne, osoby prywatne, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe.

Ponadto na poziomie operacyjnym Programu rewitalizacji zakłada wykorzystanie zdolności instytucjonalnych podmiotów zewnętrznych, takich jak m.in. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej. W realizacji działań zakłada się wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej, ponadto preferowany sposób podejścia do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zarówno podstawowych, jak i uzupełniających, wymienionych poniżej gwarantuje uzyskanie komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, komplementarność międzyokresową oraz w zakresie źródeł finansowania.

Pozostałe planowane działania (uzupełniające), realizowane przez różne instytucje z obszaru rewitalizowanego:

Wykaz przedsięwzięć uzupełniających:

1. Utworzenie Żłobka/ Klubu Malucha w Przewozie
2. Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka nożna, taekwondo)
3. Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych (100 beneficjentów)

Szczegóły przedstawiamy poniżej w kartach poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 47 Zadania uzupełniające – Utworzenie Żłobka/ Klubu Malucha w Przewozie

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego UZUPEŁNIAJĄCEGO nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Utworzenie Żłobka/ Klubu Malucha w Przewozie
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera społeczna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Przewóz
Zakres realizowanego zadania	Planowana inwestycja polega na budowie żłobka w miejscowości Przewóz. Zakłada się budowę obiektu wolnostojącego dla dzieci w wieku do 3 lat o architekturze nawiązującej do sąsiednich obiektów.

	<p>Obecnie na obszarze Gminy Przewóz nie ma ani jednego żłobka. Realizacja inwestycji pozwoli zaspokoić potrzeby społeczne sygnalizowane przez mieszkańców Gminy Przewóz posiadających utrudniony dostęp do infrastruktury edukacyjnej (obecnie są zmuszeni korzystać z odpłatnej opieki albo żłobków/ Klubów malucha zlokalizowanych w Żarach). Projekt będzie oddziaływał na teren całej gminy, ponieważ zakłada się, że ze żłobka będą korzystać mieszkańcy całej gminy. Celem projektu jest zapewnienie mieszkańcom gminy pełnego dostępu do usług opiekuńczych oraz wyrównanie szans w dostępie do edukacji dla najmłodszych.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń • Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego • Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna • Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <p>- sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej. Dzięki rozbudowie infrastruktury społecznej, tj. organizacji żłobka poprawią się warunki opiekuńczo-wychowawcze, co wpłynie na wzrost możliwości realizacji celów zawodowych mieszkańców obszaru i ogólnie wzrost jakości życia. W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.</p> <p>- sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt przyczyni się do rozbudowy infrastruktury społeczno-wychowawczej, w tym kontekście uzupełnia istniejące braki, w zakresie dostępu do usług opiekuńczo-wychowawczych, przyczynia się do poprawy warunków technicznych rozbudowywanych obiektów.</p> <p>- sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym braki w zakresie przestrzennym i funkcjonalnym w istniejącej infrastrukturze. Zmiana w tym zakresie poprawi ogólną funkcjonalność przestrzeni i istniejącej zabudowy, poprzez nadanie nowych funkcji obiektowi szkoły i terenowi przyległemu.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez Zespół ds. Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba powstałych obiektów opiekuńczo-wychowawczych – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych)</p> <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez Zespół ds. Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba dzieci korzystających ze żłobka – co najmniej 15 os. źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych; listy osób zapisanych do żłobka),</p>
Okres realizacji	2020-2022
Szacunkowa wartość projektu	400 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	340 000,00 zł – Program „Maluch” Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej 60 000,00 – środki własne JST

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 48 Zadania uzupełniające – Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka nożna, taekwondo)

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego UZUPEŁNIAJĄCEGO nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka nożna, taekwondo)
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (podmioty wyłonione w konkursie na realizację zadań – które otrzymają dofinansowanie), Gmina Przewóz (partner do realizacji projektu)
Zakres realizowanego zadania	Działanie zakłada zaangażowanie w realizację organizacji pozarządowych, realizujących zadania z zakresu upowszechnienie kultury fizycznej, poprzez realizację zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży w sekcjach: - piłka nożna - Taekwondo Zadanie będzie realizowane w ramach współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Cel zadania: integracja, promocja aktywności i kultury fizycznej, zwiększenie uczestnictwa dzieci i młodzieży w sporcie i życiu obywatelskim
Miejsce przeprowadzenia projektu	Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń • Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego • Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna • Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Działania rozwiązują następujące problemy: - sfera społeczna – zadanie wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki organizacji działań sportowych i integracyjnych, angażujących uczestników, w tym dzieci i młodzież, lokalna społeczność zyska silny impuls integracyjny, co wpłynie na zwiększenie poziomu aktywności społecznej w tym również osób zagrożonych wykluczeniem. W związku z powyższym zadanie przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – zadanie zapewnia wykorzystanie na cele społeczne istniejącej infrastruktury technicznej, w tym sportowej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze sportowym i integracyjnym. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury w sensie produktowym, tj. zapewniając dostęp do nowych usług o charakterze sportowym.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów zostanie przeprowadzona na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba zorganizowanych cykli szkoleń dla dzieci i młodzieży z zakresu aktywności sportowej – 2 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej pracowników Urzędu Gminy). Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów zostanie przeprowadzona na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba uczestników zajęć z zakresu aktywności sportowej – co najmniej 50 os. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników). - liczba kompleksowych wydarzeń o charakterze sportowo-integracyjnym, organizowanych cyklicznie co roku w wyniku realizacji przedmiotowego zadania – 3 szt./rok (źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej pracowników Urzędu Gminy).

Okres realizacji	2019-2023
Szacunkowa wartość projektu	15 000,00/rocznie
Przewidywane źródła finansowania	JST: 15 000 zł /rocznie

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 49 Zadanie uzupełniające – Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego UZUPEŁNIAJĄCEGO nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Właściciele budynków, Gmina Przewóz, podmioty prywatne.
Zakres realizowanego zadania	Inwestycja dotyczy rewitalizacji zaniedbanej przestrzeni. Obecnie na terenie Gminy Przewóz, które są objęte planowaną inwestycją znajduje się szereg zaniedbanych budynków mieszkalnych, w których zainstalowane i użytkowane są niewydajne systemy ogrzewania, nieefektywne energetycznie, tzn. zużywające za dużo energii cieplnej i przez to emitujące ogromne ilości szkodliwych substancji do atmosfery. Są to instalacje CO oparte na spalaniu węgla. Przedmiotowa inwestycja będzie zatem obejmowała wymianę źródeł ciepła na nowoczesne efektywne energetycznie. Wymiana będzie dotyczyć wymianę przede wszystkim węglowych źródeł ciepła na inne ekologiczne, takie jak: - gaz - prąd elektryczny - biomasa - Odnawialne Źródła Energii (np. pompy ciepła, wykorzystujące panele fotowoltaiczne). W ramach projektu przewiduje się wymianę 100 szt. źródeł ciepła w budynkach jedno- i wielorodzinnych. Przedmiotowe przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na obszar zdegradowany i rewitalizacji – przyczyni się do lepszej jakości powietrza na tym obszarze.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń • Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego • Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna • Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Inwestycja rozwiązuje następujące problemy: - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczasowe zaniedbania i nieporządek w tym na obszarze rewitalizacji, gdzie zaniedbane miejsca, w tym urządzenia i infrastruktura wpływają na wysoki poziom degradacji tkanki urbanistycznej i społecznej. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki zagospodarowaniu terenu, objętego projektem, które obejmują obszary mieszkalne, przyczynią się do modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej w zakresie uzbrojenia obiektów w efektywne źródła ciepła, co wpłynie na poprawę wartości zasobów mieszkaniowych. - sfera środowiskowa – dzięki realizacji projektu będzie miała miejsce wymiana 100 źródeł ciepła na bardziej efektywne energetycznie. Projekt przyczyni się zatem do poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i dzięki temu zmniejszy się emisja szkodliwych substancji do atmosfery, co wpłynie na poprawę jakości powietrza. Dzięki temu projekt będzie mieć pozytywny wpływ na ochronę środowiska.
Prognozowane rezultaty wraz ze	Wskaźniki: Produkty

sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <p>- wymiana źródeł ciepła – 100 szt. (źródło informacji: raport z efektów realizacji projektu; raport z wizji lokalnej pracowników Urzędu Gminy, dokumentacja fotograficzna).</p> <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez pracowników Urzędu Gminy na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <p>- poprawa efektywności energetycznej w budynkach objętych projektem – o co najmniej 30 % (źródło informacji: audyty energetyczne, przed inwestycją i powykonawczy)</p>
Okres realizacji	2020-2023
Szacunkowa wartość projektu	1 200 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	<p>600 000,00 zł – RPO Lubuskie 2020, EFRR / NFOŚiGW;</p> <p>240 000,00 zł – wkład prywatny właścicieli</p> <p>360 000,00 zł – wkład własny JST</p>

Źródło: Opracowanie własne

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Komplementarność poszczególnych działań rewitalizacyjnych inwestycyjnych i miękkich względem siebie jest pokazana w tabeli poniżej:

			Działanie inwestycyjne						
			Działania podstawowe						Działania uzupełniające
			Rewitalizacja Parku w Przewozie	Budowa Boiska wielofunkcyjnego w Przewozie	Budowa siłowni i placu zabaw w Przewozie	Modernizacja obiektów GOK	Biblioteka plus – adaptacja obiektów Gminy na cele Głównej Biblioteki Publicznej w Gminie	Budowa Świetlicy Wiejskiej w Sanicach	Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych
Działania Miękkie	Działania Podstawowe	Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej.	X	X	X	X	X	X	X
		Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna.	X		X	X	X	X	
		Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy – działania z zakresu aktywnej integracji.	X	X	X	X	X	X	X
		Realizacja programu aktywizacji gospodarczej.	X			X	X	X	X
		Profilaktyka prozdrowotna, aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnych.	X	X	X	X	X	X	X
	Działania uzupełniające	Utworzenie Żłobka/ Klubu Malucha w Przewozie			X		X	X	
		Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka nożna, taekwondo)	X	X	X				

Źródło: Opracowanie własne

a. Komplementarność przestrzenna

Projekty rewitalizacyjne, szczegółowo przedstawione powyżej dopełniają się wzajemnie przestrzennie i zachodzi między nimi efekt synergii. Łącznie oddziałują na ten sam problem, co wpływa na spotęgowanie efektu. Sama przestrzeń objęta działaniami (obszar rewitalizacji) obejmuje cały obszar, zarówno w zakresie działań inwestycyjnych – które uwzględniają uczestnictwo w działaniach interesariuszy z całego obszaru zdegradowanego, jak również w zakresie planowanych działań o charakterze miękkim, które są skierowane do wszystkich mieszkańców obszaru.

W kartach zadań szczegółowo opisano na jakie problemy każdy projekt wpływa. Wszystkie projekty są planowane do realizacji w obszarze rewitalizacji i są tak zorganizowane, aby oddziaływać na cały obszar dotknięty kryzysem i nie prowadzić przy tym do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Cała społeczność lokalna będzie korzystać z efektów lokalnych, nikt nie będzie wykluczony, a działania są tak zaplanowane, aby objąć wszystkie grupy społeczne. Ponadto co ważne, z planowanych działań miękkich mogą korzystać również mieszkańcy innych obszarów Gminy, tak aby osoby zagrożone wykluczeniem i potrzebujące wsparcia nie były wykluczone z działań i aby zachować równowagę między poszczególnymi obszarami Gminy i nie doprowadzić do sytuacji, w której problemy mieszkańców obecnie zdefiniowanego obszaru nie przelały się na sąsiedni obszar.

b. Komplementarność problemowa

Planowane przedsięwzięcia dopełniają się tematycznie i w efekcie końcowym będą skutkowały kompleksowym rozwiązaniem problemów. Projekty oddziałują na każdą ze sfer, w której w wyniku diagnozy stwierdzono sytuację kryzysową i na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany. Są to problemy w sferach: społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Co w efekcie doprowadzi do znaczącego zmniejszenia skali występujących problemów determinujących sytuację kryzysową.

Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na zdiagnozowane problemy w poszczególnych obszarach					
Lp.	Przedsięwzięcie	Sfera społeczna	Sfera infrastrukturalno-gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
DZIAŁANIA PODSTAWOWE					
1	Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej.	X	X		
2	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna.	X	X		
3	Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy – działania z zakresu aktywnej integracji.	X	X		
4	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej.	X	X		

5	Profilaktyka prozdrowotna, aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnych.	X	X		
6	Rewitalizacja Parku w Przewozie	X	X	X	X
7	Budowa Boiska wielofunkcyjnego w Przewozie	X	X	X	
8	Budowa siłowni i placu zabaw w Przewozie	X	X	X	
9	Modernizacja obiektów GOK	X	X	X	X
10	Biblioteka plus – adaptacja obiektów Gminy na cele Głównej Biblioteki Publicznej w Gminie	X	X	X	
11	Budowa Świetlicy Wiejskiej w Sanicach	X	X	X	
DZIAŁANIA UZUPEŁNIAJĄCE					
1	Utworzenie Żłobka/ Klubu Malucha w Przewozie	X	X	X	
2	Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka nożna, taekwondo)	X	X		
3	Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych (100 beneficjentów)		X	X	X

c. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W ramach niniejszego Programu Rewitalizacji w toku działań przygotowawczych, zaprojektowano odpowiedni system wdrażania i zarządzania programem rewitalizacji, który uwzględnia strukturę zarządzania działaniami rewitalizacyjnymi w sposób kompleksowy, pozwalający na zaangażowanie i efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz zapewnia wzajemne uzupełnianie się działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację i spójność stosowanych procedur.

Komplementarność taką zapewnia powołany specjalnie w tym celu w Urzędzie Gminy Zespół ds. Rewitalizacji, który czuwa nad wszystkimi elementami realizacji Programu Rewitalizacji. Zespół ds. Rewitalizacji jest międzywydziałowym zespołem, działającym w Urzędzie Gminy, składającym się z pracowników Urzędu i jednostek organizacyjnych oraz z osób zewnętrznych, zależnie od potrzeb. Pracami Zespołu ds. kieruje Koordynator, który nadzoruje całość prac Zespołu ds., przy wsparciu członków Zespołu. Bezpośredni nadzór nad Zespołem ds. Rewitalizacji sprawuje Wójt Gminy.

Zespół ds. Rewitalizacji konsultuje działania realizowane w ramach Programu Rewitalizacji z poszczególnymi podmiotami, zaangażowanymi w realizację poszczególnych przedsięwzięć oraz współpracuje z wydziałami urzędu i jednostkami podległymi gminie, interesariuszami rewitalizacji oraz z ekspertami zewnętrznymi. Zespół konsultuje działania zarówno na etapie wdrażania, jak i monitorowania poprzez organizację spotkań z interesariuszami lub wysyłając pisma do podmiotów z informacją o konsultacjach i wyznaczeniem terminu odpowiedzi. Zespół Spotyka się z raz na rok celem przeprowadzenia konsultacji w zakresie podejmowanych działań. W razie potrzeby – z inicjatywy własnej lub interesariuszy organizuje spotkanie konsultacyjne.

Taki model realizacji zadań rewitalizacyjnych zapewnia komplementarność proceduralno-instytucjonalną zaplanowanych działań.

d. Komplementarność międzyokresowa

Działania rewitalizacyjne zostały tak zaplanowane, aby zapewnić zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji wsparcia udzielonego gminie Przewóz w ramach polityki spójności w latach 2007-2013.

Obszar zdegradowany to część Gminy, która działaniom rewitalizacyjnym jest poddawana już od lat. Działania te odnosiły się przede wszystkim do działań miękkich, związanych z aktywizacją mieszkańców zagrożonych wykluczeniem, na obszarze Gminy, ale związane też były z działaniami rozwojowymi w zakresie gospodarczym, jak również z działaniami poprawiającymi efektywność energetyczną (poprawiono m.in. efektywność energetyczną szeregu budynków mieszkalnych).

Ponadto podejmowano działania w zakresie modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej – wybudowano m.in. boisko w ramach Programu Orlik. Realizowano też inwestycje w infrastrukturę społeczną w ramach dofinansowania ze środków UE:

- Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Piotród (EFROW)
- Podniesienie poziomu jakości kształcenia poprzez modernizację szkół na terenie Gminy Przewóz (EFRR)
- Utworzenie polsko-niemieckiego Punktu Informacji Turystycznej (EFRR)
- Wyposażenie świetlicy w m. Przewóz (EFROW)
- Wyposażenie świetlicy w m. Piotród (EFROW)
- Budowa świetlic wiejskich w m. Bucze i Dobrochów (EFROW)
- Wyposażenie świetlicy w m. Lipna (EFROW)
- Remont świetlicy w m. Straszów (EFROW)
- Wyposażenie oddziałów przedszkolnych w Gminie Przewóz (EFS)
- Wyposażenie świetlicy wiejskiej w m. Sobolice (EFROW)
- Budowa świetlicy wiejskiej w m. Mielno (EFROW)
- Przebudowa istniejącego budynku przedszkola samorządowego w Przewozie (EFRR)

Modernizowano m.in. budynki oświatowe, jak wyżej wskazano, ponadto realizowano inwestycje w budynkach oświatowych w zakresie poprawy efektywności energetycznej (m.in. wymiana okien). Ze środków własnych realizowano również inwestycje polegające na budowie lokalnych placów zabaw i miejsc integracji.

Ponadto oprócz inwestycji w infrastrukturę społeczną inwestowano w bezpieczeństwo i ochronę środowiska, w tym w zakresie poprawy warunków funkcjonowania Ochotniczych straży Pożarnych, ze środków UE zrealizowano m.in. co następuje:

- Budowa Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej wraz z wyposażeniem (EFRR)
- Wsparcie systemu ratowniczo – gaśniczego poprzez zakup lekkiego pojazdu strażackiego dla OSP Przewóz (EFRR w ramach LRPO)

Miało też miejsce szereg innych pomniejszych inwestycji w obszarze infrastruktury komunalnej, w tym modernizacja i budowa krótkich odcinków sieci wodociągowej.

Realizowano też szereg przedsięwzięć o charakterze społecznym i aktywizacyjnym, w tym w ramach współpracy transgranicznej:

- Polsko-niemieckie zawody pożarnicze (POWT Polska-Saksonia)
- Międzynarodowy Dzień Dziecka 2010 (POWT Polska-Saksonia) - corocznie
- Transgraniczne spotkanie grup śpiewaczych pod wieżą głodową Baltazar 2010 (POWT Polska-Saksonia)
- Polsko-niemiecki turniej sołectw (POWT Polska-Saksonia) – corocznie
- Pod jednym dachem (POWT Polska-Saksonia) – corocznie
- Międzynarodowe święto Wieńca i Chleba (POWT Polska-Saksonia)
- Wspólne zmagania strażaków ochotników (POWT Polska-Saksonia)
- Przez sport do zdrowia (Dzień Dziecka) (POWT Polska-Saksonia)
- Rycerskie spotkania pod wieżą głodową Baltazar (POWT Polska-Saksonia) – corocznie
- Transgraniczne święto plonów (POWT Polska-Saksonia) – corocznie
- Chronić, gasić, ratować bez granic (POWT Polska-Saksonia)
- Aktywni w życiu – aktywni w Gminie (EFS w ramach POKL)
- Indywidualizacja procesu nauczania w klasach I –III w Gminie Przewóz (EFS)

Podejmowane działania jednakże związane były z realizacją strategii rozwoju gminy, mającej na celu ogólny rozwój Gminy, w tym również poprawę aspektów społecznych, infrastrukturalno-gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych. Nie było jak do tej pory Programu Rewitalizacji. Przez cały też czas realizowana jest praca ze społecznością lokalną, co odbywa się za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomimo jednakże podejmowanych działań cały czas diagnozuje się obszar zdegradowany na terenie Gminy, znajdujących się w sytuacji kryzysowej, obszar ten jednakże w wyniku obecnie podejmowanych działań doprecyzowano. Konieczne jest zatem podejmowanie dalszych działań inwestycyjnych, poprawiających sytuację w zakresie przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym, jak również kompleksowe inicjatywy rewitalizacyjne o charakterze miękkim, wpływającym na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej.

W chwili obecnej rozpoczęto prace nad rewitalizacją, w ramach której działania będą zorganizowane wokół problemów i celów wskazanych w Programie Rewitalizacji. Władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Bardzo istotnym elementem w zakresie planowanych do realizacji inicjatyw rewitalizacyjnych jest podejmowanie takich działań, aby lokalna społeczność stała się częścią tego procesu, nie tylko jako przedmiot tych działań, ale przede wszystkim jako podmiot, współdecydujący o kształcie strategii wychodzenia z kryzysu. Temu też służą działania, które są podejmowane przez gminę, jak również te działania, które są planowane do realizacji w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji.

W kartach działań zaplanowane są działania komplementarne w stosunku do poprzednio realizowanych zadań, stanowią one kontynuację realizacji zaplanowanych celów, odnoszących się do konieczności przeciwdziałania zdiagnozowanym sytuacjom kryzysowym. W chwili obecnej zaplanowano działania komplementarne, do realizacji w perspektywie unijnej 2014-2020, w tym o charakterze społecznym, które wykorzystują efekty działań zrealizowanych w okresie poprzednim.

Aktualnie obowiązujące w gminie dokumenty o charakterze strategicznym szeroko pojęte inicjatywy rewitalizacyjne wskazują jako niezmiernie istotne dla stworzenia dla mieszkańców na tych terenach osób warunków do wyprowadzenia tych obszarów z sytuacji kryzysowych.

Rewitalizacja jest procesem niezbędnym do osiągnięcia celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Gminy Przewóz (SR). W tym dokumencie działania rewitalizacyjne dla zdegradowanych obszarów Gminy Przewóz są bardzo ważne dla stworzenia dla mieszkańców na tych terenach osób warunków do wyprowadzenia tych obszarów z sytuacji kryzysowej.

Rewitalizacja tych obszarów stanowi jedno z ważniejszych zadań Gminy. Odzwierciedlają to m.in. następujące zapisy w SR:

Misja Gminy: „Misją Gminy Przewóz jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju życia społecznego i gospodarczego przy jednoczesnym zachowaniu wysokich walorów środowiska naturalnego.” (s. 57) – co wprost oddaje charakter i cel koniecznych działań rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych Gminy.

„Działania w zakresie obszaru społeczeństwa nie ograniczają się jedynie do zapewnienia samej infrastruktury zaspokajającej potrzeby socjalne, oświatowe czy kulturalne ludności. W grę wchodzi również usługi w zakresie bezpieczeństwa, edukacji, kultury, sportu, rekreacji i opieki społecznej, służby zdrowia i mieszkalnictwa. Ponadto znajdują się tu także działania zmierzające do aktywizowania mieszkańców, współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także partnerami krajowymi i zagranicznymi. Zadania w sferze społecznej dotyczą też pielęgnowania lokalnych tradycji i dbałości o dziedzictwo kulturowe gminy czy zapewnienia miejsc służących spotkaniom i integracji społecznej.” (s. 59)

Cel strategiczny 1: CEL STRATEGICZNY 1, Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz poprawa warunków życia, co ma zostać zrealizowane poprzez realizację celów szczegółowych:

- Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej
- Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej gminy
- Włączenie obywateli w życie publiczne i społeczne

(s.59-61)

W strategii zatem na pierwszy plan wysuwają się zagadnienia związane z rozwiązywaniem problemów społecznych, jak wyżej wskazano, na co wskazuje układ celów strategicznych i szczegółowych.

W ww. strategii wskazana jest zatem konieczność realizacji działań rewitalizacyjnych, celem nadania nowych funkcji obszarom zdegradowanym, w wyniku współdziałania różnych podmiotów. Działania te dotyczą kierunków działań związanych z realizacją projektów infrastrukturalnych i społecznych zorientowanych na mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Oznacza to, że władze gminy postrzegają kompleksową rewitalizację jako jeden z zasadniczych instrumentów poprawy sytuacji gospodarczej gminy i jej mieszkańców, a przez to pośrednio poprawy jakości ich życia. Zatem kontynuacja działań rewitalizacyjnych to jedno z najważniejszych działań na rzecz rozwoju Gminy Przewóz. Gmina jest w trakcie tego procesu i władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Niniejszy Program Rewitalizacji zapewnia ciągłość działań, konsolidując w swoich ramach działania rewitalizacyjne o charakterze społecznym i urbanistycznym, wpływając na koncentrację interwencji i dzięki temu zwiększając efekty planowanych działań strategicznych, co zawarte jest w strategii rozwoju Gminy.

e. Komplementarność źródeł finansowania

W ramach planowanych działań uwzględniono różne źródła finansowania dla projektów rewitalizacyjnych, ujętych w programie rewitalizacji. Wsparcie przewidziano, zgodnie z charakterem planowanych zadań i podmiotów je realizujących, uzupełniając i łącząc wsparcie, m.in. ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, ponadto planuje się udział środków prywatnych oraz środków ze źródeł krajowych oraz w ramach Mechanizmu Szwajcarskiego, Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, które to środki planuje łączyć się z wkładem własnym Gminy lub podmiotów zewnętrznych zaangażowanych w realizację, zgodnie z możliwościami prawnymi.

Jednocześnie wykluczono ryzyko podwójnego dofinansowania, co będzie miało miejsce w wyniku monitoringu poszczególnych działań realizowanego w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji.

11. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć (podstawowych i uzupełniających)

Wyrowadzenie obszarów zdegradowanych w Gminie Przewóz z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne i innych podmiotów funkcjonujących w Gminie, w tym prywatnych.

Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty, **tym samym realizując zasadę dodatkowości środków UE**. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jako niezależne źródło finansowania, Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Norweski i Mechanizm Finansowy EOG
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST

W regionie lubuskim istotnym z punktu widzenia planowanych działań źródłem realizacji zadań rewitalizacyjnych jest Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020. W tym programie działania rewitalizacyjne przyporządkowane są do działania 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych, poddziałania 9.2.1 Rozwój obszarów zmarginalizowanych – projekty realizowane poza formułą ZIT.

Poniżej przedstawiono zagadnienia finansowe dotyczące planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych i uzupełniających, bez których wizja rewitalizacji obszaru zdegradowanego nie ma szans na realizację.

Tabela 50 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań podstawowych Programu Rewitalizacji

Lp	Nazwa projektu	Podmioty zaangażowane w realizację projektu	Szacowany koszt całkowity	EFRR	EFS	FS	PROW	budżet gminy	budżet państwa	inne środki publiczne	środki prywatne i inne	źródło finansowania
1	Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej.	Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie) , OPS, Gmina Przewóz (partnerzy do realizacji projektu)	50 000,00				35 000,00	15 000,00				35 000,00 zł – środki ze źródeł zewnętrznych: PROW w ramach LGD – środki UE lub PO FIO lub Mechanizm Norweski lub Mechanizm Szwajcarski; 15 000,00 zł – Budżet Gminy
2	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna.	Organizacje Pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, OPS, Gmina Przewóz	100 000,00		95 000,00						5 000,00	95 000,00 zł – środki w ramach RPO – Lubuskie 2020, EFS 5 000,00 zł – środki własne NGO/Gminy Przewóz (wkład rzeczowy)
3	Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy – działania z zakresu aktywnej integracji.	Organizacje Pozarządowe, OPS, OWES, Gmina Przewóz	70 000,00		66 500,00			3 500,00				66 500,00 zł – w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS); 3 500,00 zł – środki własne JST
4	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej.	Organizacje Pozarządowe (zaangażowane w lokalne działania	200 000,00		190 000,00						10 000,00	190 000,00 zł – środki w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS) 10 000,00 zł –

		społeczne); OPS, Gmina Przewóz (jako partnerzy projektu)									środki własne NGO (wkład rzeczowy)
5	Profilaktyka prozdrowotna, aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnych.	Gmina Przewóz, organizacje pozarządowe	250 000,00		225 000,00			25 000,00			225 000,00 zł – W ramach RPO – Lubuskie 2020, EFS /ewentualnie środki z budżetu państwa; 25 000,00 zł udział własny
6	Rewitalizacja Parku w Przewozie	Gmina Przewóz	1 500 000,00	1 275 000,00				225 000,00			1 275 000,00 zł – RPO – Lubuskie 2020 (85%) 225 000,00 zł – Budżet Gminy Przewóz (15,00%)
7	Budowa Boiska wielofunkcyjnego w Przewozie	Gmina Przewóz, Gminny Ośrodek Kultury.	800 000,00					400 000,00	400 000,00		400 000,00 zł Ministerstwo Sportu i Turystyki (50%) 400 000,00 zł – Budżet JST (50%)
8	Budowa siłowni i placu zabaw w Przewozie	Gmina Przewóz	100 000,00					50 000,00	50 000,00		50 000,00 zł – Rządowy program rozwoju małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym – Ministerstwo Sportu i Turystyki. 50 000,00 zł – Budżet JST
9	Modernizacja obiektów GOK	Gmina Przewóz, Gminny Ośrodek Kultury, Organizacje Pozarządowe	200 000,00	170 000,00				30 000,00			170 000,00 zł – RPO Lubuskie 2020 30 000,00 zł – Gmina Przewóz/

												Gminny Ośrodek Kultury
10	Biblioteka plus – adaptacja obiektów Gminy na cele Głównej Biblioteki Publicznej w Gminie	Gmina Przewóz, Gminna Biblioteka Publiczna w Przewozie	1 000 000,00					250 000,00	750 000,00			750 000,00 zł – środki z Ministerstwa Kultury, w ramach programu Bibliotek+ (75%), 250 000,00 zł – Budżet JST (25%)
11	Budowa Świetlicy Wiejskiej w Sanicach	Gmina Przewóz, Rada sołecka wsi Sanice (w zakresie doradczym)	700 000,00			445 410,00	254 590,00					445 410,00 zł – środki EFROW w ramach PROW 2014-2020 (63,63%) 254 590,00 zł – Budżet JST (36,37%)
		SUMA	4 970 000,00	1 445 000,00	576 500,00	0,00	480 410,00	1 253 090,00	1 200 000,00	0,00	15 000,00	

Lp	Nazwa projektu	2019	2020	2021	2022	2023	SUMA
1	Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej.	25000	25 000,00				50 000,00
2	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna.		50 000,00	50 000,00			100 000,00
3	Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy – działania z zakresu aktywnej integracji.		25 000,00	25 000,00	20 000,00		70 000,00
4	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej.		50 000,00	50 000,00	100 000,00		200 000,00
5	Profilaktyka prozdrowotna, aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnych.		100 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	250 000,00
6	Rewitalizacja Parku w Przewozie		50 000,00	250 000,00	600 000,00	600 000,00	1 500 000,00

7	Budowa Boiska wielofunkcyjnego w Przewozie		400 000,00	400 000,00			800 000,00
8	Budowa siłowni i placu zabaw w Przewozie		50 000	50 000,00			100 000,00
9	Modernizacja obiektów GOK			100 000,00	100 000,00		200 000,00
10	Biblioteka plus – adaptacja obiektów Gminy na cele Głównej Biblioteki Publicznej w Gminie	50 000	450 000,00	500 000,00			1 000 000,00
11	Budowa Świetlicy Wiejskiej w Sanicach		100 000,00	250 000,00	350 000,00		700 000,00
		75 000,00	1 300 000,00	1 725 000,00	1 220 000,00	650 000,00	4 970 000,00

Źródło: opracowanie własne

Tabela 51 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań uzupełniających Programu Rewitalizacji

Lp	Nazwa projektu	Podmioty zaangażowane w realizację projektu	Szacowany koszt całkowity	EFRR	EFS	FS	PROW	budżet gminy	budżet państwa	inne środki publiczne	środki prywatne i inne	Program
1	Utworzenie Żłobka/ Klubu Malucha w Przewozie	Gmina Przewóz	400 000,00					60 000,00	340 000,00			340 000,00 zł – Program „Maluch” Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej 60 000,00 – środki własne JST
2	Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka nożna, taekwondo)	Organizacje Pozarządowe (podmioty wyłonione w konkursie na realizację zadań – które otrzymają dofinansowanie), Gmina Przewóz (partner do realizacji projektu)	75 000,00					75 000,00				JST: 15 000 zł /rocznie
3	Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych (100 beneficjentów)	Właściciele budynków, Gmina Przewóz, podmioty prywatne.	1 200 000,00	600 000,00				360 000,00			240 000,00	600 000,00 zł – RPO Lubuskie 2020, EFRR / NFOŚiGW; 240 000,00 zł – wkład prywatny właścicieli

												360 000,00 zł – wkład własny JST
		SUMA	1 675 000,00	600 000,00	0,00	0,00	0,00	495 000,00	340 000,00	0,00	240 000,00	

Lp	Nazwa projektu	2019	2020	2021	2022	2023	SUMA
1	Utworzenie Żłobka/ Klubu Malucha w Przewozie		50 000,00	150 000,00	200 000,00		400 000,00
2	Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka nożna, taekwondo)	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	75 000,00
3	Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych (100 beneficjentów)		200 000,00	400 000,00	400 000,00	200 000,00	1 200 000,00
		15 000,00	265 000,00	565 000,00	615 000,00	215 000,00	1 675 000,00

Źródło: opracowanie własne

12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

a) Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja społeczna – partycypacyjny model diagnozy.

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji w Gminie Przewóz na każdym jego etapie (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). W proces rewitalizacji zostały włączone wszystkie grupy interesariuszy (w szczególności społeczność obszarów rewitalizacji, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, ponadto grupy osób zagrożonych wykluczeniem wspólnoty, seniorzy i młodzież). Władze lokalne w toku działań partycypacyjnych umożliwiły interesariuszom współdecydowanie w zakresie prowadzonych działań rewitalizacyjnych.

W toku działań partycypacyjnych mieszkańcy i poszczególne grupy interesariuszy (m.in. niepełnosprawni, wspólnoty, przedsiębiorcy, NGO, seniorzy, młodzież, zagrożeni wykluczeniem) uczestniczyli we wszystkich etapach działań rewitalizacyjnych, od diagnozy, programowania, wdrażania po monitoring i ewaluację.

Poszczególne elementy zrealizowanych działań partycypacyjnych:

- Warsztaty środowiskowe
- Animacja społeczna

Warsztaty środowiskowe

Partycypacja – warsztaty

Gmina Przewóz podjęła działania służące przygotowaniu i opracowaniu Programu Rewitalizacji. Jednym z niezbędnych elementów przygotowania programu są działania partycypacyjne. W związku z powyższym w gminie Przewóz w okresie kwiecień-maj 2019 roku przeprowadzono 2 warsztaty środowiskowe dla mieszkańców i zaangażowanych w rozwój gminy interesariuszy. Informacja o warsztatach trafiła do mieszkańców za pośrednictwem ogłoszeń na tablicach oraz strony internetowej, mediów społecznościowych, plakatów na terenie gminy.

W spotkaniach warsztatowych wzięli udział: aktywni mieszkańcy, seniorzy, organizacje pozarządowe, pracownicy administracyjni, pracownicy jednostek pomocowych takich jak Ośrodek Pomocy Społecznej, Rada Sołecka, strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej i pracownicy Urzędu Gminy. Warsztaty odbyły się w świetlicy wiejskiej w Przewozie, świetlicy wiejskiej w Sanicach w terminach:

1. ... maj 2019 r.
2. ... maj 2019 r.

Każdy uczestnik warsztatów uzyskał podstawowe informacje dotyczące rewitalizacji oraz charakterystyką społeczno-gospodarczą w gminie Przewóz. Łącznie w warsztatach wzięło udział 21 osób.

Praca w podgrupach, aktywnymi metodami warsztatowymi pozwoliła na wyłonienie głównych kierunków rozwoju dla gminy. Uczestnicy pracowali nad zwerbalizowaniem zasobów i potrzeb w odniesieniu do miejsc, w których mieszkają i pracują. Obszary wymagające zmiany i koncepcje rozwiązań mieszkańcy ujmowali w odniesieniu do sfery gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, społecznej i środowiskowej.

Efekty prac uczestników warsztatów w Gminie Przewóz przedstawiono w niniejszym programie ewitalizacji. Uczestnicy pracowali nad wyłonieniem zasobów, potrzeb i planem zmian, dyskutowali o problemach w odniesieniu do sfer: gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, społecznej i środowiskowej.

Szereg pomysłów mieszkańców na zapobieżenie zdiagnozowanych problemów wykorzystano w planowanych działaniach rewitalizacyjnych.

Animacja społeczna

Działania animacyjne były prowadzone na obszarze zdegradowanym gminy Przewóz. Obszar zdegradowany został wyłoniony na podstawie analizy społeczno-gospodarczej i ukazuje obszary charakteryzujące się największą degradacją ze względu na kumulację negatywnych zjawisk i procesów w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalno-gospodarczej.

Wywiady, spacerzy badawcze, badania ankietowe oraz spotkania z mieszkańcami odbyły się w Przewozie i w Sanicach i trwały od marca do maja 2019 r.

Uczestnicy działań animacyjnych to mieszkańcy gminy Przewóz zamieszkujący obszary zdegradowane. Mieszkańcy, którzy wzięli udział w wywiadach, spacerach badawczych i badaniach ankietowych to osoby w różnym wieku (kategorie: 18-25 lat; 26-40 lat; 41-60 lat; 61 lat i więcej), kobiety i mężczyźni. Łączna ilość przeprowadzonych wywiadów: 16, z czego 12 odbyło się w Przewozie, 4 w Sanicach.

Dopełnieniem działań partycypacyjnych były spotkania z mieszkańcami oraz badania ankietowe. Podstawę do sformułowania wniosków, koniecznych do właściwego zaplanowania procesu rewitalizacji stanowiły odpowiedzi na pytania sformułowane w wywiadach i ankietach oraz informacje uzyskane podczas rozmów w trakcie spacerów.

Badania ankietowe pozwoliły ustalić, które zjawiska, ulice, tereny z obszaru zdegradowanego mające być objęte procesem rewitalizacji pojawiały się najczęściej w opinii respondentów i jakie efekty działań rewitalizacyjnych uznają za najważniejsze.

Zastosowane wywiady pozwoliły na poszukiwanie odpowiedzi na pytanie dlaczego? i umożliwiły głębsze wyjaśnienie diagnozowanych zjawisk. Wywiady dostarczyły informacji na temat odczuć mieszkańców, ich przemyśleń oraz pozwoliły poznać postawy respondentów wobec zjawisk społecznych i infrastrukturalnych.

Uzyskane odpowiedzi umożliwiły realizację kilku zaplanowanych celów szczegółowych:

1. Określenie stopnia identyfikacji z miejscem zamieszkania.
2. Określenie stopnia aktywności i zaangażowania mieszkańców w działania społeczne.
3. Analizę potencjału, jaki widzą mieszkańcy na terenie badanego obszaru.

4. Zdiagnozowanie potrzeb rewitalizacyjnych mieszkańców i wyłonienie kierunków zmian.

b) Mechanizmy włączenia mieszkańców i innych interesariuszy w proces rewitalizacji – konsultacje społeczne

Gmina po przygotowaniu koncepcji rewitalizacji w procesie konsultacji lokalnej społeczności poddała pod szczegółowe rozważenie proponowanych rozwiązań, pod kątem zdiagnozowanych deficytów i potencjału w wyznaczonym obszarze zdegradowanym, który pokrywa się z granicami obszaru rewitalizowanego.

Miało to miejsce podczas spotkań z mieszkańcami i lokalnymi liderami, co odbyło się w maju 2019r. Konsultacje przeprowadzono z mieszkańcami oraz z zaproszonymi na spotkania przedstawicielami różnych grup interesariuszy. Spotkań odbyło się 2. Jedno w Przewozie (Urząd Miejski), jedno w Sanicach (światlica wiejska). W spotkaniach uczestniczyli mieszkańcy i lokalni liderzy, ponadto przedstawiciele Gminy, radni, sołtysi; dyrektorzy/kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, przedstawiciele stowarzyszeń i klubów. **łącznie w konsultacjach wzięło udział 21 osób.**

Podczas spotkań zebrano uwagi z propozycjami, które uwzględniono w treści Programu rewitalizacji.

Konsultacje społeczne miały miejsce z zastosowaniem przejrzystych metod przeprowadzania konsultacji.

O konsultacjach, spotkaniach, warsztatach i możliwości zapoznania się z planami rewitalizacji za pośrednictwem strony www, konta Facebook oraz w Urzędzie Gminy, jak również o możliwości zgłaszania uwag drogą mailową i w formie papierowej poinformowano na stronie internetowej Urzędu oraz na tablicy ogłoszeń z odpowiednim wyprzedzeniem. **Gmina poinformowała zatem wszystkich interesariuszy rewitalizacji o konsultacjach, w sposób zapewniający możliwie szerokiemu gronu udział w przeprowadzonych formach konsultacji społecznych.**

Formuła partycypacji przy wdrażaniu LPR:

- cykliczne, co najmniej raz na rok spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji,
- organizacja cyklicznych raz na rok spotkań z mieszkańcami i Interesariuszami w sprawie podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- organizacje konsultacji społecznych, poprzez spotkania z mieszkańcami i interesariuszami, zawieszeniem materiału informacyjnego na stronie internetowej urzędu i udostępnienie w miejscu wraz z wyznaczeniem terminu – każdorazowo przy podejmowaniu kluczowych decyzji w sprawie podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

Formuła partycypacji przy monitoringu działań:

- cykliczne raz na rok spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji celem przeprowadzenia monitoringu,

- organizacja cyklicznych raz na rok spotkań z mieszkańcami i Interesariuszami w sprawie przekazania informacji z podjętych działań rewitalizacyjnych,
- informowanie mieszkańców i interesariuszy o podjętych działaniach poprzez przekazanie do wiadomości raportu z monitoringu poprzez stronę internetową urzędu i udostępnienie w miejscu.

Formuła partycypacji przy ewaluacji działań:

- dwukrotne spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji w okresie realizacji Programu celem przeprowadzenia ewaluacji z udziałem członków Komitetu (śródkresowa ewaluacja: w 2021r i końcowa ewaluacja w 2023r., na ostatnim spotkaniu ewaluacyjnym zostaną ustalone dalsze spotkania ewaluacyjne),
- organizacja spotkań w okresie ewaluacji śródkresowej i końcowej z mieszkańcami i Interesariuszami w sprawie przekazania informacji z podjętych działań rewitalizacyjnych,
- informowanie mieszkańców i interesariuszy o podjętych działaniach i zmianach poprzez przekazanie do wiadomości informacji z ewaluacji poprzez stronę internetową urzędu i udostępnienie w miejscu.

13. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Zarządzanie procesem rewitalizacji ma na celu takie kierowanie działaniami, by możliwe było wyprowadzenie obszaru ze stanu degradacji, a tym samym poprawa jakości życia jego mieszkańców, przy zaangażowaniu różnych podmiotów i środków finansowych czy rzeczowych.

W gminie Przewóz zaprojektowano odpowiedni system wdrażania i zarządzania Programem Rewitalizacji, który pozwala na zaangażowanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

W gminie Przewóz proces wdrażania Programu realizują pracownicy Urzędu Gminy w Przewozie. W celu realizacji projektu został powołany Zespół ds. Rewitalizacji odpowiedzialny za poprawne wdrożenie i monitoring działań zapisanych w Programie Rewitalizacji Gminy Przewóz na lata 2019-2023.

Koordynator odpowiada za inicjowanie i koordynację działań związanych z procesem opracowania i wdrażania Programu Rewitalizacji – jest w nadzorowanie prac Zespołu ds. Rewitalizacji na etapie wdrażania. Koordynator określa i inicjuje zadania do realizacji w ramach Zespołu, przekazuje za zgodą Kierownika pracę członkom Zespołu oraz koordynuje realizację poszczególnych zadań. Koordynator Zespołu akceptuje propozycje i inicjatywy koordynatora zewnętrznego i nadzoruje realizację tych działań. Kierownik jest odpowiedzialny za formułowanie na wniosek Koordynatora stanowisk Zespołu ds. Rewitalizacji i propozycji działań w sprawach związanych z opracowaniem i wdrożeniem PR i przedkładanie ich do opiniowania Wójtowi.

Zespół ds. Rewitalizacji nie jest odrębną jednostką organizacyjną, jest Zespołem, działającym w Urzędzie Gminy w Przewozie, składającym się z pracowników Urzędu Gminy i osób zewnętrznych, zależnie od potrzeb.

Zespół ds. Rewitalizacji jest odpowiedzialny w szczególności za:

- współpracę z lokalnymi społecznościami,
- współpracę z wydziałami urzędu i jednostkami podległymi gminie, interesariuszami rewitalizacji oraz z ekspertami zewnętrznymi,
- nadzór nad wszystkimi przyjętymi zadaniami w ramach opracowania i wdrażania PR,
- sporządzanie raportów z działalności Zespołu,
- nadzór nad realizacją zleceń,
- prowadzenie komunikacji w procesie rewitalizacji,
- realizację monitoringu i ewaluacji,
- składanie sprawozdań Wójtowi w ramach działań monitoringowych.

Udział optymalnej reprezentacji społecznej w procesie rewitalizacji, poprzez konsultacje społeczne ułatwi poznanie oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji i całej gminy oraz osiągnięcie generalnej akceptacji dla planowanych zmian zarówno ze strony mieszkańców, jak i innych podmiotów objętych procesem rewitalizacji. Na każdym etapie planowania działań rewitalizacyjnych Zespół będzie także dbać o zapewnienie równowagi pomiędzy działaniami służącymi społeczności obszaru rewitalizacji, a interesem ogółu mieszkańców gminy. Zespół będzie konsultować poszczególne etapy prac ze społeczeństwem, zapewniając partycypację społeczną na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji, jak i wdrażania. Proces włączenia mieszkańców i interesariuszy odbywać się będzie poprzez organizowane konsultacje, spotkania informacyjne w zakresie podejmowanych działań oraz poprzez możliwość śledzenia postępujących prac w trakcie opracowywania i wdrażania PR, do czego będą mieli dostęp poprzez informacje ukazujące się na stronie internetowej Urzędu oraz w ogłoszeniach i doniesieniach medialnych, jak również poprzez inne działania. Odpowiedzialny za ten proces ze strony Urzędu będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Mieszkańcy i interesariusze ponadto włączą się w prace i będą mieli dostęp do szczegółów prac nad opracowywaniem i wdrażaniem PR poprzez swoich przedstawicieli i proces konsultacji.

Zespół będzie spotykał się cyklicznie i planował prace nad realizacją projektu i przygotowaniem programu rewitalizacji, a potem nadzorował jego wdrażanie i dokonywał cyklicznej oceny.

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

W celu zapewnienia należytej prawidłowości w realizacji Programu Rewitalizacji konieczne jest zastosowanie systemu monitorowania postępów. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi prewencję możliwych do przewidzenia komplikacji. Wyróżnić można dwie formy monitoringu, które

znajdą zastosowanie w ocenie realizacji założeń niniejszego dokumentu. Monitoring rzeczowy polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu informacji o postępach w ich realizacji, w tym osiągniętych wskaźnikach produktu i rezultatu oraz zapewnieniu zgodności z założeniami Programu Rewitalizacji. Monitoring finansowy z kolei umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji w oparciu o plan finansowy programu. Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji. Dokonywana będzie ewaluacja poszczególnych projektów, a także dwukrotna w trakcie realizacji programu ewaluacja realizacji założeń Programu Rewitalizacji w postaci sprawozdań (środkowa: 2021 r. i końcowa: w 2023r., ., na ostatnim spotkaniu ewaluacyjnym zostaną ustalone dalsze spotkania ewaluacyjne). Coroczna ocena realizacji programu będzie podlegać ogłoszeniu na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że program wymaga zmiany Wójt, konsultując z Radą Gminy i interesariuszami społecznymi podejmuje decyzję o zmianie programu.

Na etapie ewaluacji zasada partnerstwa i partycypacji zostanie osiągnięta poprzez aktywność działania związane z informowaniem mieszkańców o przebiegu realizacji programu i jego wynikach (np. strona internetowa Urzędu, prasa, spotkania informacyjne, debaty).

Istotną kwestią jest, aby proces monitoringu pozwalał zidentyfikować bariery realizacji programu natury formalnej, ekonomicznej, gospodarczej, tożsamościowej, mentalnej, czy też wynikające z przekonań społeczności lokalnej. Za monitoring, udział w ewaluacji oraz informowanie mieszkańców odpowiedzialny będzie m. in. Zespół ds. Rewitalizacyjny, tak samo jak za proces wdrażania i zarządzania programem. Pracownicy Zespołu ds. Rewitalizacji będą spotykać się cyklicznie. W spotkaniach mogą brać udział inni eksperci zewnętrzni. Zespół ds. Rewitalizacji będzie miał nadzór nad wszystkimi przyjętymi zadaniami. Koordynator Zespołu ds. Rewitalizacji będzie sporządzał raporty oraz prowadził monitoring i ewaluacje.

Wskaźniki monitoringowe wdrażania programu

W celu monitoringu wdrażania programu, wybrano wskaźniki monitoringowe, w których zidentyfikowane obszary zdegradowane osiągnęły najwyższe/najniższe (w zależności od danego wskaźnika) wartości referencyjne. W poprzednich rozdziałach dokładnie pokazano, iż obszarem zdegradowanym w gminie są następujące obszary funkcjonalne:

- Podobszar 2. Sanice: ul. Wojska Polskiego, ul. Młyńska; Dobrzyń
- Podobszar 5. Bucze; Przewóz: ul. Wojska Polskiego
- Podobszar 6. Przewóz: ul. Kościelna, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. Okrężna
- Podobszar 8. Przewóz: ul. Kolejowa, ul. Sportowa, ul. Podmiejska

Tabela 52 Wskaźniki monitoringowe wdrażania– Obszar 2

SFERA SPOŁECZNA	Wartość dla gminy	Wartość dla OR nr 2 obecnie	Wartość docelowa dla OR nr 2 do 2023 roku
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	7,32	9,09	spadek o minimum 0,5 rodziny/100os.

Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	1,55	0,45	wzrost o minimum 0,5 szt./100os.
Liczba osób dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	6,38	9,09	Spadek o minimum 0,5 os. /100 os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	0,47	0,91	Spadek o minimum 0,2 os. /100 os.
Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)	1,93	2,50	spadek o minimum 0,5 /100os.
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	5,04	7,05	spadek o minimum 0,5 /100os.
Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	1,61	2,50	spadek o 0,5 os./100 os
SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA			
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)	3,89	3,64	wzrost o minimum 0,2 szt./100os.
SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA			
Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	24%	27%	spadek o minimum 2 %
Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	49%	63%	spadek o minimum 10 %
SFERA ŚRODOWISKOWA			
Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	74,10%	82%	spadek o minimum 2 %
Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%)	81,01%	88%	spadek o minimum 2 %

Źródło: opracowanie własne

Tabela 53 Wskaźniki monitoringowe wdrażania– Obszar 5

SFERA SPOŁECZNA	Wartość dla gminy	Wartość dla OR nr 4 obecnie	Wartość docelowa dla OR nr 4 do 2023 roku
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	7,32	7,81	spadek o minimum 0,2 rodziny/100os.
Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	1,55	0,00	wzrost o minimum 0,5 szt./100os.
Liczba osób dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	6,38	7,81	Spadek o minimum 0,5 os. /100 os.
Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)	1,93	3,13	spadek o minimum 0,5 /100os.
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	5,04	7,81	spadek o minimum 0,5 /100os.
Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	1,61	3,13	spadek o 0,5 os./100 os
SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA			
Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców)	0,15	0,00	wzrost o minimum 0,05szt. / 100os.
SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA			
Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	24%	29%	spadek o minimum 2 %

Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	49%	67%	spadek o minimum 10 %
SFERA ŚRODOWISKOWA			
Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	74,10%	79%	spadek o minimum 2 %
Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%)	81,01%	89%	spadek o minimum 2 %

Źródło: opracowanie własne

Tabela 54 Wskaźniki monitoringowe wdrażania– Obszar 6

SFERA SPOŁECZNA	Wartość dla gminy	Wartość dla OR nr 7 obecnie	Wartość docelowa dla OR nr 7 do 2023 roku
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	7,32	9,28	spadek o minimum 0,5 rodziny/100os.
Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	1,55	0,90	wzrost o minimum 0,5 szt./100os.
Liczba osób dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	6,38	7,01	Spadek o minimum 0,5 os. /100 os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	0,47	1,13	Spadek o minimum 0,3 os. /100 os.
Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)	1,93	2,26	spadek o minimum 0,2 /100os.
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	5,04	6,33	spadek o minimum 0,5 /100os.
Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	1,61	2,04	spadek o 0,3 os./100 os
SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA			
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)	3,89	3,62	wzrost o minimum 0,2 szt./100os.
SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA			
Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	24%	27%	spadek o minimum 2 %
Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	49%	57%	spadek o minimum 10 %
SFERA ŚRODOWISKOWA			
Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	74,10%	81%	spadek o minimum 2 %
Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%)	81,01%	90%	spadek o minimum 2 %

Źródło: opracowanie własne

Tabela 55 Wskaźniki monitoringowe wdrażania– Obszar 8

SFERA SPOŁECZNA	Wartość dla gminy	Wartość dla OR nr 7 obecnie	Wartość docelowa dla OR nr 7 do 2023 roku
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	7,32	9,28	spadek o minimum 0,5 rodziny/100os.

Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	1,55	0,90	wzrost o minimum 0,5 szt./100os.
Liczba osób dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	6,38	7,01	Spadek o minimum 0,5 os. /100 os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	0,47	1,13	Spadek o minimum 0,3 os. /100 os.
Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)	1,93	2,26	spadek o minimum 0,2 /100os.
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	5,04	6,33	spadek o minimum 0,5 /100os.
Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	1,61	2,04	spadek o 0,3 os./100 os
SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA			
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)	3,89	3,62	wzrost o minimum 0,2 szt./100os.
SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA			
Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	24%	27%	spadek o minimum 2 %
Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	49%	57%	spadek o minimum 10 %
SFERA ŚRODOWISKOWA			
Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	74,10%	81%	spadek o minimum 2 %
Udział źródeł ciepła generujących niską emisję w instalacjach ogółem (%)	81,01%	90%	spadek o minimum 2 %

Źródło: opracowanie własne

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM FORMALNYM NR 16

Podsumowując zapisy rozdziału 14 System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu, należy jednoznacznie stwierdzić, iż w programie rewitalizacji opisano metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym będących wynikiem procesu rewitalizacji oraz system oceny wpływu i skuteczności działań na zdiagnozowane problemy. Określono instytucje/podmioty ich zadania w systemie monitorowania. Przewidziano możliwość wprowadzenia w planie działań modyfikacji na podstawie rekomendacji wynikających z ewaluacji programu rewitalizacji.